

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian paper in the United States

Published daily by The Szabadsag Printing & Publishing Co.

DR. ANDREW CSERNA, Editor

700-702 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Az Egyesült Államokban és Kanadában egész évre: \$6.00

Nincs elég ház

Az ipari és gazdasági helyzetnek világszerte egyik legfontosabb és legsajátosabb jelensége az, hogy nincs elegendő lakóház és üzleti épület s ezen a nagy hiányon nem képesek segíteni. Vannak városok, ahol a lakóház hiányának problémája határozottan igen súlyos.

Az Egyesült Államok nagyobb városainak tulajdonképpen nagy részében az építkezés költsége s a lakbér természetellenes nagyságra szökkent fel. S dacára az egyre jobban növekvő áraknak, úgy látszik, hogy a helyzet sehogy sem javult észrevehetőleg. Irodáépületek, házkaszárnyák, de néhol egyes házak lakói is arra kényserültek, hogy közös erővel megvásárolják azt a házat, ahol helyiséget béreltek, nehogy eladják a fejük fölül, vagy magasabb bért ígérve, kikényszerítsék őket onnan.

Ennek a bajnak végeredményében az a valószínű oka, hogy az öt esztendőig eltartott háborús időszakban az építőipar a legtöbb helyen megcsappant, vagy teljesen szünetelt. S amikor a békés állapot helyreállt, a minden fajta épületek iránt, de főképpen a lakóházak iránt hihetetlenül nagy lett a kereslet. Ezalatt az idő alatt, szinte a lakáshiány növekedésével párhuzamosan, mindig jobban emelkedtek és emelkedtek a munkabérek is, de soha nem hallott módon drágult szinte hónapról-hónpra az építkezéssel járó munka ára is. Így például a megejtett számítások szerint New Yorkban a nagy irodáépületek építési költsége 1914 óta nem kevesebb mint 140 százalékkal lett magasabb s ezeknek az épületeknek a fenntartása is többre kerül most százszázötven százalékkal, mint öt esztendővel ezelőtt. Ugyanezen idő alatt a lakásoké is százszázötven százalékkal lettek magasabbak. 1913 óta a városban az ára 212 százalékkal drágult, a vízvezetékkel ellátott 208 százalékkal, az építkezési acélé 325 százalékkal, a villamosság készleteké 186 százalékkal s a fűtési készülékeké 265 százalékkal. Azt említeni is egészen fölösleges, hogy sokkal drágább lett a pénz is, magasabbak lettek az adók. Szóval bizonyos mértékig nem lehet nehezebb megérteni, hogy miért olyan drága az építkezés s miért olyan magasak, hallatlanul magasak a lakások.

Mindezek mellett mindenféle azt lehet tapasztalni, hogy az építkezés terén a legnagyobb tevékenység folyik. Üres telkeknek szinte márol-holnapra emelkednek a házak. Az ipari tevékenység sem csökkent, sőt inkább fokozódott. De a számítások azt mutatják, hogy még ilyen lázas iparkodás mellett is legalább öt esztendőre van szükség, míg a ház és lakáshiányban a kereslet észrevehetőleg csökkenni fog s míg ennek következtében az építési költség s a lakások bérenek az oleobb volta elérkezik. Olyan helyeken, ahol a szükséges anyagokat s a szükséges munkaadót meg lehet szerezni, az építkezési tevékenység nagyobb lesz még a mostaninál is, akármilyen magasak legyenek is az árak. A nagy lakás és házhiányt meg lehetne enyhíteni a legtöbb helyen azért nem lehet, mert hiányzik az építkezéshöz szükséges anyag s nincs meg a kellő munkaerő sem. S még csak sejtetni sem lehet azt az időt, mikor ezek az építkezéshöz szükségesek kellékek fedezni lesznek képesek a kívánalmakat.

A ház és lakásépítés azonban nem csak Amerikában van meg. Érzik ezt Európában épeny is ott is minden lehető megkísérelnek annak enyhítésére. Angliában, a hol a helyzetet már régebben tanulmányozták, kiszámították, hogy az országnak 800 ezer házra lenne szüksége azonnal. S hogy évente százszáz házat kellene építeni a régi, elavultak helyett, mert csak akkor tarthatnának lépést a lakosság szaporodásával. Londonban olyan kevés a lakás a népesség számára arányitva, hogy a lakáskeresők hatalmas összegű fizetést prémiumként azoknak, akik számukra bármi bért lakást képesek szerezni. Amerikában még nem egészen tartunk itt, de itt is kezd már az a helyzet előállni. Egy egészen bizonyos. Az építőipar világszerte a leglátványosabb munkát s a legnagyobb tevékenységet fogja kifejteni, még hosszú éveken keresztül.

FRANCIA LEÁNY, aki francia katonára árukkodott 1914-ben a németeknél.

MERSAILLES, április 15. A haditörvényszék halálraítélte Boulmie Lujza francia leányt, aki 1914-ben a szomszédját, Michel Amedee francia katonát feljelentette a németeknél. Amedee kivégezték felfűrével azelőtt, hogy Berlinből megérkezett részére a kegyelem.

ROMA, április 15. Olaszország afrikai kolóniájában, Tripolitániában és Cyrenaicában Romoly bajok vannak Radamal El Seetun lakó törzsfőnök igazgatásá következtében. Misuratóból eltávolított az olasz helyőrség tiltakozásul az ellen, hogy Radamal felakasz-

"Minek is van pénz"...

MONTE CARLO, ápr. 14. "Pérez van annyi, mint a szemét, de egy centet sem lehet elkölteni". Ilyen a helyzet Monte Carloban. A játékosoknak tele van túmve a zsebe ez-resszel, de nem mernek játszani a Casinoban, mert attól tartanak, hogy ha a szerencse ellenük fordul, nem tudják majd a hiányt helyreállítani.

A kis fejedelemségben annyi a pénz mint a pelyva. Csak el kell képzelnünk a helyzetet úgy esti hét órá körül a Sporting Clubban. A játékosok ezer milliárd frank van felhalmozva. Ezer frankosok, százezer egy csomóban. És tíz ilyen csomó, hogy elszáditás a játékosokat. A legkisebb pénzem, ami Monte Carloban forgalomban van, az öt frankos. Váltópénz egyáltalán nincs. Eltűnt, mint-ha a föld nyelte volna el. Beszélnek, hogy egy frankos és 50 centimes pénzeket is becsőstottak ki, de ilyet nem lát senki s legfeljebb az újságírásoknál lehet belőlük néhány példányt találni.

Portások, pincérek, szobalányok, liftkezelők stb. nem ismerik az aprópénzt. Öt frankos a legkisebb borszávaló amiről szó lehet. A Hotel Paris singaléz portása ugyancsak lenézi a látogatót, ha nem tiszteli meg egy öt frankossal legalább, amiért kinyitja előtte a szálló ajtaját.

A lift indító portás, a maga selyemharisnyójában, csatos lakkcipőjében, bárszöny bugyogójában lenéző pillantással suttogja, aki egy öt frankos leadása nélkül száll be a liftbe. Az amerikai Bar-ök kiszolgáló elvárják, hogy öt frankkal jutalmazják azt a művésztetűket, amivel jól elkevernek egy Dry Martint, ami mellesleg négy frankba kerül espán. Már egy pohár konyakkért két frankot szednek a jobb helyeken.

Vadászok szaladgálnak mindenfelé. Nem a "kék ördögök", a "Chasseur Alpins", hanem a cifra vadászruhába öltöztetett kifutó boyok. Valaki a lakásán felejteti a stébotját s elugrat érte egy ilyen fiút. Az öt pernyi utért öt frank jár neki. De köszönetet csak tíz frank után várhat tőlük az ember.

Monte Carloban persze nincsenek nagy távolságok. A hegyen épült városban felesleges az auto taxi. Még neki szaladna a meredekéről a tengernek. A Casinótól a Sporting Clubig 500 lépés a távolság. Konflis azonban van elég. Olyan, mint a vasuti állomásoknál várja rendszerint az utast. Ezek öt frankért még csak meg sem fordulnak.

Sokkal oleobb dolog kocsit bérelni, ha valaki a szomszédos fürdő és üdülő helyeket akarja felkeresni. Négy-öt száz frankért már rövid útra autót is lehet bérelni. A sofőr persze számot tart az ebédre s egy palack jóféle borra is ráadásul.

Az igazi monaci vendég azonban nem tölti az idejét kocsiszással. Nem tenniszezik, nem játszik golfot, nem sétál. Csupán a játéktérmekekben hódol a szerencse istennaszönyának. Mi helyt elperdült a golyó a rulett asztalon, az igazi játékos számára megszűnt a természet minden szépsége...

HALÁLRÁITÉLT BESÜGÖ. FRANCIA LEÁNY, aki francia katonára árukkodott 1914-ben a németeknél.

Beszélgetés az első magyar női képviselővel

Schlachta Margit 228 szótöbbséggel győzött az első kerületben. Hétfőn jelenik meg először a parlamentben.

Az Est március 28-iki számából.

Az I. kerületben viharos előzmények után tegnap este fejeződött be a nemzetgyűlési választás. A mely Schlachta Margit keresztény egyesületi párti képviselőjelöltnek fényes győzelme végződött.

Schlachta Margit lett az első magyar női képviselő. — az abszolút többséggel 228 szavazattal kapta meg. Ötven és egynehány száz szavazatot kapott, míg Csilléry Andrásra a legerősebb agitáció ellenére, mindössze három és néhány száz szavazatot kapott.

A választás eredményének híre a parlamentben. A parlament folyosóján különösen az I. kerületi budai választás eredményéről beszélnek és Schlachta Margit nagy győzelméről. Ebben a választási harcban a keresztény nemzeti egyesülés pártjának viaskodó két ellentétes áramlat mérköztesét látják és a Friedrich-csoport lényeges vereségét. Schlachta Margit a párt hivatalos jelöltje az volt a politikuskok támogatattá, a kik Friedrich István társaságához tartoztak.

Schlachta Margit a kiről most utólag igyekeztek kideríteni, hogy kommunista volt, valójában a Fehér szegfű társaság megalapítója, a kommunizmus egész ideje alatt ezzel a jelvényt nyel járt, ő közvetítette és tartotta fenn az összeköttetést a grjütőfogházbeli foglyok és a katolikus társadalmi szervek között.

Schlachta Margit polgári iskolai tanárnő vezetője az ifjúkori büntöket védő patronázsnak és a Prohászka Ottokár püspök által alapított szociális misszióknak. A Magyar Nő című lap szerkesztője és ő szervezte a házi betegeket látogató akcióit, továbbá a nőmunkások mozgalmát. Huszár Károly miniszterelnök kinevezte a nőgondozó akció élére is.

Beszélgetés Schlachta Margit képviselővel.

A Szociális Misszió Társulat Krisztina-körúti rendházában kerestük fel Schlachta Margitot, a tegnap megválasztott képviselőt, hogy programjáról felvilágosítást kérjünk tőle. A fogadószobába vezettek, bennünket, egyszerű fehér kis felke, Munyászky Golgotája mered velünk szemben, egy könyvszekrény minden dísz és néhány szék, kis asztalkával, az egyedülálló butorzat. Nemokára éjlenés veri fel a különben csendes házaeska csóndját. A hívek az irodába gyűltek össze és lelkes éjlenészel fogadták a körükben megjelenő Schlachta Margitot. Néhány meleg köszönő szó után elhagy-

Atlantic City Valamikor Abbázia nagyon divatba jött. Emberek csak azért betettek meg, illetve azért tettek betegséget, hogy Abbáziaiba rándulhassanak. A budapesti társaságban nem számít az, aki telen vagy tavasszal egy kis tüdőlére nem ment sí Abbáziaiba. Ott gyűlt össze Budapest kréme, a do-logtalanok serege, a könnyelműek társasága és mulattak, míg pénzük vagy hitelük tartott.

New York, jobban mondva Amerika Abbázija Atlantic City. Akinek pénze van és nem tudja mihez fogjon a pénzzel, elmegy Atlantic Citybe, ahol száz és százféle módon megszábadulhat attól. Én is elmentem, de nem azért, hogy pénzzel szabaduljak (bár ez is sikerült), de mert tudniom kellett és elidőgéve a széles boardwalkon lélegezve a tenger-

Magyarország nagyobb már a korona vásárlóereje. Külföldön tehát magasabb a korona árfolyama és az árfolyam napról-napra emelkedik.

legolcsóbban legmegbízhatóbban leggyorsabban

küldjük a pénzt Magyarország bármely részébe és odaát csakis lebélyezett koronákban vagy póstatakarékpénztári pénzben fizetünk. A póstatakarékpénztári pénz ma teljesen egyenértékű a lebélyezett koronákkal. Mi anyi koronát fizetünk ki odaát, mint a mennyit Ön nálunk felad, vagyis a címzett levonás nélkül kapja meg a teljes összeget. Ha nálunk 100 koronát ad fel, mi odaát 100 teljes értékű koronát fizetünk ki.

BANKBETETET kezeljük. Pénzét kivánságára bármikor kamatozatlan visszafizetjük. KÖZEGYVŐI ÜGYEK pontos és lelkiismeretes elintézése. HAZAI OKMÁNYOK konzultációs elvállaljuk. FELVILÁGOSÍTÁST és TANÁCSERT bármely ügyben forduljon bizalommal hozzánk

NÉMETH ÁLLAMI BANK NÉMETH JANOS, elnök. FŐÜZLET: 10 EAST 22ND STREET NEW YORK CITY. FÜGÜZLET: 1597 SECOND AVENUE corner 83rd Street

grább léteznek. Van elég elsőrangú, de több a második és harmadrangú, de az árakból itélve senki sem hinné el, hogy március és harmadrangú szállodák is léteznek. Vig város Atlantic City. Mindenféle táncolnak, kezdik délután és folytatják este és végig éjféltől egy órákig. Kabarcék feles számmal vannak és aki megunta a táncot meg a kabarcét a színházakban tölti az estét. A New Yorknak szánt darabokat Atlantic Cityben próbálják ki. Ha Atlantic Citynek tetszik, tetszeni fog New Yorknak is, hisz New York színházjára kritikuskapcsolatunknak java a hét két napjából kettőt vagy harmat Atlantic Cityben tustálkodik el, vagy mulat keresztül. Mikor én Atlantic Cityben voltam egy husz év előtt divatos operettet "Florodora" elevenítették fel. Azóta New Yorkban is örösi sikert aratott. Bizony egy cseppet sem látszik meg rajta a husz év nyoma. Zenéje friss és fülbemész. Végighaligatva az ösdi operettet, az embernek önkéntelenül eszebe jut, hogy a zeneszerzők az utóbbi husz év óta a husz év előtti muzsikát élőköndnek, pedig a husz év előtti muzsikát hallgatva, régi emlékek idéződnek fel-lelkünkben. Florodora híres operett volt annak idején. Nem a zenéje és szövege tette annyira híressé, mint a hat Florodora leány. Mindegyik meg-alapította szerencsét, mert milliomosok válték el őket. A mostani Florodora leányok is bizonyára milliomos férfjékkülálmóznak. Ha a szépség elegendő juss milliomos férjhez, úgy álmuk bizonyára megvalósul.

A színházban is csak olyan fényt és pompát látunk, mint a boardwalkon és a hotelekben. Ezeket érő prémbelépők, százzakat érő estélyi ruhák és százezeket érő ékszerek, nem elszórva a közönség között, hanem majdnem mindegyik. Nemesak a páholyokban látjuk a gazdagságot és a pompát, hanem a földszinten is. Szinte csodálkozok az ember, hogy mer egy nő ennyi ékszerrel magára rakni és hogy lehet ennyi nőnek ennyi ékszere. Ugy látszik a gazdagok találkát annak egymásnak Atlantic Cityben. Ez az egyetlen hely, ahol ellentétet nem látam, ahol a szegényeknek nincs nyoma. Ha vannak szegények Atlantic Cityben, amint hogy bizonyára vannak, úgy nem jönnek a boardwalk tájékára. Innen a szegénységet hallgatóság megégyezéssel számúzták. Szó, ami szó szép hely Atlantic City, de leverten távoztam onnan. Nem bántott a fény, a pompa, a fényűzés, hisz aki dolgozik az megengedheti

magának a fényt, a pompát, a fényűzést, csakhogy Atlantic Cityben a henyéző gazdagok találkozhelye és ott folytatják new yorki életüket a semmittevést. Nem dolgoznak soha, hanem mások dolgoznak helyettük. Mások munkájának gyümölcsét élvezik, és akiknek munkáján gazdagodnak, akik munkája lehetővé teszi számukra a fényűző életet, azok az életből nem élveznek semmit. Mig ok az ocean éltető levegőjét szívják, addig az igazi munkások a nagyváros poros, füstös, fojtó levegőjét lehelik be, amíg ok a fenyes hotelek tágas szobáiban henyelve mulatságon törik fejüket, addig a dolgozók szűk szobában összezsúfolva alig pihenik ki magukat annyira, hogy másnap újra robotoljanak.

AZ IDEGERŐ MAGA AZ ÉLET. A testileg gyöngé ember elsősorban az idegeinek erősítésére gondoljon! Az ember egész élete csupa kérdésekből áll. — Az egészséges ember élete csakugy mint a betegé. — Egyik probléma a másik után vetődik mindnyájunk elé és bizony sokszor, nagyon sokszor magunk sem tudjuk, hogy hogyan miképpen küzdjük le az élet nehézségeit. — Hát még a beteg, szenvedő ember életének problémái?

HONFITÁRSOK! Ha jól és ócsón akarnak ék-szerhez jutni, keressék fel, vagy írjanak a Cleveland, O. magyar negyedének legnagyobb szerb-bír magyár ékszerüzletében. Nagy rakomány van hazai fűlbevalókban, karika és köves gyűrűkben, továbbá mindenféle órákban. — Utoljemenk 15 éves múltja biztosítja a jó és rendezettségű kizsgálást. Hazai és amerikai órákat és ékszereket jótállás mellett javítok. KLEIN JEWELRY CO. 8932 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, O.

SONOR MEGKE SZABA

A forradalmat látnak tok Sor rán.

Yaqui csatlak ságharc

AGUA I — A mexikó vált Sonor getlen közi ki magát. harcát. Casapatai m radalmáro val, a kat rint, megín kadár álla kormány k

Nagyjelen mény, ho mányval be indiánok be állammat e Carranza e nok vagy e ra. A megé hősök beü hősöbört. Az ameri Southern P utat lefogt many s a sinaloa b

HÖHENZÖ

AGOST... gen vált e ban pedig hagyta o hogy soha többé. Igen súly dok is An ják, hogy egy volt k doorní birt ada egyik gát Ebertn tözkodási tendő 20 bért csak képesek es teni. A Hober vannak az vallott K után nem s be arra, h jussanak. még azt is ges visszat na egy a Nemétország hazájának Semmi a híresztel trónörökös akar

SONORÁBAN MÁR VIZSGÁLAT INDUL A RUHR VÖLGYE KÉRDÉSÉBEN

A forradalmárokat megtámadták a kormánycsapatok Sonora állam határára.

Yaqui indiánok exrével csatlakoznak a szabadságharcosokhoz.

AGUA PRIETA, április 15. — A mexikói államok közül kivált Sonora állam, amely független köztársaságnak kiáltotta ki magát, megkezdte önvédelmi harcát.

A sinaloi határon folyó küzdelem nem fontos. Ha itt győznek is a kormánycsapatok, nem hatolhatnak előre, mert hegyek zárják el utjukat.

Sonorában az összes kormánypárt beáratja Calles tábornok, aki mindent elkövet, hogy minél nagyobb hadsereget állítsanak Carranza ellen.

Nagyjelentőségű az a körülmény, hogy a Carranza-kormány hadilábon álló Yaqui indiánok békét kötöttek Sonora állammal és szövetkeztek vele Carranza ellen.

Az amerikai tulajdonban lévő Southern Pacific of Mexico vasutat lefoglalta a sonorai kormány s azon szállít csapatokat a sinaloi határra.

HOHENZOLLERN VILMOS BAJAI

HÁGA, április 15. — A Hohenzollernnek manapság nem csak helyzetük miatt nagy az aggodalmuk, hanem erősen aggasztja őket a volt császárné súlyos egészségi állapota is.

Agost Vilmos herceg nemrég vált el a feleségétől, újabbán pedig Joachim herceget hagyta ott a felesége azzal, hogy soha sem tér vissza hozzá többé.

Igen súlyosak az anyagi gondok is Amerongenben. Mondják, hogy a volt császár csak úgy volt képes megvásárolni a dönni birtokot, hogy előbb eladta egyik poroszországi jószágát Ebternak s a mostani tartozkodási helyért havonta fizetendő 20 ezer hollandi forint vért csak nagy fáradsággal képesek esetről-esetre előteremteni.

A Hohenzollernnek tisztában vannak azzal, hogy a kudarcot vallott Kapp-féle forradalom után nem sok esélyük van többé arra, hogy a trónra visszajussanak. A volt trónörökös még azt is tudja, hogy esetleges visszatéréseivel is csak ártana úgy a monarchista eszmének Németországnak, mint általában hazájának.

Semmi alapja sincs azoknak a híreszteléseknek, hogy a volt trónörökös felesége is válni akar.

A Ruhr völgyében a helyzetet a német parlament minden pártjából alakított bizottság fogja megvizsgálni.

A vizsgálat célja: megerősíteni az Ebert-kormányt.

FRANKFURT, április 15. — A német parlament bizottságot küldt le a Ruhr völgyébe, hogy ott a 'helyzetet tanulmányozza. A bizottságban az összes pártok képviselve lesznek.

Hogyan áll a helyzet a Ruhr völgyében?

A Ruhr-afférnek három állapota van. Az első volt az általános sztrájk, amelyet az összes pártok támogattak, amelyek nem akarták, hogy a konzervatív Kapp-kormány kerüljön uralomra.

Ennek a lehetetlen állapotnak természetesen más nem lehet a vége, csak az, hogy az összes pártok a kormányt vadolják gyengeséggel, részrehajlással, vadolják azzal, hogy nem képes a személy- és vagyonbiztonságot megvédeni.

A független szocialisták megfenyegették a kormányt az esseni bizottság után, hogy abban az esetben, ha a kormány mégis alkalmazza erőszakot, ők visszalépnek az általános sztrájk fegyveréhez.

A baloldali azzal vadolja Ebertet, hogy a reakcionáriusokkal barátkozik, vadolják őket azzal, hogy reakcionárius katonaságot tartanak és vadolják őket azzal, hogy nem képes békés meggyezésre jutni.

ERŐS A BOLSEVIK HORVÁTORSZÁGBAN.

A választások mindenfelé a bolsevik jelöltek győzelmével végződtek.

BÉCS, április 15. — Zágrárból érkezett jelentések szerint Horvátországban és Szlavóniában a választások alkalmával a legtöbb helységben a bolsevik jelöltek győztek.

Tekintettel arra, hogy a fegyverek lerakását a kormány nagyon rövid időre szabta és tekintettel arra a modorra, amelylyel Watter tábornok, a Reichswehr parancsnoka az ultimátumot kézbesítette, a gyanus ísmét feltámadt a kormány jóhiszeműségével szemben nemcsak a szélső, de a mérsékelt szocialisták biztositották a függetleneket a kommunista hadseregnek és az általános sztrájknak a támogatásáról.

Erre a kormány a fegyverek lerakásának határidejét meghosszabbította két nappal. A kormánycsapatok nem nyomultak előre, a tárgyalásokat ismét elkezdték, a munkások megígérték, hogy visszatérnek a munkába.

Nincs többé ősz haj!

VÖRÖS KERESZT HAJFIATALÍTÓ VISSZADAJA A HAJ RÉGI SZÍNÉT ÉS FIATALOS KINÉZÉST.

A szép, fiatalos haj úgy férfínál, mint nőnél igen fontos s mindig bámulatót kelt.

A tükör azt mondja, hogy öregszik. Ismét fiatal és bájos a Vörös Kereszt Hajfiatalító használatát folytatva.

Semmi sem akadályozza a boldogulást és a alkert egy fiatal nő ősz haját. Semmi sem öregít annyira, mint a fejtiszítás, csúszkás haj. Ha azt akarja, hogy HAJA FIATALOS, ÉLÉNKSZÍNŰ S ZÉP LEGYEN, tegyen egy, mint mások, használja a VÖRÖS KERESZT HAJFIATALÍTÓT.

Vörös Kereszt Patika 3901 BUCKEYE ROAD CLEVELAND, O.

Kitűnő szerek hajhullás, korpa, viszketés valamint minden betegség ellen.

WILSON ELNÖK A RÉGI DERŰS KEDÉLYŰ EMBER

A kabinet-gyűlés nem különbözött a betegséget tartott minisztertanácsoktól.

A másfélórás tanácskozás nem fárasztotta ki az elnököt.

WASHINGTON, április 15. — Tegnap délelőtt folyt le az első minisztertanács, amelyet Wilson elnök a megbetegedése óta tartott kabinetjének tagjaival.

— Eppen olyan volt ez a tanácskozás, mint a régié! — jegyezte meg több miniszter, amikor a Fehér Házból távozott.

A baloldali azzal vadolja Ebertet, hogy a reakcionáriusokkal barátkozik, vadolják őket azzal, hogy nem képes békés meggyezésre jutni.

Dr. Grayson, a Fehér Ház orvosa úgy nyilatkozott az ülés után, hogy az elnöknek a szíve nára vált a tanácskozás.

Dr. M. M. Weinberg FOGORVOS 839 Woodland Ave., Cleveland, O.

MINDENKINEK CSALÁDJA HAJÓJEGYEKET

A világ bármely részébe TELJES FELELOSÉG mellett küldték a legelőnyösebb napi árfolyamon.

TÖRVÉNYES VAGYONÁT ALLAMI FELÜGYELET

JOHN NEMETH, Jr., Banker 437 PENN AVENUE, PITTSBURGH, PA.

BUDAPEST KEREPESI-UT 1. SZÁM

Jegyezze meg jól ezt a címet. Ez Kiss Emil new yorki bankár budapesti irodájának címe. Ha haza utazik bizalommal fordulhat ide, minden ügyes-bajos dolgot azonnal és pontosan elintézik.

HAJÓJEGYEK

eredeti árakon. Csak akkor jöjjen New Yorkba, ha már utlevele meg van. Ha még nem volna utlevele és utazni akar, írjon nekünk és utlevelét a leg- rövidebb idő alatt megszerez-

zük. Mielőtt New Yorkba indul, írjon nekünk. Mi megvárjuk a vasutnál és olcsó, kényelmes és jó szállásról, valamint podgyászáról gondoskodunk. Irjon bővebb felvilágosítást.

MENETREND

Table with columns for departure dates and destinations: April 20. Patria to Trieste 90.00, April 21. Megantic gyorshajó Hamburg 100.00, April 22. Rochambeau to Bécsbe 86.75, April 24. Kais. Aug. Victoria Hamburg 100.00, April 24. New York to Hamburg 100.00, April 24. La Touraine to Bécsbe 86.75, Május 1. Belvedere to Budapest 107.00, Május 8. President Wilson to Budapest 107.00

PÉNZKÜLDÉS

Magyarország megszállott és meg nem szállott területeibe. A hazaküldésre szánt dollárokat mindenütt az ottani kormány által szabályozott módon a forgalomban levő törvényes pénzben fizetjük ki a címzettnek. Minden küldeményért felelősséget vállalok.

KISS EMIL BANKÁR

133 SECOND AVE. NEW YORK

KÉTSZÁZ MILLIÓ KORONÁS CSALÁS BÉCSBEN

Bécs, március. Detektiv-regénybe illő, filmképen igazatnak ígérkező titokzatos esetben mozgósították az egész bécsi detektív-kart. Megjelent a rendőrfőnökségen Geyer gráci bankigazgató meg most sem volt gyanus a dolgot.

A bankigazgató Krügerrel és az amerikai kapitánynak mondott ural elment Bécsben a Mariahilferstrassera, egy közjegyzőhöz. Geyer biztosan tudta, hogy a kapun közjegyzői táblát látott. Ott fent az irodában az igazgató kiadta az ajándékozási okiratot Krügernek, mire elővették az összeg átvételéről szóló elismerményt és Krüger leszámolt az azzalra 230 darab angol ezerfontos bankjegyet és 200 darab ezredollár-rost. Mikor a nyugta aláírására került a sor, a közjegyző arra kérte Geyert, hogy igazolja személyazonosságát, nála azonban csak illetékeségi bizonyítvány volt magyar nyelven, a melyet a közjegyző nem tartott elegendőnek.

Akkor aztán a közjegyző úgy nyilatkozott, hogy be kell szerzeni az igazoló okmányokat. Elváltak, Geyer Bécsben egy jó ismerősét kereste, hogy általa igazoltassa magát, az illető azonban külföldre utazott, így aztán az igazgató — mint feljelentésben elmondja — elutazott Grába s onnan elhozta személyazonosságát okmányait. Lótott-futott mindenüvé. Krüger nem találta akkori szállását, a Hofburgban is járt, de abban a helyiségben, ahol első alkalommal az állítólagos zürichi ügyvéd bemutatata őt az angol egyenruhás társaságnak és az állítólagos amerikai kapitánynak, már nem volt senki, megtalálta Mariahilferstrassén azt a házat, a hová a közjegyzőhöz mentek.

A cégtábla hiányzott a kapuról, a kérdéses helyiségben semiféle közjegyzőt nem ismertek. A 230 ezer angol fontból egy pennyt és a 200 dollárból egy centet sem kapott, az ajándékozási okiratot ellen kiadta kezébe.

A rendőrség megkeresésére a bécsi svájci követségen kijelentették, hogy nem ismernek dr. Krüger nevű zürichi ügyvédet, az sohasem volt a svájci diplomáciai képviselet valutatanácsosa.

Francis tizenegy éves volt. Adena közelében lakott az anyjával, aki akkor beteg volt. Elküldte a lányát Adenába a patikába. A kisleány elment hazulról és soha többet oda vissza nem tért.

Az anyja késő estig várt rá. Akkor hazatért a férje, a kisleány apja a munkából.

Jelentették a dolgot a rendőrségnek, amely azonnal kutatni kezdett a kisleány után. Úgy találták meg a hulláját a lakásuk közelében levő kis erdőben.

ADAKOZZUNK a magyarországi ÉHEZŐKNEK!

CHICAGOI MAGYAR ORVOS

Dr. Löwinger Ernő magyar orvos és sebész, az összes orvosi tudományok tudora. Címe: 483 GRAND AVE. Chicago, Ill. — Rendel: a. e. 10-től 11-ig. D. u. 6-tól 8-ig. Vasárnap d. a. 10-től 12-ig. Telefon: Szély 2904.

A SZOLGÁLATRAKÉSZSÉG

jellemzi legjobban a State Bankot, ezt a hatalmas amerikai pénzügyintézetet, melynek mindenkor az a főcélja, hogy megvédje ügyfeleinek érdekeit és megóvja őket mindenemü veszteségeiktől.

PÉNZ-ÁTUTALÁSOKAT a világ minden részébe draft-utalvány vagy kábel útján a legelőnyösebb napi árk számítás mellett intézzük el.

HAJÓJEGYEKET ELADUNK minden vonalra a társulatok eredeti árán. Az utazások szükséges okmányait a legelőnyösebb ártal szerezük meg.

BETÉTEKET ELFOGADUNK a azok után kamatot fizetünk. Idegen pénzeket visszünk és eladunk.

Ha nehezen megkeresett pénzt biztos helyen akarja tartani; ha ügyes-bajos dolgaiban megbízható tanácsra vagy felvilágosításra van szüksége, írjon hozzánk vagy keressen fel bennünket az alanti címen:

The State Bank 378 Grand St., New York, N. Y.

nár a korona a korona ár-napról-napra

bban

vegzett koronákban pénz ma teljesen mák, mint a mennyt szegyet. Ha nálunk

helyezük és betéti

STANI KEDVEZŐ B A LEGNAGYOBB ÉRT. NÉGY HÉT E EMELKEDETT.

hozánk és mi azt

rduljon bizalommal

BANK

OKÜZLET: COND AVENUE 83rd Street

nagyváros-poros, füst- levegőjét helhelik be, a fényes hotelek tágas n fejező mulatságo- k henyüket, addig a dol- zük szobában összezu- gik phenik ki magukat hogy másnap újra ro- ak.

thari.

ltsze magát gripo ellen.

Bromo Quinine hashajtó

szokor, nagyon sokszor

szokor, nagyon sokszor

szokor, nagyon sokszor

szokor, nagyon sokszor

szokor, nagyon sokszor

szokor, nagyon sokszor

szokor, nagyon sokszor

szokor, nagyon sokszor

szokor, nagyon sokszor

szokor, nagyon sokszor

szokor, nagyon sokszor

szokor, nagyon sokszor

szokor, nagyon sokszor

szokor, nagyon sokszor

szokor, nagyon sokszor

szokor, nagyon sokszor

szokor, nagyon sokszor

szokor, nagyon sokszor

CLEVELANDI HIREK

REAL ESTATE ÜZLETEMBEREK EGYESÜLETÉNEK TÁRSASVACSORÁJA.

Az új testület gyűlést tartott a banket után. — Megválasztották a végleges tisztikart.

Amint már megírtuk, az east side-i magyar real estate üzletemberek március 12-én megalakították a Clevelandi Magyar Real Estate Üzletemberek Egyesületét, amelynek az a célja, hogy megvédje a real estate üzletemberek és az ingatlan vásárló valamint eladó közönség érdekeit.

Az új testület hétfőn este társasvacsorát tartott a Szabó Hallban levő étteremben. Ez a vacsora jó alkalom volt a testület első rendes gyűlésének megtartására, amennyiben a tagok nagyszámában jelentek meg rajta.

Ott láttuk a következő népszerű east side-i magyar real estate üzletemberek:

Weizer János, Császár Gyula, Králik János, Szalai István, Miski András, Leszák József, Reich Gustáv, Hornyik János, Keller András, Büdy Károly, Pataky Gusztáv, Buchla Ödön, Deméché István, Korponay Ignác, Holló Ödön, Varga Ede, Szilvassy Árpád, Apáthy Ferenc, Pokorny Ferenc, Veres Pál, Szilveszter József, Pelle Károly, Fehér Mihály, Kemény József, Vilesek Sándor, ifj. Weizer János, Weizer Sándor, Brügös István.

A pompás vacsora elköltése után Weizer János, az öregeim bankár és real estate man emelkedett szólásra. Köszöntötte a nagy számban összegyűlt üzletemberek s rámutatva Cleveland s vele együtt a real estate üzlet fejlődésére, nagy jövőt jósolt azoknak a magyar real estate üzletembereknek, akik hivatásuknak elkötelezetten felelnek meg, vagyis a város fejlesztését, az otthonnal rendelkező családok számának szaporítását tűzték ki főcéljukul.

Az új testület eljáit Vilesek Sándor ismertette. A megjelent real estate üzletemberek lelkesen tették magukévé a célokat, a maguk és az ingatlan vásárló vagy eladó magyarság közös érdekeinek védelmét, a Real Estate Board hivatalos szabályainak szigorú betartását.

Apáthy Ferenc arról a hasznos munkáról beszélt, amelyet a magyar real estate üzletemberek végeztek és végeznek az east side-i magyarok körében. Igen sok magyar gazdag ember ma, mert évekként ezélt megfogadta a real estate man tanácsát s pénzét házba, telekbe, farma fektette. Az árak azóta hatalmasan fekszköttek s azok a szerencsés magyarok, akik vásároltak, ma sokszorosított kapták, vagy bírják az annak idején real estate befektetett pénzüknök.

A tisztikar megválasztása.

Ezután rendes tisztikart választott a gyűlés az ideiglenes helyébe. Elnöknök egyhangulag Weizer Jánost, alelnöknök Apáthy Ferencet, titkárnak Császár Gyulát, pénztárnoknak Vilesek Sándort, ellenőrző bizottsági tagnak Holló Ödönt, Králik Jánost és Reich Gusztávot választották meg.

Hosszu eszmecsere indult ezután meg az új testület működését, alapszabályait és céljait illetőleg. Králik János, Fehér Mihály, Miski András, Kemény József, Leszák József, Szilvassy Árpád, Pokorny Ferenc, Császár Gyula és mások szóltak a tisztviselőknök kívül behatóan a tárgyakhoz.

Apáthy Ferenc indítványára elhatározta az egyesület, hogy ottbont szerez magának, amelyben a tagok és barátaik klub életet élhessenek.

A Szabadság képviselőjében Muzslay József vett részt a banketben és gyűlésen. Tolmácsoltak lapunk jókívánatait az új testületnek s biztosította a tömörülő real estate üzletemberek, hogy a Szabadság minden nemese törekvésüket támogatni fogja.

Muzslay Józsefet a Clevelandi Magyar Real Estate Üzletemberek Egyesülete egyhanguan publicity directorának választotta.

Egyre többen térnek vissza munkába. — A szövetségi békéltető visszalépett. — Callinwoodon majdnem mindenki dolgozik már.

Clevelandban nem sokáig tart már a vasutas sztrájk. A Cleveland Yarden's Association, valamint a nagy vasuti testvériségek föttiszviselői szerint huszonnégy óra belül normalisak lesznek a viszonyok az összes vasutvonalakon.

A Brotherhood of Railway Trainmen három helybeli fiókjára amellet szavazott, hogy legyen vége a sztrájkoknak. A collinwoodi sztrájkolók is így vélekednek s tömegesen térnek vissza munkába.

Itt a New York Central rendezőpályaudvarán már majdnem egészen normalisak a viszonyok.

A L. Faulker clevelandi szövetségi békéltető beszélgetést folytatott W. G. Leevel, a Brotherhood of Railway Trainmen elnökével, majd kijelentette, hogy nem tesz kísérletet a békéltetésre, mert úgy látja, hogy már végét járja a sztrájk. Faulker megvárta az utolsó Washingtonba, hogy Lee ellenzi, hogy a kormány elismerje a sztrájkolókakat. A sztrájk vezetősége meg azt akarja, hogy a szövetségi békéltető tanács vegye kezébe a vasutasok követeléseinek elintézését.

"Nem hiszem, hogy a tanács küld ide más békéltetőt, hiszen magamnak sincs mit tenni!" — mondotta Faulker.

A collinwoodi műhelymunkások és a lindalei kazánkészítők gyűlést tartottak, amelyen kimondották, hogy nem esatliakoznak a sztrájkolókhoz.

A sztrájk következtében nagy a szűkhány s emiatt vagy 500 hajó áll tétlenül. Lehet, hogy a személyzállító hajók is kikötőben maradnak, ha nem indul meg a szénszállítás.

HIRTELEN HALÁL.

Akit sota közben ért szívizéhiülés.

Elizabeth Shannon 38 éves leány, aki 1772 Ansel roadon lakott, Thomas Harmon 2265 E. 87th streeti lakosával aétált szerdán késő este az Ansel roadon. Egyszerre rosszul lett.

Várjon egy kicsit, háldoklom! — mondotta kísérőjének. Harmon elszaladt a közeli Mount Sinai kórházba és tolékösit hozott, amelyen bevitté rosszul lett barátját a kórházba. Amikorza beért vele, már meghalt.

Az orvosok szerint szívizéhiülés érte a szerencsétlen agkisszonyt.

ELFOGOTT BANDITÁK.

A Minnick-Gibbon Construction Company építési vállalkozó cég pénzének egy része megkerült.

A rendőrségnek végre sikerült egy ugnyezvezt pay roll rablóbanda tagjai közül egyik kézrekeríteni. Sterling detektív-felügyelő, Matovitz György kapitány és McNealy detektív elfogták a 18 éves Charles Ameriggót, akit röviden Riggonak szoktak nevezni.

Amerigo, aki a 2628 E. 22nd streeten lakik, beismerte, hogy részt vett a Minnick-Gibbon Construction Company hivatalosan elkövetett rablásban, amikor a munkások kifizetésére szánt 3,500 dollárt kaparintot-

Legujabb

Divat

CSINOS DUPLASOROS ÖLTÖNYÖK

A mi "Aldine" modelünk

igen népszerűek az idén. Az egyszeműs "Aldine" féle a legkülönb mind között.

Most már nem az a fontos, hogy mennyit fizet, hanem az, hogy pénzért mit kaphat.

Tiszta gyapju Öltönyök és Felöltők \$35-től \$50-ig

Mindegyik 5-10 dollárral többet ér, mint az, amit az átlagos ruhakereskedő eladhat. Nagy ültetnek jóállást biztosítanak.

Látta már a mi kitünö minőségü öltönyeinket \$60

A múlt szezonról visszamaradt ruhák ára \$30.

Goodlow's Good Clothes

Férfiaknak és fiatalembereknek

503 Prospect Ave., Cleveland, O.
124 S. Main St., Akron, O.

Akron, Amsterdám, Philadelphia, Pittsburgh, Milwaukee, Reading, Rochester, Schenectady, Syracuse, Trenton, Terre Haute, Wilkes-Barre, Youngstown

Megelégedésről

Jótállunk

ták meg. Ameriggót felismerte Irma Cathart, a cég tisztviselője, aki tanujta volt a rablásnak.

Amerigo azt állítja, hogy a zsákmányból megkapta ugyan a reá esett részt, de elvesztette még aznap este. Megnevezte egyik banditársát, akiről elárulta azt is, hogy a neki jutott pénzt egyik rokona nevére elhelyezte egy belvárosi bankban. A rendőrség ezt a pénzt lefoglaltatta a bankban.

A kérezerült banditával együtt elfogták a detektívek egy másik olaszt is, aki éppen meg akarta Ameriggót szökettleni Clevelandből.

A TESTVÉRSÉG JÓTÉKONY-SÁGI NÖGYLET TAVASZI BALJA.

A Testvérség Jótékonyági Nögylet, amely annyi szenved embernek könnyít sorsán, magamnak sincs mit tenni! — mondotta Faulker.

A nyár közeleg s csakhamar megszűnnek a hallokban a táncmulatságok, azért aki még egyszer jól akar mulatni, nem fogja elmulasztani erre, a szépnök ígérkező bárra elmenni.

A mulatság este 7:30-kor kezdődik. A zene kitünö lesz és az egyélt vigalmi bizottsága gondoskodik jó ételekről és frissítő italokról.

Clevelandi Magyar ÖNKÉPZŐKÖR

1919. évi Április 18-án

West sidei Turn Hallban

NAGYSZABÁS

IBOLYA-BÁLT rendez.

Belépő jegy 50 és 75 cent

Angol zenekar. Kitünö frissítök.

MEGHALLGATOTT SEGÉLY-KÉRÉS.

Orbán Mártonné és édesapja 100 dollár értékü élelmiszeralványt küldöttek Budapestre.

Orbán Márton kertész, aki a 4277 E. 96th streeten lakik, mint annyi sokan mások, szintén kapott Magyarországból élelmiszeralványt kérő leveleket. A feleségének volt "antónói, akik egy budapesti állami árvaház alkalmazottai, fordultak hozzá egy közös utalványért, névszerint Drescher Irma, Gegus Ida és Ferenczy Izabella. Megírták, hogy az árvaházban 40-50 árva helyett csak tizenötöt tarthatnak, azokat is csak azért, mert az amerikai missio éljelmezi őket. Nekik maguknak sokat kell éhezniök.

A hálás tanítvány sietett 50 dolláros élelmiszeralványt küldeni Ferenczy Idának és kollégáinak.

Egy másik levélben ugyan-csak Ferenczy Izabella arra kérte Orbánnt, hogy egy három gyermekével nyomorgó tanítónő, Szánthó Mihályné névben kérje fel valamelyik jövedu magyart, hogy küldjön segélyt, mert elpusztultak.

Orbánának nem kellett megszé fáradnia, mert édesapja, Csakó Márton vállalkozott egy 50 dolláros élelmiszeralvány küldésére. Az utalványok már utban vannak Magyarországra felé, Vajha minden segélykérés ilyen meghallgatásra találja!

PÁLYAZAT.

A Clevelandi Első Magyar Ref. Egyház előjárósága pályázatot hirdet a lemondás folytán megürsedett harangzó és házfelügyelő állásra. Javadalmazás \$1000.00 évi fizetés, lakás, fűtésel és világításal. Csak református egyének pályázhatnak; nök férfiak előnyben részesülnek. Az állás május 1-én elfoglalandó. Pályázók jelentkezzenek az egyház lelkesi hivatalában, 2854 E. 79th St., Cleveland, O. 90-91, V

A Clevelandi Magyar Kultur Kőr nélnök, Április 11-én a Szabó Hallban a ruhakereskedő "Pur" tervedéből nem a tulajdonosnak lett kiadva. Nagyön szepen kérik, akiket bíróságban van, szíveskedjék a kőrnek visszamenyújtani. 8506 Buckeye Rd., Cleveland, O.

A VILLAMOS-SZÉK ARNYEKBAN.

Deli József megmentésére sokan adakoznak, különösen Clevelandban. — A halálraítélt fiatal magyarnak a bátyja, Deli János, segélyt kér Amerikában élő földieitől.

A halálraítélt Deli József megmentése érdekében, mint ismeretes, gyűjtést indítottak a clevelandi munkástársai. Tolmácsoltuk a kérésüket mi is, mert tudjuk, hogy sokaknak óhaja az, hogy Deli József megmentüljön a villamoszékeltől, mert azt tartják, hogy életet elvenni csak annak van joga, aki életet adhat, no meg az is sokaknak óhaja, hogy magyart ne érjen ilyen szegyeteljes halál.

Clevelandban, ahol ismerték az alig 25 éves Deli Józsefet igen sokan, összegyűlt már pár száz dollár, de az ügyvédi költségek sokkal többet tesznek ki. Évéggett arra kéri Deli János a zalamegyei, főképen zalakoppányi illetőségü földieit s általában a könyörületes szívü amerikai magyarakat, hogy adakozzanak öcsése megmentésére. Adományait küldjék erre a címre: John Deli, 1829 W. 57th St., Cleveland, O.

Eddig a vidéki magyarak közül a következők adakoztak, a kiknek hálás köszönetet mond Deli János és a gyűjtőbizottság:

Bedöcs János gyűjtése Lorain, O.-ban:

Bedöcs János \$5.00, Szabó György \$5.00, Simon Márton \$2.00, Bedö Károly \$1.50, mig Huszár István, Szabó István, Miss Tóth, Mrs. Baros Keeseke-mény A. Bieneck, Veres Miklósné, Miller J., Ordolyi Gyula, Kovács Ignác, Vita, Zsigmond, Pápius Ferenc Iloski Mihály, Truluy London, Szalay Gyula, Lázár Ferenc, Schuster János, Cserép Ferenc, Tóth Testvérek, Horváth János 1-1 dollárt, — 50-50 centet: Fabel Sámuel, Danasi István, Juhász E., Zahari József, Egyetes Bálint, Czipa András, N. N., Hitházi József, Lefkovitz, Öre Sándor, Márkus István, Tóth István, Kis András, Kis Gáspár, Frejter Mihály, Ferenczi János, Szarka János, Kocsis Kálmán, ifj. Molnár István, Gönczi János, Gönczi István, Bende Ferenc, Sarádi József, Varga István, Bálint András; 25-25 centet: Váradi Ferenc, Bálint György.

Postán a következőktől érkezett adomány: Molnár István Scal Level \$1.00, Petö Julia és Petö Ferenc Flint, Mich. \$5.00, Tuzfay József Langeloth, Pa. \$5.00. Az adakozóknak hálás köszönetet mond öcsése névben is Deli János.

TUDJÁ-E ÖN, hogy melyik a leghatalmasabb, legbiztosabb magyar egyület Amerikában?

A VERHOVAY SEGÉLY EGYLET.

Tagjainak száma 25 ezer két-száz.

Tiszta vagyona meghaladja a 300 ezer dollárt.

Fizet betegség esetén heti 6 dollár segély egészen két évig.

Fizet csonkulási segély fejében 400 dollárt.

Fizet a tag elhalálása esetén az örökösöknek 1000 dollárt.

A Verhovay Segély Egylet nagy hadseregének tagjait megtalálja Ön mindenhonnan az Egyesült Államok területén, bárhol is legyen.

A Verhovay Segély Egylet már eddig is milliókat fizetett ki halál-esteti örökségek és betegségekkel fejében.

A Verhovay Segély Egylet tagjai testvéri szeretettel karolják be- tegységbe esett, vagy nyomorúságba jutott testvéreik ügyét. Szeretettel gondoskodnak az özvegyek és árvaokról.

A Verhovay Segély Egylet testvéri szeretettel hívja Önt is tagjai sorába. Mert a Verhovay Segély Egylet segítősé akar lenni Önnek is és támasza családjának.

Ne késlekedjék tehát, hanem álljon be közzénk, amíg nem késő. Le- gyen Ön is egyik harcosa ennek a lelkes nagy magyar tábornak.

Jelentkezzen felvételre az Ön lakásán, legközelebb az Ön munkahelyén, avagy kérjen felvilágosítást a címe: SECRETARY VERHOVAY AID ASSOCIATION, HAZLETON, PA.

Telefon Princeton 1328 W. MRS. JULIA FEJES Hazai és amerikai szülöcsnö új lakás címe: 11524 Buckeye Rd., Cleveland, O. 90 91 V 92-97 V 98-102

Feni (balról jobbra): Gustav Bauer, dr. Bell és Herman Müller. — Lejt: Eduard David, Gessler és Fisher Kunö kapitány

A FALU ROSSZA.

A Szent István Király Római Katolikus Ifjusági Betegséggyógyító Egylet és Női Osztálya-nak előadása.

Április 18-án előreláthatólag ismét szufolóság meg fog telni a Buckeye roadi Szabó Hall nagy tancsterme érdeklödö magyarsággal. Vasárnap hozzá-

szinre ugyanis a Szent István Király Ifjusági Betegséggyógyító Egylet és Női Osztálya a magyarság által kedvelt Falu Rossza címü szüdarabot az egylet legjobb műkedvelőinek közreműködésével.

Eltekintve a darab kiválósgától, a rendezés és a szerepek olyan kezekben vannak, hogy előreláthatólag egyetlen hely-

sem marad üresen a Szabó Hallban.

A jegyeket már előre is nagyban keresik s aki még jó helyet kíván magának biztosítani, az jól teszi, ha a jegyét előre meg-váltja.

Aki előre meg nem válthatja jegyét, annak délután 4 órától alkalma lesz azt a pénztárnál megvásárolni. A darab kezdete este 7 órakör lesz.

KORONÁK HELYETT

küldjön dollárokat Magyarországra. A dollár külföldi kereslete miatt, Magyarországon a dollár árfo-lyama jobb mint itt.

Az American Express Company elad külföldi checket és pénzutralványt dollár értékben, magyarországi pénzküldésre. Jugosláviába szintén csakis dollárértékben eszközöl átutalásokat.

Romániába és Czecho-Slovákiába azonban azoknak helyi pénzemében eszközöl átutalásokat. A pénzküldési árjegyzék ma, mely változásnak van kitéve, a következő:

100 CSEHO SLOVÁK KORONA . . . \$1.70

100 ROMÁN LEI . . . \$1.95

(Póstadij csak 25 cent bármily összegnél.)
Nagyobb összegnél ár-engedmény.

Ezen utalványok bármelyikét megkaphatja bármely American Express Railway irodában, fiók-ügynökségeknél vagy az American Express Company irodáiban New York, Boston, Philadelphia, Baltimore, Washington, Buffalo, Pittsburgh, Cleveland, Cincinnati, Chicago, Detroit, Minneapolis, Milwaukee, St. Louis, Kansas City, San Francisco, Los Angeles, Seattle és Montrealban.

Vagy írjon anyanyelvén a következő címre:

AMERICAN EXPRESS COMPANY

Foreign Money Order Department "F"
65 Broadway, New York

Clevelandi irodánk: 2048 East 9th Street

Bármikor és bárhol küld pénzt, követelje az American Express Company nyugtáját. Ez megövja Önt a károsodástól.

TEM
A magyaro
Vasárnap
nyes ünne
tartják meg
gyarok róma
nak felszent
Az új ter
Nazarethi
most Mo
mélyesen fog
kor fényes
szentelni.
Az érsek
élen a Liber
vonul az új
hogy az új
a Szt. Ferenc
Pacific Win
mund Klein
áldozókat k
tek részere
a magyaro
csak Karol
tartják a
plebánosi
az érsek a
tagját
ront bizta
met szerzet
alakítási m
elvégezteté
A nagyim
dolf Bonner
provinciális
Henry Meye
plebánosa
Duerstock
dozások
Antoine Br
ceremoniame
Emelj az
gét, hogy a
roknak Van
hítközsége
a volt hitk
nem tudott
értésülünk.
len helye
miatt. A S
temploma be
böl kieső b
Kérlek megállj! Kérlek megállj! Kérlek megállj!
széggel csókoltam meg az odanyújtott kezét.
Vallom, hogy a szövetség és a unitarizmus mellett, hogy magy
egy büszkeséggel vállaltassanak vele. Ott kímán a kapu

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

TEMPLOMSZENTELÉS CINCINNATIBAN.

A magyarországi magyar és magyar-német katolikusok ünnepe.

Vasárnap, április 18-án fényes ünnepélyek keretében tartják meg a cincinnati magyarok róm. kath. templomának felszentelési ünnepét.

Az ünnepélyek körmenetében a Liberty utcai rendháztól vonul az új templomhoz a mint-hogy az új hitközség vezetése a Szt. Ferenc-rend birtokán, Rev. Pacific Winterheld, és Rev. Edmund Klein Szt. Ferenc-rendi áldozárok kísérik a németek részére Theobald rendtag, a magyarok részére főt. Policsék Károly daytoni plebános tartják a szentbeszédet.

A nagyünnepélyt Rev. Rudolf Bonner, a Szt. Ferenc-rend provinciális celebrálja, Rev. Henry Meyer, a magyarok volt plebánosa és Rev. Jos. T. Duerstock szt. ferenc-rendi áldozárok segédletével. Rev. Antonie Brokhuis atya lesz a ceremóniamester.

Emeli az ünnepély jelentőségét, hogy a cincinnati magyaroknak van már temploma és hitközsége Cincinnatban, de ez a volt hitközség úgy látszik nem tudott boldogulni, mint értesülünk, jobbra szerencsétlen helyre épült templomuk miatt. A Szt. István hitközsége temploma ugyan a város utóból kieső helyen épült, magas

domb tetején, s a hívők inkább más templomokat látogattak, s a hitközség a teljes elnéptelenedés veszélyének volt kitéve. Az érsek is belátta, hogy a magyar hívők érdekében megoldást kell keresni, s ezt valóban az isteni gondviselés hozta meg. Ágnes és Vilhelmina Macke cincinnati lakosok a vallásosság oltárán kívántak áldozni, s mert a volt protestáns Máttyás templom eladódva vált, ezt 17 ezer dollárért megvásárolták, s azt természetesen a cincinnati érsekségnek ajánldozták a magyarok részére, csak azt kötötték ki, hogy az új templom nazarethi Szt. József-ről neveztesse el, s ő legyen az új hitközség védőszentje.

Az érsek szívesen fogadta az ajánlatot, s minthogy az odáig protestáns templom volt, elrendelte annak megfelelő átalakítását, ami körülbelül ötezer dollárba került, s minthogy az imárákat katolikus templom átadható rendeltetésének, azt most a hitközség tagjai fényes ünnepély keretében veszik birtokukba. Az új hitközségnek vagy 200 családosa tagja van már idáig, s minthogy az új templom teljesen megfelel a célnak, sőt a legszebb templomok sorába tartozik nyulának 97 láb magasan égből törő tornyával, remélhető, hogy az új hitközségbe a magyar családok kivétel nélkül beállanak.

Délután félháromkor nagy ájtatossággal Szt. József tiszteletére, s áldásosztás a Szenteggyel, s ezt fényes egyházi körmenet követi a szomszédos Szt. János, Szt. Ferenc, Szt. Augustin, Szt. József, Szt. Mária, Szt. Stanislaus és az új Nazarethi Szt. József hitközségei keblébe tartozó katolikus

egyletek részvételével az említett hitközségek templomaihoz, a Szt. Ferenc-rendiek kollegiumának zenekarával.

Este nyolc órakor veszi kezdetét az ünnepély világi része a Szt. Ferenc iskola nagy termében. A templomi és iskolai énekkarok betétszámai kívül két egy felvonásos vígjátékot mutatnak be, s az iskolás gyermekek jelennek meg előképben.

Az új templom mellett kényelmes lelkészeket, s megfelelő iskola épület, melyben ovoda és az első két osztályból álló iskola van, ahol az eddig jobbra németajkú magyar családok gyermekei az angol nyelven kívül német oktatásban is részesülnek. Ha a szinmagyar családok is megfelelő számban csatlakoznak az új hitközséghez, a magyar gyermek-sereg érdekében magyar óvónőt s magyar tanítóit is alkalmaz majd az új hitközség.

OLVASÓINK FIGYELMÉBE.

Levelük van Magyarországból.

Kiss Jánosnak Cleveland, O. a Szabadság címén. Feladó Kiss A. Gyula Marosvásárhely.

Kovács János és Kovács Józsefnek 3823 John Ave., Cleveland, O. Feladó: Kovács András Szendrő.

Hegedűs Dánielnek Fords, N. J. Feladó: Bodnár Bertalané Hetve.

Kovács Vilmos Cleveland, O. Feladó: Kovács András Szendrő.

Veres Istvánnak Cleveland, O. Feladó: Veres István Olaszliszka.

Szabadi Andrásnak Cleveland, O. Feladó: Rácz Jánosné Balajt.

NEM BAJ

akármilyen szeplős vagy májfoltos az arca, rendbe fogja hozni

A Szt. Erzsébet Első Magyar Gyógyszertár világhírű

Margit Krémje

Elmulasztja a Szeplőket, Pattanásokat, Kiütéseket, Májfoltokat, Ráncokat,

Tegyen egy kísérletet és győződjön meg róla!

Egy téglér ára 50c

A hozzávaló Margit szappannal együtt 1 dollár postán küldve.

Csakis e címen kaphatja:

Szent Erzsébet Első Magyar Gyógyszertár

9115 Buckley Road, Cleveland, O.

Amerika leglelkismeretesebb patikája.

A SZABADSÁG CALIFORNIAI KÉPVISELETE.

Az utóbbi hónapokban a magyarországi közéletben a legújabb hírek, hogy ott telepedjenek le véglegesen. Különösen Los Angelesbe és annak környékére ment a magyarországi nagy számmal, amely város és vidék rohamosan fejlődik egy gazdaságilag, mint iparilag.

Hogy a messze nyugatra költözött magyarországi a távoli idegenben is megtarthassa azt a szoros önszerteliséget a Szabadsággal, amelyben itt a keleten volt elhatározott, hogy képviselőket állítunk fel Californiában. Képviselőnkül sikerült megnyernünk Baksey Kornél urat Los Angelesben, aki szerkesztőségünknek éveken át tagja volt.

Baksey Kornél ur, mint a Szabadság californiai képviselője szívesen áll nemcsak a los-angelesi, de a californiai és a szomszédos nyugati államok magyarországiak is rendelkezésére és teljesen díjtalanul ad felvilágosításokat, tanácsokat és utasításokat, ha olvasóink személyesen vagy leveleiben hozzáférnek. Különben fel van halmazva előfizetés és hirdetések felvételére és ezek nyugtázására. Irodai helyisége, illetve címe: 712 Garland Building (Broadway) Los Angeles, California. Kérjük californiai és a szomszédos nyugati államokban lakó olvasóinkat, hogy minden magyar eseményről szíveskedjenek Baksey Kornél urat értesíteni, aki azokról "California és a nyugati" című rovatunkban időről időre beszámol. Californiai irodánkban a Szabadságot egyes számoként is lehet kapni. 90-95

az E. 29. utca 2117 száma alá. A megérkezett rendőr őrszem a jelzett ház mellett egy nagy kesszel kezében kételen káromkodások között Vida Jánost találta erősen berugott állapotban. Vida azt mondta a rendőrnek, hogy felesége kidobta őt a lakásból, amiért részeg és ha be tud menni, megöli az aszszonyt.

A rendőr természetesen bevittte Vidát a rendőrségre, ahol részegség és rendetlen magaviselet miatt 20 dollár pénzbírságra ítélte a rendőrbíró.

HALALOZÁS.

Elyria, O. — Hosszabb betegség után halt el a városban Varga Ferenc, az elyriai magyarországnak egyik ismertebb tagja. Temetése nagy részvét melletteden folyt le. A szertartást a loraini róm. kath. plebános végezte.

Varga a győrmegyei Könyköszögből jött Amerikába s otthon felesége és gyermekei fogják gyászolni. Eppen halála napján érkezett címére level feleletéről, melyben arra kéri asszonya, hogy menjen haza.

A temetést Pataky György loraini temetési vállalkozó rendezte.

LORAIN ÉS KÖRNYÉKE.

ELTUNT 1000 DOLLARRAL.

Lorain, O. — Proszky István, aki a Pearl Ave. 2840 száma alatt lakott négy nappal ezelőtt 1000 dollár készpénzzel zsebében távozott lakásáról s azóta nyoma veszett. Hőzáratói és hírártai azt gondolva, hogy majd csak visszatér, csupán távozása után három nap múlva jelentették az esetet a rendőrségnek, mely most megkezdte a nyomozást az eltűnt ember után.

A RÉSZEGSÉG EREDMÉNYE.

Lorain, O. — Kedden éjjel telefonon hívták a rendőrséget

Uj Butcher és Hentes üzlet Akronban. Mészárszék. PAPP VINCE Grocery és Butcher üzlete 651 SO. MAIN STR. AKRON, OHIO

ISMERI ÖN A VERHOVAY SEGÉLY EGYLETET?

Ismerkedjék meg vele még ma. Az ismeretség hasznára lesz Önnek és családjának. Keresse fel a helybeli fiók tisztviselőit, vagy tagjait,ők majd részletes felvilágosítást adnak Önnek.

Ha az Ön lakóhelyén nincsen fiókja a Verhovay Segély Egyletnek, az esetben írjon felvilágosításért a központi titkárnak erre a címre:

Secretary Verhovay Aid Association, Hazleton, Pa.

GYORS ENYHÜLÉS. PAIN-EXPELLER. A Horgony Védjegyvel. F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York.

YETT

A dollár küld dollár árfo

elad külföldi en, magyar-intén csakis

az azonban azok-átutalásokat. A változásnak van

\$1.70 \$1.95

összegnél.) edmény.

egkaphatja bár-irodában, fiók-Express Compa, Philadelphia, Pittsburgh, Clebit, Minneapolis, San Francisco, an.

tkező címre:

MPANY

ork

th Street

erican Express odástól.

nyom. — tiltakozott sir Percy hidegen, — de azt tudni, hogy az én emlékezésem mindíg nagyon rövid volt.

Azaz a könyved memóriámszággal nézett rá egyenesen Marguerite-ra, ami már egészen másodlagos természetű volt. De ez viszonzóba a tekintet, szemközti nézett sir Percynek, azután odalépett, egészen közel hozzá.

Kövöld az emlékezés, sir Percy? Szavanna, akkor nagyon meg kellett annak változnom. Három vagy négy éve most annak, hogy Páriban egyszer egy órára látott engem, mielőtt a kedeli utjára indult volna. És amikor két év múlva visszatért, még akkor sem feljött el.

Lady Blakeney oszdaszép volt most, annit ott állott előtte. Sötét prímés köpenye félig lecsuszott egyvonalú válláról; ruhájának aranypimpenza tükörsötön szillogott; fölvevett két szemében pedig oly gyönyörű és tiszta volt a kifejezés!

Sir Percy azonban megleven és modulálannul állt ott, csak a keze volt keményen ökölbe szorítva, amint a terrasz kőparthánján nyugodott. — Az innt a jelenlétet kívánta, asszonyom, — mondotta fagyoson: — azt bizonyosra vohetnem, nem azért tette, hogy gyöngéd emlékeken merengjünk.

Hangja hideg volt és merev, tartás szilárd. A női mellesleg talán mind szó nélkül, de viszont a női oszlón azt parancsolta neki, hogy maradjon: az az életében, amely a szep asszonyt tudatára hozza a maga határhátnak és amely arra ösztönzi, hogy bármibe kerüljön is, hódolatra kényszerítse azt az egyet, aki a maga jószágából nem hódol neki.

Kirajította a kezét. — És miért nem emlékeztem a multira, sir Percy? A jelen nem olyan tökéletes, hogy jól ne es-nél egy kesi visszatekni a multba? — Felje megajlott előtte és szertartásos udvarias-sággal esőkölte meg az odanyújtott kezét.

— Azaz a könyved memóriámszággal nézett rá egyenesen Marguerite-ra, ami már egészen másodlagos természetű volt. De ez viszonzóba a tekintet, szemközti nézett sir Percynek, azután odalépett, egészen közel hozzá.

Kövöld az emlékezés, sir Percy? Szavanna, akkor nagyon meg kellett annak változnom. Három vagy négy éve most annak, hogy Páriban egyszer egy órára látott engem, mielőtt a kedeli utjára indult volna. És amikor két év múlva visszatért, még akkor sem feljött el.

Lady Blakeney oszdaszép volt most, annit ott állott előtte. Sötét prímés köpenye félig lecsuszott egyvonalú válláról; ruhájának aranypimpenza tükörsötön szillogott; fölvevett két szemében pedig oly gyönyörű és tiszta volt a kifejezés!

Sir Percy azonban megleven és modulálannul állt ott, csak a keze volt keményen ökölbe szorítva, amint a terrasz kőparthánján nyugodott. — Az innt a jelenlétet kívánta, asszonyom, — mondotta fagyoson: — azt bizonyosra vohetnem, nem azért tette, hogy gyöngéd emlékeken merengjünk.

szárad körvonalu állat látta, a szájr erős metszésű sarkát és a homlok boltozatos hajlását. Bizony, a természet meg sok jóakaratot tanusított sir Percy iránt, ami benne egyenlőség volt azért leginkább azt a szecny felőlült avyát lehetett okozni, vagy a bol-dogtalan, megírt szívű apát, akik közül egyik sem fordított megkepp az a fiatal lélettel s akik talán már megkeppelatlanságuk révén is megkezdtek a munkát annak romlására.

Marguerite szívét egyszerre élénk részvét föl-tötte el ferje iránt. Az a nagy lelki válság, amelyen éppen most ment keresztül, elzűbbé tette mások gyarlóságait iránt, mint eddig volt.

Tiszán állott előtte, hogy dobálja a sors az em-bereték kénye-kevre szorint! Ha valaki csak egy héttel ezelőtt is meg azt mondja neki, hogy bármire fog leskelődni és átszolgálat egy derék, hős-lelki embert az ellenségnek, megvető nevetéssel tagadta volna ennek pusztá lehetőségét is.

— Azaz a könyved memóriámszággal nézett rá egyenesen Marguerite-ra, ami már egészen másodlagos természetű volt. De ez viszonzóba a tekintet, szemközti nézett sir Percynek, azután odalépett, egészen közel hozzá.

Hangja hideg volt és merev, tartás szilárd. A női mellesleg talán mind szó nélkül, de viszont a női oszlón azt parancsolta neki, hogy maradjon: az az életében, amely a szep asszonyt tudatára hozza a maga határhátnak és amely arra ösztönzi, hogy bármibe kerüljön is, hódolatra kényszerítse azt az egyet, aki a maga jószágából nem hódol neki.

Ki tudja, rövid idő múlva nem sulyosul-e majd a lelkismeretere annak az embernek a halála, csak-ugy, mint ahogy bármádeve St. Cyr gróf is az ő meg-gondolatlan szava folyán halt meg. Igen, csakbogy akkor nem volt szándékos az a tett, egyszerűen a sors lépett közbe, de most, amit most tett, az ala-csonyság volt lagadhatatlannul; indító oka pedig olyan, amit magas szívrohamu erkölcsbírálatnál talán helyesebbi sem lehetett.

— Azaz a könyved memóriámszággal nézett rá egyenesen Marguerite-ra, ami már egészen másodlagos természetű volt. De ez viszonzóba a tekintet, szemközti nézett sir Percynek, azután odalépett, egészen közel hozzá.

Kövöld az emlékezés, sir Percy? Szavanna, akkor nagyon meg kellett annak változnom. Három vagy négy éve most annak, hogy Páriban egyszer egy órára látott engem, mielőtt a kedeli utjára indult volna. És amikor két év múlva visszatért, még akkor sem feljött el.

Lady Blakeney oszdaszép volt most, annit ott állott előtte. Sötét prímés köpenye félig lecsuszott egyvonalú válláról; ruhájának aranypimpenza tükörsötön szillogott; fölvevett két szemében pedig oly gyönyörű és tiszta volt a kifejezés!

Sir Percy azonban megleven és modulálannul állt ott, csak a keze volt keményen ökölbe szorítva, amint a terrasz kőparthánján nyugodott. — Az innt a jelenlétet kívánta, asszonyom, — mondotta fagyoson: — azt bizonyosra vohetnem, nem azért tette, hogy gyöngéd emlékeken merengjünk.

— Azaz a könyved memóriámszággal nézett rá egyenesen Marguerite-ra, ami már egészen másodlagos természetű volt. De ez viszonzóba a tekintet, szemközti nézett sir Percynek, azután odalépett, egészen közel hozzá.

Kövöld az emlékezés, sir Percy? Szavanna, akkor nagyon meg kellett annak változnom. Három vagy négy éve most annak, hogy Páriban egyszer egy órára látott engem, mielőtt a kedeli utjára indult volna. És amikor két év múlva visszatért, még akkor sem feljött el.

Lady Blakeney oszdaszép volt most, annit ott állott előtte. Sötét prímés köpenye félig lecsuszott egyvonalú válláról; ruhájának aranypimpenza tükörsötön szillogott; fölvevett két szemében pedig oly gyönyörű és tiszta volt a kifejezés!

Sir Percy azonban megleven és modulálannul állt ott, csak a keze volt keményen ökölbe szorítva, amint a terrasz kőparthánján nyugodott. — Az innt a jelenlétet kívánta, asszonyom, — mondotta fagyoson: — azt bizonyosra vohetnem, nem azért tette, hogy gyöngéd emlékeken merengjünk.

— Azaz a könyved memóriámszággal nézett rá egyenesen Marguerite-ra, ami már egészen másodlagos természetű volt. De ez viszonzóba a tekintet, szemközti nézett sir Percynek, azután odalépett, egészen közel hozzá.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

MEGSZÜKÖTT BANKÁR.

Révész R. Mátyas titokzatos körülmények közt eltűnt Gary-ből. Sok ezer dollárral károsította meg nyaralást magyar üzletiéletet.

Gary, Ind., ápr. 15. — Révész R. Mátyas, a Gary Medical Clinic orvosi intézet megalapítója, a Révész Home Builder Company építési vállalat és a Dakota Mining Corporation bányászati vállalat elnöke, eltűnt Garyből, miután sok ezer dollárt vitt kölcsön Gary bevándorítottaktól, többnyire magyaroktól.

EGYHÁZI HIREK.

PITTSBURGHI MAGYAR REP. EGYHÁZ KÖRÉBŐL.

Istentiszteletek.

Vasárnap e hó 18-án reggel 10 órakor vasárnapi iskola. 2. Tizenegy órakor rendes istentisztelet. A prédikáció tárgya: A halál utáni állapot. 3. Délután 3 órakor rendes istentisztelet Rankinban. 4. Este 8 órakor Ifjúsági Egyesült gyűlés. Szombaton reggel fél kilenc órakor szombati iskola. Miután a téli időszak alatt a szombati iskolát nem lehetett megtartani, külön is felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy gyermekeiket küldjék a szombati iskolába.

Vallásos estély.

Április 25-én este az iskolában vallásos estély lesz. Előre felhívjuk a magyarság figyelmét erre az estélyre, amelynek egyik magyar orvosunk tart egyszólamú előadást. Vitetett képek is lesznek bemutatva.

ELLIS ISLANDI HIREK.

Március 31-én érkezett ide Ungmeryéből a La Lorraine hajóval, Tóth Györgyné, szül. Paver Mari, hogy férjéhez, Tóth Györgyhez utazzon Cantonba. O. Háromszáz koronával érkezett meg Ellis Islandon, mely a korábbi években bőven elég volt utazási költségre Cantonig, de jelenleg 300 koronára ért alig adnak többet 3-4 dollárnál, ezért pedig nem lehetett vasuti jegyet venni, minél fogva a bevándorlási hatóság visszatartotta, táviratot küldvén férjéhez, hogy utjának folytatása céljából pénzt küldjön felesége számára. A sürgöny azonban azon értesítéssel érkezett vissza, hogy Tóth György Cantonból ismeretlen helyre távozott.

Melnik Ferenc, az asszony-nak Cantonban lakó sógora, értesülvén sógornőjének megérkezéséről, valamint arról, hogy utazási költség hiányában Ellis Islandon elakadt, azonnal New Yorkba sietett, hogy sógornőjének segítségét nyújtson, a bevándorlási hatóság azonban nem volt hajlandó, Tóth György német sógorához kibocsátani. Ungmerye jelenleg Csehszlovákiához tartozván, Melnik cipésznek címét, utolér levelet Harrisburgból küldte haza.

Strempel Endre és Nándor, VIII. Kálvária-tér 16. Budapest kéri Mészárosom. akasztatni a születési atyjuk Strempel Gyula címét. Clevelandban volt lakása.

Francja hadifogságból keresi atyját. Bajnai András franciaországi hadifogságból keresi atyját, Bajnai Zsigmondnak, fiúnevét Bajnai Károlynak és nagybátyját Turbucz Kálmának volt detroit-i lakosok címeit Szatmár. Porosalmáról. Címe: Bajnai András, Depot des Roumais, Drome Romans, France.

Westrosák József Cleveland, O. West Side, szíveskednék alkalomlag előjönni a szerkesztőségbe volt hadifogolytársá érdekében.

leségét is visszatartották Ellis Islandon. A vizsgáló bíróság a törvény alapján kikérte őket, mely határozat ellen fellebbezéssel éltek. Arseninén ugyan nem beszél hat nyelvet mint a férje, de elég folyékonyan ír, olvas és beszél angolul. Hozzáfogott tehát férjének oktatásához, és ha időközben képes lesz őt az angol olvasás titkaiba némileg beavatni, úgy meglehet, hogy a bevándorlási hatóság, tekintve, hogy már korábban is lakója volt az Egyesült Államoknak, mégis bebocsátja.

OLVASÓINK FIGYELMÉBE.

Címeket kérnek a szülőházból.

Klement Istvánné, szül. Pinter Margit IX. Srvetenay-u. 5. I. 16. Budapest, kéri édesatyja Pinter László címét.

Ottlik Istvánné, szül. Frivald Rozália, VII. Komocsy-utca 6. Budapest kéri ollosi Gyözöné, szül. Frivald Jolán címét, azelőtt New Yorkban lakott.

Lőrincz István Baranyajenőről kéri fiának Lőrincz István cípeznek címét, utolér levelet Harrisburgból küldte haza.

Strempel Endre és Nándor, VIII. Kálvária-tér 16. Budapest kéri Mészárosom. akasztatni a születési atyjuk Strempel Gyula címét. Clevelandban volt lakása.

Francja hadifogságból keresi atyját. Bajnai András franciaországi hadifogságból keresi atyját, Bajnai Zsigmondnak, fiúnevét Bajnai Károlynak és nagybátyját Turbucz Kálmának volt detroit-i lakosok címeit Szatmár. Porosalmáról. Címe: Bajnai András, Depot des Roumais, Drome Romans, France.

Westrosák József Cleveland, O. West Side, szíveskednék alkalomlag előjönni a szerkesztőségbe volt hadifogolytársá érdekében.

Szerkesztői üzenetek.

R. L. Studa, Pa. — Címzeze Románia jelzéssel levelet. Ha a legközelebbi Y. M. C. A. irodához fordul, minden nagyobb városban van osztályuk, ezek kikutatják.

M. M., Acosta, Pa. — Meg volt szállva, de híreink szerint már visszavonultak. A Szabadság híreiteiből megtudhatja címeiket.

N. A., McKeesport, Pa. — Nehány Szabolcs megyével határos község kivételével igen.

S. A., Cincinnati, O. — Láttamoztassa román konzull elutasítása előtt.

Mrs. J. Ny., Port Huron, Mich. Jákóhédos ép az új határvonalra esik. Bizonyára megvárják, csak a végleges határrendezésnél szabadulhat fel. Irjon két levelet, egyet Hungary, másikat Románia jelzéssel.

E. Zs. Dola, O. — Igazolassa elküldését, esetleg ügyvéd útján. Cím: Posta-Takarékpénztár, Budapest, Hungary.

T. J., Rayland, O. — Elég az első papír is. Megfelelő affidavitot kell hazaküldenie. Forduljon valamelyik Szabadságban hirdető hajójegy irodához.

L. C., Hannibal, Mo. Irjon régi címre, hogy kéri a könyvet, vagy a pénzt vissza. Vagy állítassanak ki a betétkönyvről másolatot.

B. B., Daisytown, Pa. — Megszálltak az egész megyét, de a kizárólag járásig már felszabadult. Most már majd jönnek levelek.

J. C. T., Akron, O. — Tiszapolgáriból kivonultak már. Elszakításától nem kell tartani.

R. M., Allentown, Pa. — Meg volt szállva, de az egész megyét el kellett hagyniok, a Békésmegegyesében Magyarországra maradt.

D. F., Rainier, Ore. — China és Japánban Magyarországnak még nincsenek konzuljai. Mátészalka el foglalt terület, s a többi helysége egyelőre ép a határra esnek, végleges rendezés sorsuk bizonytalan. Ma valószínűleg meg vannak szállva.

C. J., Lisbon Falls, Me. — A béke végleges megkötéséig nem. S nem tudható, miképp fogja a magyar törvényhozás a kivándorlás kérdését szabályozni.

G. J., So. Bend, Ind. — Tudunkkal a csehek nem szálltak meg, s így csak a béke megkötése után jöhet ki.

Balról jobbra: Paul H. King, Truman H. Newberry szenátor és John S. Newberry.

Az elmúlt héten mondotta ki az ítéletet a szövetségi bíróság Truman H. Newberry szenátor ügyében, akit azzal vádoltak, hogy "megvásárolta" magának Michigan állam egyik legrégibb és leggazdagabb családjának tagja.

B. T., Orchard, Tex. — Ujhely Magyarországra maradt, a megye első részéről csak a béke véglegesítése után jöhetnek ki. Cseho-Szlovákiából kibocsátják, a forduljon egyik, a Szabadságban hirdető hajójegy irodához, azok közül a kívánt felvilágosítást kérjen.

G. I., Toledo, O. — Az ékezetek betűiket külön számítsa, s a kettős mássalhangzókat, a magyar abc-nél van a legtöbb betűje. A Liberty bondoknak meg van a teljes értéke, forduljon bármelyik nagy amerikai bankhoz, s vajmi csekély beváltási díjat számítanak.

Z. F., Wadsworth, O. — Irjon Kiss Emil könyvesháza, 133-2nd Ave., New York City címre. — 2. Kérje ki állatorvos tanácsát.

S. S., Toledo, O. — A felajított dollárakért felel. Forduljon ügyvédhez.

T. G., Yorkville, O. — Az árvávan-

gyont a törvény rendelkezése szerint kezeli. Ha valami aggályos volna, irjon a titkárnak, s megkapja a kívánt felvilágosítást.

S. F., Malvern, O. — Az általános bevett szokás szerint a tulajdonképeni nagybácsik és nagynénik házastársait hasonlóképp címezzük és szólítjuk, noha azokkal szemben nem rokonsági, hanem sógorági viszony áll fenn. A kértettség esetben második ízű sógoroság áll fenn; sógorbátyám vagy sógoróni volna a helyes cím, az egyszerű sógoroság nem fejezné ki a kor iránti tartozást. Az egy dollárt a magyarországi szülői gyermekek javára utaltak át.

M. S., Portsmouth, O. — Kérje vissza pénzt a szabályos utalás-lási költségek levonásával, s ha ezt megtagadná, nehegy elévüljön, forduljon ügyvédhez.

F. A., New York City. — Román-

G. A., Mt. Olive, Ill. — A tiszai járás megszállt terület. Irjon Románia jelzéssel. A végleges határ még nincs eldöntve.

T. V., Cleveland, O. — Kérjen a W. 25th és Bridge ave. sarkán levő Szobonya-féle szőrméüzletben tanácsot.

S. A., Columbus, O. — A posta még nem szállít csomagot. A szállítás még mindig nem biztos tehát, s a kár megtérülése alig remélhető. Várnia kellene az elküldéssel.

M. J., Pittsburgh, Pa. — Leányok számára itt tényleg van mindig munkalkalom. Az első papíra érvényes. Költözés előtt lakásról clevelandi gondoskodjék.

DR. M. LIEBERMAN magyar fogorvos. Reggel 9-10 óráig. Vasárnap 10-12-ig. E. 79th St. és Rawlings sark. Pecsók ház.

LELKESZK GYÜLÉSE.

Kish Gyula presbitérián lelkes rész vesz az Ashbury Parkban (N. J.) tartandó konvención.

Az amerikai presbitérián egyházhöz tartozó magyar gyülekezetek lelkesei az idén a new Jersey Ashbury Parkban tartják konvenciójukat e héten. A Clevelandi Magyar Presbitérián Egyház lelkesze, Kish Gyula is részt vesz a konvención egyháza képviselőiben, emellett fogva az egész héten nem lesz hívei körében.

A jövő héten nagy megtiszteltetés éri a Magyar Presbitérián Egyházat. A clevelandi presbitérián egyházmegye, a melyik az egyik legnagyobb és

goltársával látta, hogy megteremték gyönyörű otthonunk kapuja elé.

Sir Blakeney Percy háza történetét nevezetesen: Sir Blakeney Percy háza történetét nevezetesen: Sir Blakeney Percy háza történetét nevezetesen:

Ezzel befelé indult a házba, de mielőtt még a terraszra ért volna, léptek hallott a csikorgó kavicsonok és férjje látta közelében a ház mögött a csuknyát, mint Marguerite maga. Sir Percy szalag alakján még mindig ott volt a nagy kocsiszék-köpeny a maga sokrétű gallériáival és hajókáival, amit ő maga hozott elvitatta, de a köpeny szét volt téve és a drága eszkapéval díszített ragyogó fehér atlaszruha szinte kísérteties világosságban vált el a kert sötét háttérétől.

Nem vehette észre feleségét, mert lehajított fejével közeledett, aztán hirtelen megfordult és felsejített a bejáratához.

Már ott állt a küszöbön, amikor egyszerre egy hang hallatszott a homályból: — Sir Percy.

Ezre hirtelen visszanezített. A holdvilágnál azután meglátta Marguerite-ot, amire szokott, tökéletes udvariassággal felelt: — Parancsoljon, asszonyom.

De azért a küszöbről nem lépett vissza, és egész nyugodtan nézett rá, mint aki azt mondta, hogy látványt akar és nincs kedve valami éjjeli beszélgetésre.

A levegő olyan kellemes, a holdvilágnál a kert olyan gyönyörűnek látszik; nem maradtna itt egy rövid ideig? Még nincs olyan nagyon késő. Vagy annyira kellemetlen önnek az én társaságom, hogy mindenképpen szabadulni akar tőle?

Nem, asszonyom, — felelte Sir Percy nyugodtan; — ellenkezéleg áll a dolog és meg vagyok győződve, hogy ön sokkal költőibbnek fogja találni a holdas éjszakát nekünk.

Biztosítom, hogy téved, — felelte Marguerite gyorsan, közömbösebb lényű hangon; — emlékezzék vissza rá, az az elhírdülés, ami, fájdalom, támadt közöttünk, nem az én hibám, — emlékezzék-e?

Ezre nézve bocsánatát kell kérnem, asszonyom.

Akkor kudarcot vallottunk tehát, ön is, én is? — Talán... lehet... De hát Armand?

Ah, St. Just sorsa egy hajszálom függ; kérje az eget, hogy az a hajszál el ne szakadjon. — Chauvelin, emlékezzék rá, hogy én öszintén, komolyan segítségére igyekeztem lenni. — Azt nap, mikor a Vörös Pimpernel meg én francia partira szállunk, Armand itt lehet bájos huga karjai között.

Ami azt jelenti, hogy egy hőselköt ember

goltársával látta, hogy megteremték gyönyörű otthonunk kapuja elé.

Sir Blakeney Percy háza történetét nevezetesen: Sir Blakeney Percy háza történetét nevezetesen: Sir Blakeney Percy háza történetét nevezetesen:

Ezzel befelé indult a házba, de mielőtt még a terraszra ért volna, léptek hallott a csikorgó kavicsonok és férjje látta közelében a ház mögött a csuknyát, mint Marguerite maga. Sir Percy szalag alakján még mindig ott volt a nagy kocsiszék-köpeny a maga sokrétű gallériáival és hajókáival, amit ő maga hozott elvitatta, de a köpeny szét volt téve és a drága eszkapéval díszített ragyogó fehér atlaszruha szinte kísérteties világosságban vált el a kert sötét háttérétől.

Nem vehette észre feleségét, mert lehajított fejével közeledett, aztán hirtelen megfordult és felsejített a bejáratához.

Már ott állt a küszöbön, amikor egyszerre egy hang hallatszott a homályból: — Sir Percy.

Ezre hirtelen visszanezített. A holdvilágnál azután meglátta Marguerite-ot, amire szokott, tökéletes udvariassággal felelt: — Parancsoljon, asszonyom.

De azért a küszöbről nem lépett vissza, és egész nyugodtan nézett rá, mint aki azt mondta, hogy látványt akar és nincs kedve valami éjjeli beszélgetésre.

A levegő olyan kellemes, a holdvilágnál a kert olyan gyönyörűnek látszik; nem maradtna itt egy rövid ideig? Még nincs olyan nagyon késő. Vagy annyira kellemetlen önnek az én társaságom, hogy mindenképpen szabadulni akar tőle?

Nem, asszonyom, — felelte Sir Percy nyugodtan; — ellenkezéleg áll a dolog és meg vagyok győződve, hogy ön sokkal költőibbnek fogja találni a holdas éjszakát nekünk.

Biztosítom, hogy téved, — felelte Marguerite gyorsan, közömbösebb lényű hangon; — emlékezzék vissza rá, az az elhírdülés, ami, fájdalom, támadt közöttünk, nem az én hibám, — emlékezzék-e?

Ezre nézve bocsánatát kell kérnem, asszonyom.

Akkor kudarcot vallottunk tehát, ön is, én is? — Talán... lehet... De hát Armand?

Ah, St. Just sorsa egy hajszálom függ; kérje az eget, hogy az a hajszál el ne szakadjon. — Chauvelin, emlékezzék rá, hogy én öszintén, komolyan segítségére igyekeztem lenni. — Azt nap, mikor a Vörös Pimpernel meg én francia partira szállunk, Armand itt lehet bájos huga karjai között.

Ami azt jelenti, hogy egy hőselköt ember

goltársával látta, hogy megteremték gyönyörű otthonunk kapuja elé.

Sir Blakeney Percy háza történetét nevezetesen: Sir Blakeney Percy háza történetét nevezetesen: Sir Blakeney Percy háza történetét nevezetesen:

Ezzel befelé indult a házba, de mielőtt még a terraszra ért volna, léptek hallott a csikorgó kavicsonok és férjje látta közelében a ház mögött a csuknyát, mint Marguerite maga. Sir Percy szalag alakján még mindig ott volt a nagy kocsiszék-köpeny a maga sokrétű gallériáival és hajókáival, amit ő maga hozott elvitatta, de a köpeny szét volt téve és a drága eszkapéval díszített ragyogó fehér atlaszruha szinte kísérteties világosságban vált el a kert sötét háttérétől.

Nem vehette észre feleségét, mert lehajított fejével közeledett, aztán hirtelen megfordult és felsejített a bejáratához.

Már ott állt a küszöbön, amikor egyszerre egy hang hallatszott a homályból: — Sir Percy.

Ezre hirtelen visszanezített. A holdvilágnál azután meglátta Marguerite-ot, amire szokott, tökéletes udvariassággal felelt: — Parancsoljon, asszonyom.

De azért a küszöbről nem lépett vissza, és egész nyugodtan nézett rá, mint aki azt mondta, hogy látványt akar és nincs kedve valami éjjeli beszélgetésre.

A levegő olyan kellemes, a holdvilágnál a kert olyan gyönyörűnek látszik; nem maradtna itt egy rövid ideig? Még nincs olyan nagyon késő. Vagy annyira kellemetlen önnek az én társaságom, hogy mindenképpen szabadulni akar tőle?

Nem, asszonyom, — felelte Sir Percy nyugodtan; — ellenkezéleg áll a dolog és meg vagyok győződve, hogy ön sokkal költőibbnek fogja találni a holdas éjszakát nekünk.

Biztosítom, hogy téved, — felelte Marguerite gyorsan, közömbösebb lényű hangon; — emlékezzék vissza rá, az az elhírdülés, ami, fájdalom, támadt közöttünk, nem az én hibám, — emlékezzék-e?

Ezre nézve bocsánatát kell kérnem, asszonyom.

Akkor kudarcot vallottunk tehát, ön is, én is? — Talán... lehet... De hát Armand?

Ah, St. Just sorsa egy hajszálom függ; kérje az eget, hogy az a hajszál el ne szakadjon. — Chauvelin, emlékezzék rá, hogy én öszintén, komolyan segítségére igyekeztem lenni. — Azt nap, mikor a Vörös Pimpernel meg én francia partira szállunk, Armand itt lehet bájos huga karjai között.

Ami azt jelenti, hogy egy hőselköt ember

goltársával látta, hogy megteremték gyönyörű otthonunk kapuja elé.

Sir Blakeney Percy háza történetét nevezetesen: Sir Blakeney Percy háza történetét nevezetesen: Sir Blakeney Percy háza történetét nevezetesen:

Ezzel befelé indult a házba, de mielőtt még a terraszra ért volna, léptek hallott a csikorgó kavicsonok és férjje látta közelében a ház mögött a csuknyát, mint Marguerite maga. Sir Percy szalag alakján még mindig ott volt a nagy kocsiszék-köpeny a maga sokrétű gallériáival és hajókáival, amit ő maga hozott elvitatta, de a köpeny szét volt téve és a drága eszkapéval díszített ragyogó fehér atlaszruha szinte kísérteties világosságban vált el a kert sötét háttérétől.

Nem vehette észre feleségét, mert lehajított fejével közeledett, aztán hirtelen megfordult és felsejített a bejáratához.

Már ott állt a küszöbön, amikor egyszerre egy hang hallatszott a homályból: — Sir Percy.

Ezre hirtelen visszanezített. A holdvilágnál azután meglátta Marguerite-ot, amire szokott, tökéletes udvariassággal felelt: — Parancsoljon, asszonyom.

De azért a küszöbről nem lépett vissza, és egész nyugodtan nézett rá, mint aki azt mondta, hogy látványt akar és nincs kedve valami éjjeli beszélgetésre.

A levegő olyan kellemes, a holdvilágnál a kert olyan gyönyörűnek látszik; nem maradtna itt egy rövid ideig? Még nincs olyan nagyon késő. Vagy annyira kellemetlen önnek az én társaságom, hogy mindenképpen szabadulni akar tőle?

Nem, asszonyom, — felelte Sir Percy nyugodtan; — ellenkezéleg áll a dolog és meg vagyok győződve, hogy ön sokkal költőibbnek fogja találni a holdas éjszakát nekünk.

Biztosítom, hogy téved, — felelte Marguerite gyorsan, közömbösebb lényű hangon; — emlékezzék vissza rá, az az elhírdülés, ami, fájdalom, támadt közöttünk, nem az én hibám, — emlékezzék-e?

Ezre nézve bocsánatát kell kérnem, asszonyom.

Akkor kudarcot vallottunk tehát, ön is, én is? — Talán... lehet... De hát Armand?

Ah, St. Just sorsa egy hajszálom függ; kérje az eget, hogy az a hajszál el ne szakadjon. — Chauvelin, emlékezzék rá, hogy én öszintén, komolyan segítségére igyekeztem lenni. — Azt nap, mikor a Vörös Pimpernel meg én francia partira szállunk, Armand itt lehet bájos huga karjai között.

Ami azt jelenti, hogy egy hőselköt ember

goltársával látta, hogy megteremték gyönyörű otthonunk kapuja elé.

Sir Blakeney Percy háza történetét nevezetesen: Sir Blakeney Percy háza történetét nevezetesen: Sir Blakeney Percy háza történetét nevezetesen:

Ezzel befelé indult a házba, de mielőtt még a terraszra ért volna, léptek hallott a csikorgó kavicsonok és férjje látta közelében a ház mögött a csuknyát, mint Marguerite maga. Sir Percy szalag alakján még mindig ott volt a nagy kocsiszék-köpeny a maga sokrétű gallériáival és hajókáival, amit ő maga hozott elvitatta, de a köpeny szét volt téve és a drága eszkapéval díszített ragyogó fehér atlaszruha szinte kísérteties világosságban vált el a kert sötét háttérétől.

Nem vehette észre feleségét, mert lehajított fejével közeledett, aztán hirtelen megfordult és felsejített a bejáratához.

Már ott állt a küszöbön, amikor egyszerre egy hang hallatszott a homályból: — Sir Percy.

Ezre hirtelen visszanezített. A holdvilágnál azután meglátta Marguerite-ot, amire szokott, tökéletes udvariassággal felelt: — Parancsoljon, asszonyom.

De azért a küszöbről nem lépett vissza, és egész nyugodtan nézett rá, mint aki azt mondta, hogy látványt akar és nincs kedve valami éjjeli beszélgetésre.

A levegő olyan kellemes, a holdvilágnál a kert olyan gyönyörűnek látszik; nem maradtna itt egy rövid ideig? Még nincs olyan nagyon késő. Vagy annyira kellemetlen önnek az én társaságom, hogy mindenképpen szabadulni akar tőle?

Nem, asszonyom, — felelte Sir Percy nyugodtan; — ellenkezéleg áll a dolog és meg vagyok győződve, hogy ön sokkal költőibbnek fogja találni a holdas éjszakát nekünk.

Biztosítom, hogy téved, — felelte Marguerite gyorsan, közömbösebb lényű hangon; — emlékezzék vissza rá, az az elhírdülés, ami, fájdalom, támadt közöttünk, nem az én hibám, — emlékezzék-e?

Ezre nézve bocsánatát kell kérnem, asszonyom.

Akkor kudarcot vallottunk tehát, ön is, én is? — Talán... lehet... De hát Armand?

Ah, St. Just sorsa egy hajszálom függ; kérje az eget, hogy az a hajszál el ne szakadjon. — Chauvelin, emlékezzék rá, hogy én öszintén, komolyan segítségére igyekeztem lenni. — Azt nap, mikor a Vörös Pimpernel meg én francia partira szállunk, Armand itt lehet bájos huga karjai között.

Ami azt jelenti, hogy egy hőselköt ember

goltársával látta, hogy megteremték gyönyörű otthonunk kapuja elé.

Sir Blakeney Percy háza történetét nevezetesen: Sir Blakeney Percy háza történetét nevezetesen: Sir Blakeney Percy háza történetét nevezetesen:

Ezzel befelé indult a házba, de mielőtt még a terraszra ért volna, léptek hallott a csikorgó kavicsonok és férjje látta közelében a ház mögött a csuknyát, mint Marguerite maga. Sir Percy szalag alakján még mindig ott volt a nagy kocsiszék-köpeny a maga sokrétű gallériáival és hajókáival, amit ő maga hozott elvitatta, de a köpeny szét volt téve és a drága eszkapéval díszített ragyogó fehér atlaszruha szinte kísérteties világosságban vált el a kert sötét háttérétől.

Nem vehette észre feleségét, mert lehajított fejével közeledett, aztán hirtelen megfordult és felsejített a bejáratához.

Már ott állt a küszöbön, amikor egyszerre egy hang hallatszott a homályból: — Sir Percy.

Ezre hirtelen visszanezített. A holdvilágnál azután meglátta Marguerite-ot, amire szokott, tökéletes udvariassággal felelt: — Parancsoljon, asszonyom.

De azért a küszöbről nem lépett vissza, és egész nyugodtan nézett rá, mint aki azt mondta, hogy látványt akar és nincs kedve valami éjjeli beszélgetésre.

A levegő olyan kellemes, a holdvilágnál a kert olyan gyönyörűnek látszik; nem maradtna itt egy rövid ideig? Még nincs olyan nagyon késő. Vagy annyira kellemetlen önnek az én társaságom, hogy mindenképpen szabadulni akar tőle?

Nem, asszonyom, — felelte Sir Percy nyugodtan; — ellenkezéleg áll a dolog és meg vagyok győződve, hogy ön sokkal költőibbnek fogja találni a holdas éjszakát nekünk.

Biztosítom, hogy téved, — felelte Marguerite gyorsan, közömbösebb lényű hangon; — emlékezzék vissza rá, az az elhírdülés, ami, fájdalom, támadt közöttünk, nem az én hibám, — emlékezzék-e?

Ezre

REGÉNY.

GRANT KAPITÁNY GYERMEKEI IRTA: WERNE GYULA.

Némán nézte Glenarvan társait a rettenetes látványt. Egyébként nem is hallhatták volna egymást szavát. Nagy tömeg fehér fény öntötte le rájuk a föl-fölvillanó láng mellett majd megjelent, majd meg eltűnt hol az őrnagy nyugodt arca, hol a Paganel kivánsi képe, majd Glenarvan erőlyes vonásai, majd meg a Róbert őrjárat feje vagy a matrózok gondatlan arca, melyen hirtelen valami kísérteties rémület fut át.

Egy percre megszünt a zaj s kihallatszott Austin Tamás hangja, amint rémülten kiáltotta: — Eg a fa!

Austin Tamás nem esalodott. Egy percre alatti elterjedt a láng az ombu nyugati oldalán, mint valami óriási tüzijáték. A száraz ág, száraz levél s az egész nedves, lepattogzó fakéreg alkalmassá tette a szolgálatot a falánk tűznek.

Azán föltek a szél is s belefúj a tűzbe. Futni kellett. Glenarvan társai a láng az ombu oldalára menekültek, melyet még eddig megkímélt a tűz; némán, megzavarodva, ijedten kapaszkodtak, kuszták, húzódtak a szélső galyakra, melyek terhük alatt meggyönyörödtek.

Ezalatt a túlsó oldalán összecsurgódtak, ropogtak és tekergettek a galyag, mint elevenen elégetett kigyók; izzó végeik lehulltak a kiáradt vízbe s odább usztak az árral, mely főleg bágyadt világosságot vetettek. A lángok magasan fölépültek s az égi háború villámai közé vegyültek; majd aztán az orkántól visszaveretve, bebortolták az egész ombut.

Glenarvan, az őrnagy, Paganel s a matrózok, mind elszöryedtek. A sűrű füst fojtogatta, a kiállhatatlan hőség égette őket. A tűz az ő oldalukon is belekapott a fa alsó részébe; előlani vagy fölirtóztatni semmivel sem lehetett s a szerencsétlen utazók úgy látták, hogy menhétlenül azon halálnemre ítélték, melyre azon áldozatok, kiket valami hindu istenség égő gyomrába zárnak.

Végre nem lehetett tovább tűrni helyzetüket s csak arról volt már szó, hogy a két halálnem közül a kevésbé borzasztót válasszák.

NAGY KOFFERT BÁT-RÁN VIHET MAGAVAL, HA TRIESTEN KERESZTÜL UTAZIK AZ Ó-HAZÁBA.

MÁR EDDIG IS SZÁMOS LEVELET KAPTUNK UTASAINKTÓL, HOGY

A KOFFEREKET MÉG CSAK KI SEM NYITOTTÁK.

és szerencsésen haza értek velök.

MAJUS 5-ÉN KISÉRŐVEL UTAZHAT AZ Ó-HAZÁBA.

Magyar Bányász Otthon-hoz.

75 EAST 10th STR., NEW YORK, N. Y.

Honfitársaink nagy része kisérő felügyelete alatt utazik haza.

ZARÓ C. HENRY magyar bankár honfitársaink nagy részét kisérő felügyelete alatt küldi, aki New Yorkból Európába viszi az utasokat. Elhatározta, hogy elküldi megbízottját és így mindazok, akik hajóúgyonkésége segítségével utaznak, az Egyesült Államokból való távozásuk pillanatától Európába érkezésükig megkíméltek minden kellenetlenségtől. ZARÓ C. Henry megbízottja gondoskodik és utána néz annak, hogy az utasok podgyásai meg legyenek védve a felesleges vizsgálatoktól és érintetlenül jussanak rendeltetésük helyére. Mindazok, akik csatlakozni óhajtanak ehhez a csoporthoz, azonnal lépjenek érintkezésbe ZARÓ C. Henry magyar bankárral.

HOZZÁTARTOZÓK KIHUZATÁSA EURÓPÁBÓL

ZARÓ C. HENRY megbízottja egyszersmind felkeresi azoknak a honfitársaink rokonait is, akiket ki akarnak hoztatni. A megbízott kifizeti továbbá mindazokat a pénzeket, amelyeket ZARÓ C. HENRY New York állam bankfelügyelete alatt álló bankár által küldtek.

Mindazok, akiknek szándékban áll hozzátartozóik kihuzatása, vagy a kik pénzét óhajtanak küldeni számukra forduljanak felvizsgálatásért ZARÓ C. Henry magyar bankárhoz.

Pénzküldés

ZARÓ C. HENRY, New York állam bankfelügyelete alatt álló bankár fel van hatalmazva a kábel és pósta útján való legalacsonyabb árak mellett pénzküldésre.

Pénzváltás

ZARÓ C. HENRY, New York állam bankfelügyelete alatt álló bankárnak mindenkor nagyobb mennyiségű arany, ezüst és papírpénz van készletben, amelyet a legolcsóbb napi áron ad el.

Követelések behajtása

ZARÓ C. HENRY, New York állam bankfelügyelete alatt álló bankár segítségére van honfitársainak bérek és más címen járó pénzek behajtásában.

Liberty Bondok

ZARÓ C. HENRY, New York állam bankfelügyelete alatt álló bankár Liberty Bondokat a legmagasabb napi áron vesz.

Utlevelek

ZARÓ C. HENRY külön alkalmazottat tart abból a célból, hogy segítséget nyújtson honfitársainak az utlevek megszerzésében. Ennek az alkalmazottnak szolgálata teljesen díjtalan.

Jöjjen személyesen vagy írjon

ZARÓ C. HENRY Bankár

39 Cooper Square, New York City

— Barátaim! — szöjt a patagon, ki az utazókra ott várakozott, hová az árak kellett őket magával vinni, mert őt is oda vitte.

Graut Robertet mindjárt karjai közé emelte s szívéhez szorította, nem is sejtve, hogy Paganel már akkor a nyakában csüggött. Glenarvan, az őrnagy s a matrózok mind barátságosan kezelt szorítottak vele, szivógból örvendve, hogy viszontlátják hű vezetőjüket.

A patagon aztán egy elhagyott estancia felszérébe vezette őket. Dereks tűz lobogott ott, mely mellett megmelegedhettek s a vadhus is megsült, a mit megettek aztán az utolsó morzsáikáig.

Thalcaeve röviden elbeszélte Paganelnak, hogy mi történt vele s a megnevelés érdemét rettenthetetlen lovának tulajdonította.

Paganel megkísértette megértetni vele is, hogy az okirat új megmagyarázásából milyen új reményt meríthetnek.

Ezt ugyan nem értette az indián, hanem örvendő és biztató arccal tekintett azért barátáira.

Magától érthető, hogy a bátor utasok, miután az ombun ugyanis pihenő napot tartottak, nekik hábotak most, hanem folytatták utjukat. Reggel nyolc

SÜRGÖNYI ÉS POSTAI PÉNZKÜLDÉS

a legolcsóbb napi árfolyam szerint felelősség mellett.

ELADOK HAJÓJEGYEKET BARMELYIK HAJÓRA a társaságok eredeti árán.

UTLEVELEKET is utazáshoz szükséges okmányokat a legelőbb időben beszerzik.

1600 utast továbbítottam már ez évben, Ön is meglesz elégedve, ha hozzám fordul.

Tegye azt a saját jól felfogott érdekében.

CSIPŐ LAJOS
Pénzküldő, Hajójegye és Közjegyző
Irodája
477 STATE ST., PERTH AMBOY, N. J.

FRENCH LINE

COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE
MAGYARORSZÁGBA
Havren át
Gyors negyepécs és Duplacsavaru Hajók

Rochambeau	Április 22
La Touraine	Április 24
Lorraine	Május 1
Leopoldina	Május 11

A Csecho-Slovák kormány külön képviselője van az utasokat hajónk megérkezésénél Havre-ban és azzal utazási céljuk felé továbbítja.

A francia vonal hajóin a Csecho-Slovák katonák ezrei utaztak a háború alatt minden baj nélkül.

Jegyekért és árakért forduljon a

Társaság Irodájához,
19 State Str. New York
vagy helyi ügynökeinkhez.

örökön készen álltak. Messzebb voltak dél felé az estenciától és saladeroktól, hogyszem szállítási eszközöket szerzhettek volna onnan maguknak, szükségképp tehát gyalogolniuk kellett. Különben is csak mintegy negyven mérföldnyi ut állt előttük s Thavuka szívesen a hátára vett időről-időre egy-egy gyaloglót, sőt ha kell, akár kettőt is. Tizenhat óra alatt az Atlanti ocean partján lehettek.

Midőn elérkezett az indulás ideje, a vezető elhagyta kisérőivel a még víz alatt álló mély lapályt s magasabb síkokra állt vette útját. Az argentinai terület ismét felöltötte egyforma képet.

Igy mult el ez a nap. Másnap reggel már tizenöt mérföldnyirel megéreztek az ocean szomszédását, mielőtt oda értek volna. A szél hajlítottá a magas fűvet. Itt-ott apró sós pöcsölyök fényltek mint üvegcserepek a megnehezítették a tovább haladást, mert az utasoknak körül kellett kerülniök.

Siettek, hogy még az nap a Salado tavához érkezenek, mely már egészen az ocean partján állt s az utasok ugyancsak elfáradtak, midőn este nyolc órakor a husz öt magas homokdombokat megpillantották. Nemsokára hallották a tenger mormolását is.

A rettenetesen kifáradt utasok bezzeg gyorsan fölmentek a fővénypartokra.

De már nagyon homályos volt; körülkiszáló szemek hiába keresték a Duncant.

— Pedig itt kell lennie s reánk várnia; — szöjt Glenarvan.

(Folytatjuk.)

VIKTOR E. FAITH
Conemaugh, Pa. Johnstown, Pa.
Magyar pénzküldő és hajójeji irodája

A legelőbb napi árfolyam mellett küldök Magyarországra minden részre pénzt, teljes felelősség mellett. Ezenkívül mindenki segítségében van és a legelőbb áron utazást beszerzhet nálam hajójejet.

Minden ügyben teljes bizalommal fordulhat hozzám, mert már 25 éve szolgálom a magyarországi ügyekért és az Amerikai Kormányzatotól is megkapott a legelőbb áron utazást beszerzésére.

Föld: 125-124 Chestnut Str. (Cambria City) Johnstown, Pa.
Föld: 125-124 Chestnut Str. Conemaugh, Pa.

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
N.G.I. LA VELOCE

NEW YORK—PHILADELPHIA-ből NÁPOLY ÉS GENUA FELÉ.

NEW YORK—PHILADELPHIA-ből TRIESTE BENEVENTO ÁT.

Duca Degli Abruzzi	Április 24
Duca D'Aosta	Május 22
Palasciano	Junius 8

ITALIA AMERICA
Society of Maritime Trade Inc.
1 STATE STREET, NEW YORK.

Megérkezett az 6-hasából **KRAFT LIPÓT CSALÁDJA**
Őn is kihozhatja családját. Ön elkészitem a kihozáshoz szükséges okmányokat.

Ingyen adok felvilágosítást minden ügyben.

TÖRÖK KÁROLY
IRODÁJA
1716 Second Avenue
New York, N. Y.

Magyarok részére **HAJÓJEGYEKET** minden vonalon eladok. **PERMIT NEM KELL**

MARSICS JÁNOS
Törvényes hajójeji, pénzküldő és kivándorlási irodája
279-10th Ave. New York

Társas utazás Magyarországra

rendezi a **NÉMETH ÁLLAMI BANK**

egyik főtisztviselőjének személyes felügyelete alatt. **KÉNYELMES, KÉT KÉNYELMES, 12 NAPOS GYORS HAJÓN TRIESTIG, A FÖTISZTIVISELŐNK AMERI-KAI ALLAMPOLGÁR, RESZÉL ANGOLUL, MAGYARUL, NÉMETHUL ÉS TÖTUL** és minthogy a fegyversímet óta már megjárta Európát, tudja, miként kell az utasok érdekeit megvédeni.

Főtisztviselőnk nemcsak a hajón ügyel utasaink kellő ellátására, de megvédi érdekeit a vámvizsgálatoknál, megakadályozza utasaink kifosztását, zsarolását, megvédi a részükre a vasuti jegyet, **ELKÍSÉRI ÖKET BUDAPESTIG ILLETVE KASSÁIG**, egyszóval mindent elkövet, hogy a társas utazás résztvevői a tengeren és szárazföldön kellemességeknek ne legyenek kitéve.

Ha a társasutazásban részt akar venni, küldjön \$20 előleget a hajójejére, melynek ára \$85.35. Haddiadó \$5.00 külön.

Akinek még nincs utlevele, az írjon azonnal és utlevelét a hajó indulásáig megszerzezzék. Akinek utlevele van, küldje be hozzánk, hogy a szükséges konnuli látmozásokat elintézhessük.

A HAJÓ 1920 MÁJUS HÓ 5-ÉN INDUL.
Vidéki utasokat idejében értesítjük, mikor indulnak New Yorkba. A vasutállomásnál megvárjuk őket, olcsó és kényelmes ellátásukról, valamint podgyásukról gondoskodunk. Bővebb fevilágosítást szívesen ad

Németh Állami Bank

FOOZLET: 10 East 22nd Street A Bankpalotában.	FIÓKUZLET: 1597 Second Avenue Corner 43rd St.
---	---

NEW YORK CITY

VALÓDI PIATNIK - FELE MAGYAR JATEKKARTYA

EGY PAKLI \$1.25

Az öt esztendőig tartó világháború alatt nem volt alkalma az amerikai magyarságnak hazai kártyát kapni. Nekünk sikerült eredeti magyar bélyeggel ellátott hazai kártyákat beszerzünk. Küldje be rendelését az összeggel együtt az alábbi címre:

PENNA EXPORT CORP.
133 West 24th Street, New York, N. Y.

HAZAUTAZÓK

indulhatnak azonnal, ha utlevélük van

Trieszt, Hamburg, Antverp vagy Havre

kikötőn át az óhazába.

HA UTLEVELE MÉG NINCSEK, AZT KÉSZSÉGGEL MEGSZERZEM.

Írjon még ma hajómenetrendért és árjegyzékért.

PENKZKÜLDÉST GYORSAN ESZKÖZLÖK.

MORRIS ENGEL, Bankár
129 GREENWICH ST., NEW YORK, N. Y.

HAZAUTAZÓK

saját érdekükben keressek fel

Lázár Endre

Hajójeji és pénzküldő irodáját,

hol a hajójejet eredeti áron vehetik, utlevelét leggyorsabban, díjtalanul szerzhetik be.

1335 THIRD AVENUE, NEW YORK, N. Y.
a 76-ik utca "L" állomásánál.

PERTH AMBOY, N. J.

Pénzt küldünk, Hajójejet eladunk
Magyarországra, Ausztriába, Németországra, Cseho-Szlovákia és a világ minden részébe.

Azok, akik Európába óhajtanak utazni, szíveskedjenek írni, vagy személyesen eljönni.

JACOB GOLDBERGER, Bankár
430-432 State Street, Perth Amboy, N. J.
Takarékbeszámítók után 4 százalékos kamatot fizetünk.
ESTABLISHED 1888

NYUGODTAN ALUDHAT

AKI A MI KISÉRŐNK FELÜGYELETE ALATT UTAZIK AZ ÓHAZÁBA

Május 5-ikén indul a

S. S. CANADA

melyen az utasokat a mi kisérőnk felügyelete alatt visszük Magyarországra. Kisérőnk mindenki elkíséri Bécsig, Budapestig, Kassáig, és gondoskodik, hogy szerencsésen jusson el a fajújába. Hajójeji \$85.35 és \$5 adó.

EDDIG TOBB MINT 400-AN JELENTKEZTEK

Jelentkezés személyesen Ön is azonnal, vagy írjon az Őnhöz legelőbb lakó alatti bankárok bármelyikének:

RÁCZ JÓZSEF, 328 Hancock Avenue BRIDGEPORT, CONN.	Gyöngyösi Gyula 721 S. Broad Street TRENTON, N. J.
JOHN NÉMETH JR. Káldor Gyula, Manager 437 Penn Ave., PITTSBURGH, PA. Wabash vasúti állomás mellett	JOSEPH PEARL 319 E. 3rd Street és 801 East 3rd Street BETHLEHEM, PA.
YURONKA TESVÉREK CHROME, N. J.	MAGYAR BANYÁSZ OTTHON Róna Armad, Manager 75 E. 10th St., NEW YORK CITY

S. Newberry.
Newberry szenátor
mót. A szigorú bi-
m egyik legrégibb

Olive, III. — A tiszai
it terület. Irjon Ró-
el. A végleges határ
fontve.

eland, O. — Kérjen a
ridge ave. sarkán levő
szörmeüzletben taná-

mbus, O. — A posta
lit csomagot. A szál-
lig nem biztos tehát, s
tülése alig remélhető,
e az elküldésel.

burgh, Pa. — Leányok
tényleg van mindig
s. Az első papíra ér-
és előtt lakásról cleve

LIEBERMAN
szárazfogorvos
dol őrök:
6-11 este 8 óráig.
10-11 12-ig.
és Rawlings sark.
csök hsz.

rite gyorsan, közelebb lépve hozzá; emlékezzék vissza rá, az az elhídegités, ami, fájdalom, tanáradt kőszóitunk, nem az én hibám... emlékezzék-e?

— Elvre nézve boosdnatát kell körnem, asszo-

Aznap, mikor a Vörös Pimpemel meg én franciáit partra szállunk, Armand itt lehet bájos luga kerjái között.

Ami azt jelenti, hogy egy hőstelkű ember

VASÁRNAP

szabadság Sunday Magyarán

A felleghajtó köpenyeg

Budapesten a villamoson a többi utasok között, két mélygyászos hölgy ült, kik unokanővérek, vagy sógornők lehettek. A két harminc és negyven év között levő asszony közül az egyik, a nagy, erős, elengáusan, a másik pedig, a kicsi, sovány, egyszerűen, de tisztességesen öltözött.

Szembem ültek velem és beszédjükből azt vehettem ki, hogy egy aglegény sirját keresték fel, ki nekik nagybátyjuk volt.

— És hogy ma, a hét közepén sirjához mentem, annak oka egyszerűen az, hogy nem bírtam belenyugodni, míg hálámat le nem róttam az elhunyt iránt! — mondta a kis asszony, nem minden meghatottság nélkül.

— Igen, igen, az örökségért, — válaszolt nevetve a másik, — Férjem halálra kacagta magát a te nagyszerű örökséged felett!

— A férfiak egyáltalában nem értenek az ilyesmire, — jegyezte meg az asszonyka komoly hangon — és ha az én boldogult uram élne, őt is mulattatná a dolog! . . . De egy szegény özvegy asszonynak, ki négy gyermeket kénytelen tisztességesen felnevelni, annak bizony nincs oka nevetgélésre!

— No, no, — engesztelte a másik — hiszen nem beszéltem rossz szándékkal!

— Akkor tehát elmondom a dolgot! . . . A temetés óta még egyszer sem voltunk annyira egyedül, mint most.

Ez a megjegyzés ebben a zsufolt lovasuti kocsiban, hol mindenki a fiatal asszonyra figyelt, mert tulajdonképpen egyedül ő beszélt, még pedig hangosan, kissé furesán hatott.

— Tehát az a személy tudatta velem, hogy bár pénz nem maradt, s jutalmul önfeláldozó ápolásért, melyben szegény bácsit részesítette, az egész berendezés az övé, valami emléktárgyat mégis választhatnak maguknak a rokonok. A családból én jelentem meg elsőnek, de a lakást már meglehetősen kipusztítva találtam. Az értékebb dolgok, mint függönyök, szőnyegek, lámpák, már mind hiányoztak. De ezekre én ugysem áhítoztam. Azonban az még bosszantott, hogy bármihez nyultam is, az mind az övé volt és a berendezéshez tartozott, mit szegény nagybátyánk hűséges ápolásáért nagyon is kiérdemelt. Ha pedig valami dísz tárgy, például: tintatartó vagy . . . utána nyultam, mit a szobaurhoz állíthattam volna, azon is a lelke függött és könyörögve kért, hogy csak éppen azt ne vigyem el. Nos, végre egy csinoslébrestőrárt választottam ki. Amint erről az a személy értesült, sirni kezdett és kijelentette, hogy ezt az órát örök emlékül akarta magának megtartani, miután a megboldogult szemei annyiszor nyugodtak rajta. Most már sejtettem, hogy hányadán vagyok! Bánom is én, — gondoltam magamban — itt hagyom ezt az egész lomot és időmet nem töltöm hiába! . . . Azonban amint az előszobába léptem, ott láttam függni a felleghajtó köpenyét. Egyszerűen karomra vettem és így szóltam hozzá:

— Ezt elviszem és ha lelke annyira függ is rajta, akassza le erről a fogasról! . . .

— Igen, de mondd csak, édes, mi hasznod volt az ócska köpenyből? — kérdezte az előkelőbb kinézésű asszony.

— Hiszen épp ezt fogom már elmesélni! . . . Este, midőn a gyermekek már aludni mentek, még egyszer jól megfontoltam, hogy mire használhatnám fel a köpenyt? Másnap reggel már Kesslernével, kinek férje férjiszabó volt s ki nekem néha segíteni szokott — nekiáltunk a munkának, mellyel három nap alatt el is készültünk!

— Ugyan mivel? — kérdezte esodálkozva a másik.

— Nos, a gyermekek téli ruhájával!

— A gyermekek téli ruhájával, . . . Te azonban a vén köpenyegről akartál beszélni.

— Hiszen éppen a köpenyegből szabtuk ki az összes téli holmikat! . . .

— Ugyan! . . . Miként volt ez lehetséges! — kérdezte, a magasabb hölgy, az utasok általános érdeklődése között.

— Bizony csak nagy mesterkedéssel, de végre mégis sikerült! . . . A köpeny szövete nek alsó részéből Anna, ki már üzletbe jár, egy szép, elsőrendű földig érő szoknyát kapott, mely roppant kacsiás és tulságosan is szép!

— Nos, tehát, egy szoknya Anna részére . . .

A kis özvegy tovább beszélt:

— A köpenyegnek szép, fehér-fekete kockás, tiszta gyapjubélése volt. Eliz számára ebből készítettünk jó meleg, ünneplő öltözetet, mely csinos, fehér gombokkal és vörös selyem szallaggal díszítve, a kicsikének monndhatom pompásan áll!

— Hiszen te ezermester vagy! . . . Azonban ez még csak kettő.

— Várj egy kissé, — válaszolt a szegény asszony, nem minden elégtétel nélkül. — Még más is következik! . . . A köpenyeg posztójának felső részéből midőn Olgának kiszabtuk egy kétsoros kabátkát, még mindég egy egész rész szöveteünk maradt. Ebből kapja Pali az első bugyogót és hozzá egy ráncos felöltőt.

— Igazán hihetetlen! — mondta az asszony bámulattal.

— Még nem készültem el! — folytatta az özvegy. — A gallér nehéz selyembélésből — egy kis csipkét és szallagot használva hozzá — két nagyobb leánykám csinos kötényt varrt magának s ezenfelül még számomra is kitalált az a "pompadour".

— Igazán ügyes vagy, kedves! . . . Ezt csinálja utánad valaki!

A sovány, kis asszony meglegedetten mosolygott.

Mellettem egy idősebb ur és azon túl egy fiatal asszony ült, ki nagy kendőjébe csavart csomagjában valószínűleg kész munkát vitt a városba. Ezek nagy figyelemmel hallgatták a felleghajtó köpenyeg történetét, melyet mosolyogva kísérték.

— Bocssáson meg, édes asszonyom, — fordult hangosan a férfi az özvegy felé — ha magánügyeibe avatkozom, de története nagyon érdekelt! . . . Én ugyanis mint tanult szabó, harminc év óta állok egy ruhakereskedés szolgálatában . . . Amit elmesélt, az nagy ügyesség mellett csakugyan lehetséges. De hogy a gallérból még egy egész fiuöltözet is kitalálható . . . nem, azt mégsem hihetem!

— Megmagyarázhatnám önnek, hogy miként csináltam, — válaszolt, — de ez felesleges, mert Palin bármikor megnézheti ezt a ruhát! De ha ön kételkedik, hogy mindezt ki lehetett szoritani egy felleghajtó köpenyegből, akkor azt mondom önnek uram, legyen ön csak özvegyasszony négy gyermekkel s akkor ezt is meg fogja tanulni!

E szavak után fájdalmas mosollyal hallgatóira nézett.

A kicsi éppen megállt s nekem ki kellett szállnom.

SZÉCHENYI TEMPLOM ERDÉLY

IRTA:
DR. CHOLNOKY JENŐ

ERDÉLY

MINTHA a tengerbe előnyuló sziklafok volna, úgy szögellik bele Erdély a kelet-európai síkságra. Nyugaton hegyes-völgyes, bérces világ, az európai műveltség gyönyörűen tagozott otthona. Keleten következik a nagy üresség, az óceán. Ha keleten átkeltünk a Kárpátokon, aztán hetekig utazhatunk vágatató paripán, keresztül a dél-orosz síkságon, át a Káspi-tó pusztáin, a végtelenné látszó turáni alföldön, amíg megint hegyekhez érünk, a Pamir lábaihoz.

A tengerbe előnyuló sziklafokra föl-föl csapnak az óceán hullámai. A határtalan kelet-európai és nyugat-ázsiai síkságon a népek nem találnak jól védett hazát, azért folytonos nyugtalanságban, nyugat felé törekvő mozgásban vannak. Erdély népe mind így talált hazát a bércetől ölelt medencében. Így jöttek be az agáthirusok, a dákok, a géták, a hunnok, az avarok, a magyarok, a kunok, mongolok, törökök, örmények és oláhok. Egyedül a szászok jöttek nyugatról, hogy pompás lovagváraikkal védjék az előugró sziklafokot, Európa műveltségének igazi védőtornyát.

Alig van még egy olyan típusos medence a világon, mint az erdélyi medence. Keleten a Keleti-Kárpátok és a velük párhuzamosan futó Hargita-vulkános, mintegy kettős védőfalal rekeszti el a népek háborgó óceánjától. A kettős védőfal közt meghúzódó kis medencékben van az európai műveltség legkeletibb védőerege, a székelység. Valóban határőröknek telepítették őket oda s ezt a hivatásukat mind a mai napig fenn is tartották.

Délről a Déli-Kárpátok sokkal magasabb és nehezebben járható bércefal, a Fogarasi- és Szebeni havasok különítik el a Havas-Alföld balkáni szürkeárnyaltól. De a nagy magyar medencétől is jól el van rekesztve a Bihar, Gyulai-havasok, és az Érhegység csoportjával, mert ezekben a hegyekben is gyér népesség, lakatlan őserdők vannak s a közlekedés nehéz. Csak néhány folyó völgy nyit utat a bércen keresztül. Kelet és dél felé csak egyetlen egy, igazán könnyen járható ut vezet ki, az Olt völgye, a Vöröstoronyi szoros. A többi kijáró mind nehéz hágó. Nyugat felé azonban, a Magyar-medencébe nyílik a Szamos, Körös és Maros völgye s mindegyiken kényelmesen bejuthatunk a medencébe.

A hatalmas hegykoszoru hajdan kis tengert kerített körül. A medencében meglehetősen elzárt tenger volt, s külső tengerekkel talán csak a Maros mai völgye helyén volt tengerszoroson át közlekedett. Így aztán aszerint, hogy milyen éghajlata volt a kis tenger környékének, majd edesebb lett a vize, mint a nyílt óceánoknak s akkor elhullott benne az állati élet s a milliárd és milliárd kis állatka hullái megtöltötték a tengerfenékre hulló iszapot s lett belőlük földgáz és petroleum. Mások meg száraz volt a kis beltenger éghajlata, akkor meg több víz párolgott el belőle, mint amennyi belefolyt, kénytelen volt a hiányt a nyílt tengerből beáramló sósvízzel pótolni. Lassankint besűrűsödött s a só kirakódott belőle. Így keletkeztek az Erdélyi-medence kősötelepei.

Lassankint a tenger betemetkezett, szárazföldé lett. Magas síkság volt eleinte, de aztán a folyók mély völgyeket vágostak bele s előállott az a dombvidék, amely ma az egész medence belsejét kitölti.

Leginkább puha, síkamlós agyagból vannak ezek a dombok s igen könnyen mecsuszik, suvad az oldaluk. Ezek a suvadások okozzák, hogy a medence halmainak nagyrésze fátlan, kopár mezőség. Ugy is nevezik legnagyobb részét. Az agyagdombok tetejét rendszeren homokkő-rétegek fedik s ezeken látunk erdőt. Ha a halmok oldalait igazán jól akarjuk művelni, akkor terraszozni kell őket, majdnem függő-kerteket kell készíteni. Ilyeneket látni a medence dombvidékén ott, ahol magyarok és szászok laknak, de ahol oláhok vannak, ott a terraszok elpusztultak, csak nyomait lehet kétségtelenül felismerni.

A medencében kevés az eső, egyike Magyarországnak legszárazabb vidékének. Ezért nagyon jó a kis mellékvölgyekben víztartókat készíteni. Kereszt-töltésekkel elzárjuk a völgyet s a víz a töltések mögött meggyűlik s az így keletkezett tó vizében halakat lehet tenyészteni, a marhát lehet itatni, sőt a fölös vízzel még malmokat is lehet hajtani. Így berendezve, a dombok terraszozva, a völgyek tavakkal ékesítve; valóságos külön kis világ lesz Erdély, nem szorult senkire. Van köve, fája, érece, vize, művelt földje, sója, földgáza, kőszene s mindenféle egyéb kincse. Elelmiszere tán nem terem elegendő, ha sűrű a népessége, de ad helyette sőt, szenet, vasat, aranyat, fát, követ stb., népe pedig

virai Cholnoky-barlangban megtalálták az ősember szerszámait, tűzhelyét.

Azután, hosszú-hosszu évezredek mulva az ember felfedezte a rézet és bronzot. Erdélyben a bronz-korban, tehát a trójai háború idejében már nagyon szép, fejlett élet volt.

De aztán mindent elsöpört a népvándorlások vihára. A keleti nép-océánt hatalmas vihar korbácsolta, a viharverte néphullámok keleten megtörttek a 4000 kilométer hosszú, kínai falon s visszavérődve, Erdélyre csaptak le. Erdélyt, sajnos, nem védelmezte kínai fal s a germán gepidák, majd gótok, aztán hunok söpörték rajta végig. Ugy, mint a múlt századokban az oláh, akkor a szláv szivárgott be a hegyek közé. Hisz az erdélyi helynevek igen nagyrésze szláv. Még a Hargita magas legelőit is lázoknak hívják, ez pedig szláv szó. Igaz, hogy a dák nyelv emlékei is megmaradtak, de ezeket alig lehet a szlávoktól elkülöníteni, hisz a dák nyelvet alig ismerjük.

A szlávok után jöttek az avarok. Ugy látszik kétszáz éves uralmuk után nem tüntek el nyomtalanul, hanem őket használták fel a magyarok határőröknek. A magyarok az előbbieknél sokkal magasabb műveltségűek voltak, sőt sok tekintetben műveltebbek az európai népeknel is. Ők tanították meg Európát a könnyű lovasság használatára, innen kezdődik a "lovag"-kor, magyar huszáruháttal visel a francia tábornok, meg a német császár is, ha szépen akar öltözködni. A magyarok tanították meg Európát kenyérsütésre, mert a római panis valami laskaféle, keletlen tészta volt.

Ezek a magyarok végre szolid államot tudtak alkotni a magyar medencében. Erdélyt is pacifikálták, megvédték a népeceán további hullámaitól s műveltséget, sőt művészetet teremtettek Erdélyben. Bemutattunk néhány szép rajzot, amelyek kimutatják, hogy Erdélyben sokkal több román (nem oláh!) stílusú építmény van, mint gondoltuk. Ezek pedig mind az Árpád-házi királyok idejéből valók, mert az Anjouk idejében már gót stílusban építettek. A városokat hatalmas bástyákkal vették körül, a kisebb helységekben meg a templomokat építették mindjárt úgy, hogy védhető várak, menedékek voltak, vagy pedig körülvették a templomot bástyákkal s veszedelem idején a nép ide hordta össze értékes dolgait s ezt a templomerdőt védelmezte az ellenség ellen.

Gyönyörű várak is épültek. Kelle szebb vár, mint a Vajdahunyadi, vagy a Segesvári, Törösvári stb. Egyik festőiesebb a másiknál. Bizony, Erdélynek mindég védekeznie kellett. Nem találunk egyetlen bizantinus műemléket sem, tehát görög-keleti vallású lakossága Erdélynek nem volt. Ezek a rajzok mindennél fényesebben bizonyítják, hogy Erdélyben oláh kultúra nem volt és ma sincs.

A nyílt ellenséggel megküzdöttek bástyái, várai, templomvédő erősségei, no meg a magyar ökök, a székely fufang és a szász okosság. De a lassan elhatalmasodó betegség ellen a magyar sohasem tudott védekezni, mert nyílt szívű, vendégszerető, túlságosan bizalmas volt. Majd ez, majd amaz a beforakodott népesség döntötte katasztrófába. Erdélybe lassankint szivárgott be az oláh, eleinte a hegyeken, mint pásztor, majd a török elől seregestől özönlött be, (Folytatása a 11-ik oldalon.)

VAJDAHUNYADI VÁR HIMES BASTYAJA

Erdély műveltségi kincse

ennyi kincs birtokában iparos lesz és első állomása kelet felé az európai műveltségnek.

Az ősember már a diluviális korban megjelent Erdély földjén. Barlanglakó volt, együtt élt a Mamuth-tal és rénszarvással, akkor, amikor a havasok tetőin még glecserek fehérlettek. A csoklo-

ment nyílt szívű, vendégszerető, túlságosan bizalmas volt. Majd ez, majd amaz a beforakodott népesség döntötte katasztrófába. Erdélybe lassankint szivárgott be az oláh, eleinte a hegyeken, mint pásztor, majd a török elől seregestől özönlött be, (Folytatása a 11-ik oldalon.)

DURHÁN FIA

VASÁRNAP volt és Durhán. a kertész, felkelvén, megmosta a nyakát is. Nem azért, mintha a hitetlenekkel együtt akart volna ünnepelni, hanem részben azért, mert a homok esiepte a bőrét, részben azért, mert utra készült. Amint a hideg víz végig csordult a tarkóján meg a nyakán és esőpekké harmatozott szét a széles hátán: lehült, megszabadult a gyötrő gondolkodás kinjától a nyultagya, visszahúzódott belőle a vér és Durhánt kellemes szédülés fogta el. Szinte jókedve lett ennek a nagy, nehéztű, mindig szomorú és sokat hallgató embernek.

Erősen, szokatlanul gyors mozdulatokkal megtörülközött, aztán kivitte a vizet a kertjébe és előntette a kapor, saláta és paprika fölé. Még akkor is valami jó izgatottság mozgott benne. — érezte, hogy ma valami nagy szerencse, vagy nagy szerencsétlenség éri. Ami, Allah kéréim, egészen egyre megy.

A huszonkét könyöknyi hosszú és tizenegy könyök széles kertje kint volt a város végén az alatt a bástya alatt, ami a Hatvani-kaputól húzódott el görbe vonalban le egészen a Keeskeméti-kapuig, onnan meg dülledthasú ívvel a Dunáig, ott veszett bele gyöpos földszánc formájaként a homokos partba. A kertje meg a vittillója körül esupa apró ház állt és majdnem mindegyikből kalapás csattogása hallatszott ki, mert abban az utcában laktak, ott, a bástya alatt a magyar vargák, róluk is neveztek úgy az egész hosszú sikátort, hogy Madsar-utca.

Durhán, amiután visszavitte a vizesedényt a szobába, felkötötte a fejére a vörössel ritkásan esikolt fehér kendőt és elindult le a Duna felé. Messze utja volt, el kellett mennie a nagy, üres Harruskern-telek mentén. — hogy a sváb még a törökbe is bele tudja furni magát! — aztán elkanyarodnia a Köprili basa mecsetejé mellett, hogy eljussou a partig. Ott megállt, esőndes török mozdulatokkal előkereste erszényét a turbánjából, — igazhívó ott tartja azt — kivett belőle három oszporát és intett a kaikdzsinak:

— Vigyél át Budára, Küesük — mondta.

Már a Duna közepén voltak, amikor a kaikdzsi, megpihentetve kissé az evezőjét, eldugta a három aprópénzt és visszafelint neki: — Nagyon jó kedved lehet, Durhán, hogy még te is tréfálsz velem.

Mert a csónakos embernek az igazi neve Ferhád volt és csak csufolódásból mondták Küesüknek, amiért hogy Allah bizony kiesikére szabta a természetét.

A török lassan beszélget: a kaik orra éppen odazökkent a budai part homokjához, amikor Durhán megmagyarázta, hogy miért nem szólította Ferhádot az öregebbik nevén. — A bíróhoz megyek. Meglátom megint a fiamat és visszahozom. Haza viszem, este majd együtt ülünk a bosztánban, éjjel mellettem alszik az ágyban. Napközben meg majd eljátszik a szomszédoknak, a Kun Istvánnak a gyerekeivel.

— Hát Aldzsaliszt nem akarod visszavenni? — kérdezte a sajkás, aki, úgy látszik, jól ismerte Durhának a családi viszonyait.

A kertész kiszállt és csak a partról bólintott vissza egyet a fejével, ami törökül annyit jelent, hogy: nem. Aztán elindult fölfelé, a Várba. Bailagva ment, lassan jutott fel a Boldogasszony temploma mellett, ami akkor a szipárik kaszárnyájának az istállója volt, a hegytetőre. Onnan a könyvtár épületét megkerülve, eljutott a törvényházig.

Bent, a hideg, nyomott, rosszlevegőjű szobában már várt rá a bíró. Egy csasz állt a keveretjé mellett. Durhán megátdta a szálaát, a bíró pedig megszólította:

— Tehát csakugyan el akarsz válni a feleségedtől?

Durhának nehezére esett a felelet, de azért erőt vett magán és nyugodtan, illedelmes hangon, indultság nélkül mondta:

— El. Rajta értem, amikor szerelmeskedett Szelimmal, a puskamives legényével. A beszédjükből kiértettem, hogy régen szeretik egymást. Most aztán elszökött tőlem, de elvitte a fiamat is. Két hét óta együtt laknak. Nem kell többet az asszony, csak a fiamat adja vissza.

A bíró ránézett a csaszra, aki megértette a néma parancsot, az ajtóhoz sietett és

behívta Aldzsaliszt. Az asszony, — sötét arcú, villogó szemű nőstény — dacosan lépett be rajta, magával vonszolta az ijedt, bámeszszemű gyereket. Az lehetett vagy ötesztendő.

— Durhán el akar válni tőled, — mondta a bíró — és úgy tudom, te is el akarsz válni tőle. Egyeztetek meg békességben, a kérdés csak az, hogy kié legyen a gyerek.

— Feriz az enyém — szölt az asszony tompa, színtelen szóval.

— Az enyém — felelt vissza a kertész.

A bíró megsimogatta a homlokát és egyezkedtetni próbálta őket.

— Bebizonyosodott, hogy hűtlen voltál az uradhoz. De Durhán nem akar ellened ítéletet, csupán a gyereket akarja. Menj, Aldzsalisz az utadra, de add vissza a gyereket apjának.

Csönd támadt: a férfi és a nő pillanatokig mozdulatlanul állt egymással szemben, csak a sugár, ami a homlokuk alól villant elő, kereszteződött a levegőben, mint két damaszkuszi acélnak az éle. Aztán megszólalt Durhán mély, meleg, bariton hangon:

— Feriz.

A gyerek, aki eddig szepegeve, félelemtől bémultan állt az anyja mellett, egyszerre összerezte, valami mondhatatlan öröm esilant fel a szemében, valami égi megnyugvás szállt a fehér kis arcára, úgy kiáltotta vissza:

— Apám, apa! Mikor mesélsz már!

A nagy mahomed-termetű ember térdre zökkent, kitérta mind a két karját és elkezdett szakadni szeméből a könny, sós, langyos permetegben gördülve alá a fekete bajuszára, onnan meg a szénél sötétebb szakállára.

— Feriz, gyere, gyere! Mesélek neked, mesélek már! Elmondom, hogy mi termett a szultán kertjében a fán, csak gyere, gyere vissza hozzám!

A gyerek kiszakította magát az asszony

PÉNTEKI VERS.

Ma szenvedek. Ma minden fáj nekem:
Az utcapor s a konfliktó nehéz,
Verejtékező, inszakadt futás,
A bomlott zaj ma szinte sírom ássa.

Ma fáj nekem a kirakatvirág
Átalszart szive és a tót legény
Hörög álma, épülő fal tövében.
Ma egy világnak jajkeservit érzem.

Ma megdöbönt egy vízszemű gyerek:
Hogy angolkóros, sárga, öntővér
Karikalában átducög előttem.
Ma — bévül — Krisztusián nagyra nőttem.

Nem tudom, mért; ma csaknem megrikat
— Gyermekkorom idéni tán, s falum! —
Egy nagy parasztlány hibbós rekolyája.
Karmát az emlék ma volámba vájja.

S hogy ennek nyaka petyhüdt és redős;
S hogy annak szeme gondtól-szarvos;
S hogy futnak meddős, eszköt, célt, keresve:
Az mind, de mind énnekem fáj ma este.

Ma engemet rong minden gyűlöls,
Ma mindent gyászfényel-barában látok.
Ma a lelkeben égő szeretettel
Megváltanám a vétkező világot.

Ma sikoltani tudnék: — Várjatek!
Ne győzötjétek egymást öskrel! Hátha
Holnap már jó a dé, s elfagy a szó,
Mely ma még átkot is áldásra váltog!

IRTA:
CHOLNOKY VIKTOR

göresös kezéből és odaszaladt Durhánhoz. Mind a két kezével átölelte a nyakát, magához szorította a fejét olyan szorítással, ahogyan csak gyerek tud szeretetében kuleslődni. És boldog volt, kék szeméből csak ugy kacagott ki a boldogság. A kertész, karján a gyerekekkel, lassan emelkedett fel és odafordult a bíróhoz.

— Lásd, Ahmed, könnyű itt igazságot tenni: a gyerek is csak engemet akar.

— Ugy van — felelt a bíró. — Aldzsalisz, eredj vissza Szelimhez, de a gyerek Durhánánál maradj.

Erre aztán megszólalt az asszony. Kikelt egészen magából és a hangja vadul, rikácsolón zugta tele a szoba sarkait. Az egyik keze karomra görbült, azzal a mellén a ruháját kapkodta, a másikkal a levegőben hadonászott.

— Nem adom... Nem adom oda a fiamat! Feriz ide gyere! Nem adom oda! Az enyém és az enyém is marad!

Lihgett, az arca egészen elborult, a toroka csak fuldokolva tudta folytatni:

— Nem adom... Ó, a Morhut tüze egészen meg tégedet, Durhán, hogy el kell mondanom a szégyenemet... nem... a te szégyenedet, itt, Ahmed előtt!... Az a gyerek nem a te fiad! Feriz, ide, hozzám! A Szelim fia... öt év óta szeretjük egymást... Nézd a szemét, kék, mint a Szelimé, nézd a haját, szőke, mint az apjé... Nines közöd hozzá, add vissza!

Durhának a melléből valami irtózatoss hördület tört elő. A karján ülő gyereket valólon ragadta, eltolta magától és elkezdett nézni, nézni... Feriz haján megcsillant a szobába belopódzó napsugár és aranyzsin fényt vert oda Durhán fekete szakállára, diónál barnább szemére. A gyermek haja szőke volt, a szeme kék. A kertész nézte, nézte és megértett mindent. A gyerek pedig vergődő félelemmel kapaszkodott vissza hozzá, szilaj, betegségre ijedt öleléssel karolta át a nyakát, azt a vastag, erős bikanyakat, amit, mióta kivették a pólyából, annyiszor ölelt, aminek a becsületes izzadságszagát annyira ismerte és amire ráhajolva, otthon volt.

— Apám, apa! — susogta.

Durhán ekkor még jobban magához ölelte és kettőt lépett előre. Kettőt, hogy odajussou az asszonyhoz. És amikor odaért hozzá, akkor felrugta. Egyetlen rugással, de úgy, hogy Aldzsalisz hanyatt esett és fejének a vére elöntötte a szoba köpöllőjét. A csasz szaladt hozzá segítségére, Ahmed, a bíró pedig felállt a kinyújtva jobb kezét Durhán felé, esendesen szölt:

— Eredj haza és békesség legyen veled.

A kertész szóltalanul fordult meg, kiment és kiérve az utcára, körülnézett. Senki sem volt ott. Keresztbe fordította karján a gyereket és elkezdte csókolni, szinte harapni az arca husát mondhatatlan mohósággal, szomjas boldogsággal. Ugy értek le a Várból a Dunáig, nem is beszélgetve, csak dödögve, gügyögve, érthetetlen szavakat mondva egymásnak. Hiszen már két hete nem látta egyik a másikat.

A parton lent várt Küesük, a kaikdzsi — három oszporáért oda-vissza ut jár — és amikor meglátta Durhánt, a bajusza alá mosolyodott:

— Elhoztad azt a gyereket? — kérdezte nagy fölöslegesen.

Durhán nem felelt neki. Vigyázva, óvatosan szállt bele a csónakba, nehogy Ferizzel valami baj legyen. Letette a középső ülésre, aztán elindultak. Amikor a mélyebb vizen jártak már, Feriz beledugta kicsiny gömbölyű kezét a hullámokba, a kertész pedig följe hajolt, hogy ki ne billenjen a ladikból és elnézte, hogyan hasit barázdás sebet az a kicsiny, puha gyermekkéz a nagy, hallgatag, szomorú folyam kebelén...

— Mash Allah! — tört fel szívéből a sóhajítás.

És este boldogan mesélte el Feriznek, hogy mi termett a szultán kertjében a fán. Mert tudta ő, érezte ő már a reggeli mosakodáskor, hogy ma valami nagy szerencse, vagy valami nagy szerencsétlenség éri.

Ami egészen egyre megy. Allah akbár.

IRTA:
CHOLNOKY JENŐ

Látták az ősember

tredek mulva az
szot. Erdélyben a
boru idejében mára népvándorlások
almas vihar korbá-
keleten megtörték
a falon s visszave-
rdélyt, sajnos, nem
án gepidák, majd
a végig. Ugy, mint
kor a szláv szivár-
erdélyi helynevek
gita magas legelőit
láv szó. Igaz, hogy
dtak, de ezeket alig
hiz a dák nyelvetavarok. Ugy látszik
tüntek el nyomta-
fel a magyarok ha-
bbieként sokkal ma-
öt sok tekintetben
éi is. Ők tanították
használatára, innen
hosszaráhát visel a
meg a német csá-
akar öltözködni. A
tták meg Európát
mert a római panis
e, keletlen téztarok végre szolid ál-
totni a magyar me-
yt is pacifikáltak,
pocésán további hul-
tságot, sőt művésze-
Erdélyben. Bemuta-
ép rajzot, amelyek
y Erdélyben sokkal
nem oláh!) stílusu
mint gondoltuk. Ezek
Arpádházi királyok
mert az Anjouk ide-
tilusban építettek. A
mas bástyákkal vet-
isebb helységeken
okat építették mind-
sedhető város, mene-
gy pedig körülvet-
bástyákkal s vesze-
pép ide hordta össze
s ezt a templomero-
az ellenség ellen.rak is épülte. Kell-e
a Vajdahunyadi, vagy
üresvári stb. Egyik
másiknál. Bizony, Er-
védekeznie kellett.
egyetlen bizantinus
n, tehát görög-keleti
ága Erdélynek nem
rajzok mindennél fé-
nyitják, hogy Erdély-
ara nem volt és manéggel megküzdöttek
templomvédő erőssé-
magyar ököi, a székely
szász okosság. De a
nasodó betegség ellen
sem tudott védekezni,
etű, tulságosan bizal-
sz a befurakodott
Erdélybe lassan
te a hegyeken, mint
ereggestől özönlött be,
ék oldalon.)

AZ ELŐADÓK

A KÖNYVATTÁJBAN, ahogy a vaskosaras kanonoki házak mindinkább szürke homályba burkolóztak s a vár meredekjén kigyulladtak a petróleumlámpák, a püspök magára öltötte a prémes bundáját.

— A titkár ur ő nagysága odabenn dolgozik a könyvtárban, — szólott hajlongva a huszár.

A püspök fejébe tette a cilinderét.

— Ne bántsad ő nagyságát, ma egyedül fogok kísértélni... Ha a könyveivel végez, csak várakozzék rám az ebédelőben...

Gyalog ment végig a vár egyetlen utcáján, a köziklába épült, északi bástyáig, melyről megkapó kilátás nyílt az esti nyugalomba tért városka völgyébe. A havas házak ablakaiból szerény fény vetődött ki, a folyó fölött elnémultak a malmok, hideg köd borította a hegyeket. A dunántúli városka olyan volt, mint egy tiroli falu, mélabus, hóféhér nyugalom lebegett az elcsendesült katlan fölött. A püspök végignézett a lábainál elterülő városon, s dél felé tekintve, ahol a vasuti töltés elhúzódott, halkán így szólt magában:

— Negyven éve, hogy a Barca timár házában a fizikát és a Reinecke Fuchs-ot magoltam... Gondoltam-e vajjon, mikor vacsora nélkül feküdtem le mindennap, hogy valaha én lakom a püspöki rezidenciában?

Dobogó szívvel nézett le a homályos völgybe: hiszen csak két hete volt, hogy a bakonyvári püspöki palota termeivel cserélte föl egyszerű kanonoki lakását. A szédítő méltóság még új és szokatlan volt neki, a feje még zugott a bevonulás zajától, a lobogók tengerétől, a lelkes beszédektől, melyeknél székvárosa fogadta. Ahogy a bástyára támaszkodva, megindult pillantással meredt a folyó partján elterülő viskóra, száz bemohosult kép vált ki előtte a lebecsátkozó éjszaka sötétjéből. Eszébe jutott gyermekkorra, melyet édesapja, a szegény falusi esztergályos műhelyében töltött el, keserves tanulói, a földes szoba, odalenn a Barca timár házában, a szeminárium csöndje, rossz kosztja, magános órái. Mikor az előadás végeztével a vár meredekjén lefelé bakatott, néha egy mesebeli kép jött vele szembe: a püspök légmentesen bezárt batárja, a bakon az egyenruhás komornyikkal, belül a kék selyempárnák közt a beteges, összetöpörödött kis egyháznagygyal, aki az ő szemében valami tulvilági szentség volt... A királyokra aligha gondolt olyan félelemmel és tisztelettel, mint a rezidencia aranykeresztes remetéjére... Eszébe jutott a nagyhét szombatja, amikor a csöndes vár egyszerre megmozdult, a székes-egyház selyem lobogóit a szabad levegő verőfénye aranyozta meg, a templomi zenekar ujjongó énekbe fogott, s a vörös baldachin alatt komolyan, átszellemült arcú lépkedett, áldást osztva, a püspök... Kis diákszíve félve dobant meg, a szeme káprázott s az agyvelejében egész éjjel ott táncolt a tarka képek sokasága... Hitte-e akkor, hogy valaha ő lesz a szentéletű kis remete utódja? A negyven év most hirtelen egy rövid éjszakává zsugorodott össze a képzeletében, úgy tetszett neki, hogy még tegnap este ott virrasztott a földes szobában, a mécses fölött s reggelre aranyos szárnyai nőttek, amelylyel oly magasra szállhat, ahogy neki tetszik... Egyszerre valami plebéjus góg

fogta el s a mellét kifeszítve, majd nem dacosan így szólott:

— Ha szegény, jó apám ezt megérthette volna!... Ő, aki félnék alázattal köszönt a püspöki palota portásának.

Föltúrta a gallérját és lassan, elgondolkozva indult visszafelé a csendes utcán. Egy-egy szembejövő mély meghajlással köszöntötte, de csakhamar ismét ájtatos csöndesség borult a havas sziklák fölé, melyekről a vár épületei a völgybe tekintettek... A püspök már be akart fordulni a rezidenciába, amikor szempillantása egy komor vasajtóra esett, melynek cífráságai mögött egy fehér csontkoponya vigyorgott rá a fölbukkanó holdfényben.

— A sirbolt! — mondta a püspök kissé megindulva.

Ott állt az elhunyt egyháznagyok temetkezéshelye előtt, a vasajtónál, mely félnék diákszívet annyiszor megdobogtatta. Menyire félt a vigyorgó csontkoponyától, s mily remegve kémlődött be néha a fekete vasrácon, mely mögül nyirkos penészszag áradt feléje... A jó Isten tudja, hogy történt: a félelem most egyszerre elszállt a szívéből s valami különös, megfejthetetlen vágyat érzett, lemenni a nehéz kőszarkofágok közé, ahol porrá lett elődei nyugosznak.

— Talán illik is, hogy tisztelegjek náluk, akik előttem voltak, — gondolta magában álmodozva.

A sirbolt vasajtaja zárva volt, de a püspök tudta, hogy a székes-egyház hajójából is lemehet a katakombákba, ahol a régi egyháznagyok pihennek. Nem gondolkodott sokat, hanem gyorsan átkerült a bejárat felé, s a következő pillanatban már ott volt az aranyos oszlopok között, melyek sötét árnyékot vetettek a padozat márványkockáira. Fönn, a karzaton, a regens chori az orgonával bibelődött, de a püspök, ügyet se vetve rá, erős léptekkel haladt a földalatti László-kápolna felé, a melyen egy tölgyfaajtón át a sirboltba juthatott.

Nehéz, bemohosult kőkoporsók fehérlettek eléje a szeliden égő örökmécs fényén.

Egy évezred elhunyt egyházfejedelmek porladtak a cimerező szarkofágokban. A sarokban, a vörös márványlap mögött, a Tamás püspök csontjai pihentek, a szentéletű Tamásé, akit még az első magyar király állított a bakonyvári püspökség élére. Átellenben az András király földi maradványai pihentek; a vitéz fejedelmet a Bakony rengetegei közt érte utól a halál, mikor udvarával heteken át a vadat üldözte. A boltívek alatt hosszú sorban a meghalt bakonyvári püspökök: kegyes aggok, jámbor, magukba vonult papok, köztük: a tizenhatéves Zsigmond püspök, akinek gyermekfejére galád intrikák helyezték ötszáz évvel ezelőtt az aranyos süveget.

IRTA: SZOMAHÁZY ISTVÁN

A püspök lehajtott fővel kezdte olvasni a kőkoporsók felírásait.

Az ország majdnem minden nemes családja képviselve volt a holt egyháznagyok társaságában. Nagynevű komesek, akiknek vérei ott szerepelnek a történelem lapjain; nemes urak, akiket papi palástjuk nem akadályozott meg abban, hogy kardot rántsanak a haza védelmére. Csupa tündöklő név, csupa erős oszlopa a hazának, egytől-egyig abból a fajtából, mely bármily téren első lehetett volna, ha úgy tetszik neki... A magyar történelem legősibb nemzetségei adták az országnak a holt egyháznagyokat. Sehol egy koporsó, melynek lakója közrendi ágyban született, s kizárólag a saját erejéből és emberségéből kapta volna meg az ezredéves pásztorbotot... A püspök végigbetűzte a fölírásokat s halkán így szólott magában:

— Talán merészség is volt, hogy idetolakodtam e nagyurak közé... Én, a vilonyai esztergályos fia...

Egyszerre valami félelmetes hallucáció fogta el: úgy rémlett neki, hogy a kőkoporsók födele föl pattan, s a sápadt püspökök, aranyhímzéses ornátusban, hadonálnak előtte drágamivű pásztorbotjukkal. Ezt mondják:

— Mit akarsz te itt, közönséges koldusfajta?... Menj vissza az esztergapadhoz, mert ott a helyed...

A szíve dobogott és ijedten hátrált a tölgyfaajtó felé, de ekkor hirtelen föltámadt benne a parasztgóg: érezte, hogy a saját talentumából küzdött föl magát e büszke halottak társaságába... A kezét ökölbe szorította s borotvált, keskeny ajka fölött dacos, diadalmas vonás jelent meg.

— Csak azért is itt fogok pihenni közöttetek, — susogta elégűlten, míg szeme az András király emléktábláját kereste.

Csak most érezte igazán, hogy mivé lett, itt, a holt elődök birodalmában, akiknek olajképei odafönn függöttek a püspöki rezidencia folyosóin. Az élő pompa, mely eddig körülfogta, jóformán hidegen hagyta a lelkét, de a sirboltban mondhatatlan büszkeség fogta el: hiszen a szegény esztergályos fia örökre itt fog pihenni ez illusztris társaságban, talán ama koponya közelében, mely valamikor a Szent István koronáját viselte. Úgy nézett szét, mintha a saját lakásában volna s önkéntelen a csendes zugot kereste, ahol egykor majd az utolsó itéletét bevárja... Szemét elfutották a könyvek, keble duzzadt az önérzettől, s izgatottan, megindulva ismételte:

— Itt porladok el, mint ezek, akik grófi nyoszolyákból származtak... Épp oly jussom van hozzá, mint nekik, vagy talán még náluk is több...

Még egyszer visszanézett a szarkofágokra, majd lassan fölfelé indult a lépcsőkön. A templom előtt szemébe tünt a büszke püspöki kastély, oszlopos erkélyével, kivilágított ablaksorával, a kapu előtt a díszbe öltözött huszárral. A király palotája se lehetett külön, mint amelyik itt a téli estén eléje ragyogott. De a püspök e pillanatban nem látott belőle semmit, lelke még odalenn járt a sirboltban, hatalmas elődjei közt, akik csendben feküdtek kőkoporsóikban, aranyhímzéses palástjukba burkolózva. Gondolkozva, lehorogasztott fővel ment föl a szőnyeges lépcsőházba; hiszen az élő világ annyit se érdekelt most, mint a csillagok lakói...

NE BESZÉLJEN ARRÓL

hogy mit csinálna, ha pénze volna. Ne álmodjon arról, hogy ha pénze volna, házat venne, ha pénze volna földet vásárolna az óházában, ha pénze volna ezt meg amant csinálna.

Legyen pénze! Kereseténék egy részét tegye bankba, gyűjtse ott és vesse meg alapját annak a háznak vagy egyébnek, a mit építeni akarna, ha pénze volna.

KISS EMIL

133 Second Ave.,

New York.

JÓ EMBEREK

IKIA!
PÁSZTOR JÓZSEF

BÓNIÉK fenn laktak a hegyre vezető széles kocsit mellett, egy keszes villában. Az erkélyükön buján nyíló isszörös, lágy rózsaszín és hófehér muskátlik, hamvas, illatos petuniák és a sarkantyúvirág narancssárga tölcseire fonódtak örömet lehélő füzérekbe.

A veranda finom, fonott székeiből, mint páholyból, szemlélték a hegyre kanyargó ut életét, a lassan kapaszkodó sétálókat, a könnyű fogatokat és a lejtőn mérgesen felsikló autókat.

Bóniék általában kellemesen éltek: Bóni hivatalba járt, de az asszonynak csinos hozománya volt, aminek a kamatai pótolták a szűkös fizetést. Telt színházra, vendéglői vacsorákra, egy szép kis nyári utazásra. A budai hegyek között már egy kedves kis telket is vásároltak s szelid érzéssel gondoltak a nyaralóra, amit a hegyoldalba fognak építeni.

Durva hullámok, tarajzó bajok nem zúgtak át az életükön. Így gyengédek voltak ők is. Szelidebben, békésebben néztek ők is mindent a hajlandók voltak a jóságra is.

Idejük volt bőven s olvastak is. Egyikük sem szenvedett soha, így jóformán csak a könyvekből ismerték az életet és a társadalmi különbségeket. A nyomorúság ha nem is fájt nekik mélyen, mégis elárnyékolta néha az arcukat.

Bóni sokszor mondta meggyőző hangon:

— Az emberek között mindig lesz különbség, de éhezőknek nem kellene lenni.

— Oh Istenem! — beszélt az asszony. — Ma egy öreg asszony csepengett be hozzánk. Lehetett már vagy nyolcvan éves és felmászott ide az emeletre, hogy kapjon tőlünk valamit.

Bóni rápillantott a feleségére s szeliden, mint aki ugysis tudja a feleletet, kérdezte tőle:

— No és persze adtál neki, ugy-e kedvesem?

Az asszony ellágyulva felelt:

— Hogyne adtam volna, drágám! Hogyne adtam volna! Öt-koronát adtam neki.

Bóni összehuzta a szemöldökét.

— No öt koronát mégis...

— Azt hiszed, hogy sok, kedvesem — pillantott föl Bónira az asszony. — Nagyon meghatott az a szegény öreg asszony.

Bóni megcsókolta a feleségét s mosolyogva mondta:

— Hiszen aranyszíved van neked.

Majd egy kicsit elmélázva folytatta:

— En az utcán találkoztam ma egy beteg asszonnyal: Sápadt volt, talán most került ki a kórházból. Végtelenül megszántam. Persze én is adtam neki.

Ránézett a felesége arcára és elégtelen folytatta:

— Ugy emberebb az ember, ha az ilyen kötelességeit teljesíti.

— Igazad van, kedveském, — felelt az asszony. — Azt hiszem, így különb emberek vagyunk, mint a többi. Ő csak láttad volna, hogy kergettek el az emeleten minden ajtótól szegényt!

Majd élénkebben fordult az ura felé:

— Igaz, elhozta Gerbeaud-tól a süteményt?

— El, kedvesem.

Az asszony egy színes selyemdarabral babrált, illesztgette, forgatta, aztán egy kis csend után újra felemelte a fejét.

— Már tegnap is akartam neked elmondani valamit. Tudod, most itt mellettünk az utat vágják. Borzasztó munka a forró napon... Van a munkások között egy öreg ember. Lehet talán hatvan éves és ez is csakánnyozza a köves földet. De alig bír dolgozni. A munkavezető azt mondta neki, ha holnap is olyan lassan dolgozik, kidobja. Szívszorongva néztem, mikor tegnap munka után lefelé haladt a hegyoldal. A térde meg-megroggyott, a fejét csüggedten, olyan szomorúan igegett lefelé, mintha az élete minden gondját a hátára rakták volna.

— Szegény ember! — sóhajtott fel Bóni. Majd egy kis felindulással vágta ki:

Persze, amíg fiatal volt, kihasználták! Megették az erejét. És most ki akarják dobni!

Az asszony a fejével bólongatva folytatta:

— Nagyon, nagyon megsajnál-tam.

A Bóni arca hirtelen felderült.

— Tudod mit, — fordult a feleségéhez — küldj le neki holnap egy kis bort. Az ilyen öreg ember nek jól esik.

Az asszony szeme megcsillant.

— Leküldöm, kedveském, le-küldöm! Látod, ez jó gondolat.

— Aztán kérdeztesd meg a nevet is, meg hogy hol lakik, hátha mással is segíthetünk rajta.

Másnap aztán, mikor hazajött a hivatalból, az volt az első kérdése a feleségéhez:

— Leküldted a bort?

Az asszony fájdalmas pillantással nézett a szemébe s pityergően mondta:

— Képzeld! Kidobták! A munkavezető egész nap korholta. Valamit visszazólt és kidobták. Most kenyér nélkül van.

— És a borral mi történt?

— Azt megkaptam. Julcsa levitte. Azt mondja, a szeme is nedves lett az öregnek, amikor a tarisznyájába dugta. A nevet is felírat-tam.

Egy kis papírszeletet vett fel az asztalról.

— No nézd, milyen furcsa neve van. Vitéz Csipcsán János. Mák-utca 25 a lakása. Földesút 3, a szusteréknél. Tizenketten alusznak egy szobában. Ő, a szegény!

— Küldök neki egy pár koronát — mondta Bóni, amire az asszony sietve felelt:

— Küldj, kedveském!

Igy telt-múlt az idő. Bóniék éldegéltek szeliden. Jók is voltak. Adogattak annak, aki kért s ez épen olyan boldoggá tette őket, mint a színház vagy egy jó vacsora. A nyáron Svájcba utaztak, ott láttak egy pompás kis villát s elhatározták, hogy olyat építtetnek a budai telkükre.

Egy nap aztán azzal jött Bóni haza.

— No, rendben van a telkünk ügye. Felforgattam a földjét. Hat munkást neki állítottak s egy-kettőre rendezhették az utakat és a kertet. Holnap már dolgoznak a kertész vezetés alatt.

Egy pár hét múlva Bóni izzadtan jött haza a telekről. A homlokát törölgetve mondta:

— Ördög vigye, rengeteg pénzbe fog kerülni az a munka. Még felibe sincsenek.

Az asszony elszontyorodva felelt:

— Ez már baj, kedveském. Még el kell adni a koronajáradékainkból!

— A munkásokban van a hiba, azt mondja a kertész — folytatta Bóni s megnyult arccal járt fel és alá a szobájában.

— Csak nagyon bele ne menjünk a költsézésbe, kedveském — sopánkodott az asszony.

Bóni felindulva vágta ki:

— Van ott egy lusta vén ember, magam is láttam. A többi még csak mozog valahogy, de az az öreg tipeg-topog, a pipáját gyujtogatja, tömögeti.

Az asszony meghökkenve arccal bámult az urára.

— A kertész a hibás — mondta — miért nem fogadott fel fiatalabb embereket.

— Láttam, kedveském, hogy tegnap is kivettél a takarékpénztárból!

Bóni kivörösödve felelt:

— Persze, hogy kivettem. Már eddig száz koronával került többé a munka, mint ahogyan gondoltam!

Az asszony riadtan pislogatra felelt:

— Dehát ez baj, kedveském.

Bóni csüggedten lógatta le a fejét.

— Hát persze, hogy baj.

— Hiszen így — folytatta rebegett szemmel az asszony — még megzavarodik háztartásunk egyensúlya. Eddig kellemesen éldegéltünk. Nem tagadtunk meg magunktól semmit.

— Azt a vén trotyakost kidobatom! — kiáltotta Bóni hirtelen elhatározással és sóhajtott egyet, mint aki megkönnyebbül valami kinzó gondolatról.

Az asszony pillantása gyávánan röpött az ura arcára.

— Hát... — rebegette halkán.

Majd hirtelen elhallgatott. Lesütötte a szemét, de újra felemelte a tekintetét s már bátrabban mondta:

— Igazad van, kedveském... Végre is...

— Mi végre is? — kérdezte bizalmatlankodva, az asszony arcára meredő szemekkel Bóni.

Az asszony határozottan mondta:

— Végre is, nem mehetünk tönkre néhány rossz munkás miatt.

— Ez az — felelt Bóni megnyugodva. — Holnap kimegyek és elintézem.

Másnap aztán Bóni kiment a telepre. A munkások lenn dolgoztak a telek aljában. Fatörzseket, gyökereket, köveket ástak ki a földből.

Másnap aztán Bóni kiment a telepre. A munkások lenn dolgoztak a telepre. Nagyon lassan halad a munka — szólt a kertészhez Bóni kedvetlenül.

— Hát, instálom, kutya egy föld ám ez. Nehéz megforgatni.

— No jó, de mégis. Az az öreg ott lenn alig dolgozik... Az a kék-ujjasos ott balra.

— Tudom, — felelte a kertész — de a többi közt megvan.

Bóni keményen ránézett a kertészre.

— Nekem olyan munkások kellene, akik dolgoznak.

A kertész pislantott egyet, a földre nézett s lassan mondta:

— Hiszen igaz van a nagyságos urnak. Megroskadt ember már ez. Sokat hányódott, vetődött az életében.

— Jó, jó — felelt Bóni gyötörődve, — de mit csináljak én vele? A munkának haladni kell.

— Igaza van a nagyságos urnak — felelt szolgálatkézen a kertész. — Hát odaadom neki a munkakönyvét, oszt mehet.

Keresgált a zsebéből előhuzott könyvek között s egy kis munkakönyvet Bóni felé nyujtott.

— Ehol a könyve, fizesse ki maga a nagyságos ur.

— Hogy én fizessek ki? — kérdezte megrebbenve Bóni. — Majd kifizeti maga. Mi a neve annak az embernek?

A kertész a bajusza közé mosolyogva olvasta a munkakönyvből:

— Vitéz Csipcsán János.

— Hogy mondta? — kérdezte elhalványodva Bóni.

— Vitéz Csipcsán János, — ismételte a kertész, aztán nevetve tette hozzá.

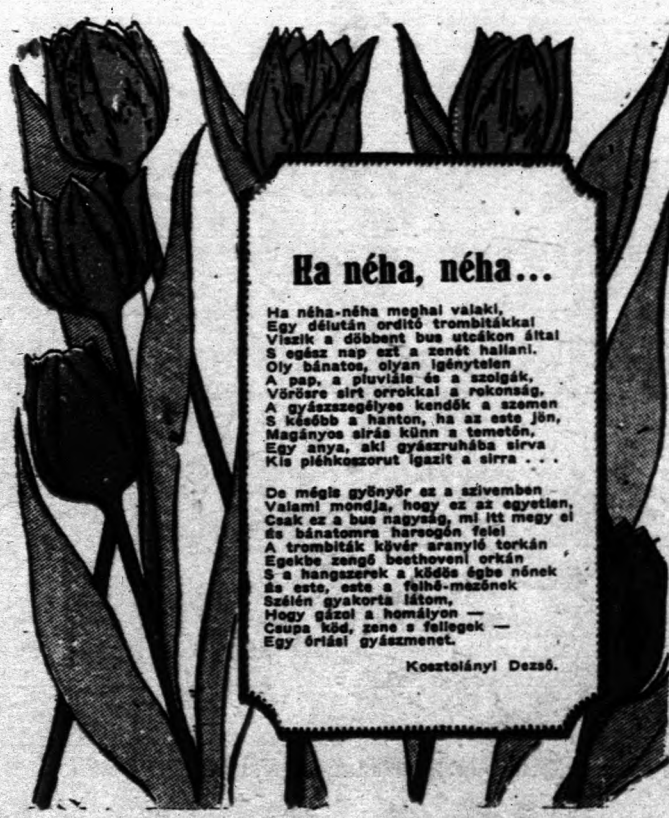
— Nemes ember az öreg. No-hát ennyit ér az a nemesség!

A kertész a könyvből pillantott. — Innét a Mák-utca jár haza az istenadta. Ez az öreg ember! A Mák-utca, instálom.

— A Mák-utca! — mondta a kertész után halkán Bóni.

Majd rápillantott a kertészre s zavartan, magával küzdve, mondta: — Tegye el a könyvét. Hagyja. Csak maradjon itt az az ember.

Hirtelen elfordult s a botjával a földet piszkálta. (Folytatása a 11-ik oldalon.)

Ha néha, néha...

Ha néha-néha meghal valaki,
Egy délután ordító trombitákkal
Viaszik a döbönt bus utcákon által
S egész nap ezt a zenét hallani.
Oly bánatos, olyan igénytelen
A pap, a püspök és a szolgák,
Vörösről a székelyek a rokonság,
A gyászszolgák a kócsok és a szemen
S később a hant, ha az este jön,
Magányos sírás künn a temetőn,
Egy anya, aki gyászruhába sítva
Kis piékszeletet igazít a sírra...

De mégis gyönyör az a szívbem-
Valami mondja, hogy ez az egyetlen,
Csak ez a bus nagyság, mi itt megy el
És bánatosra haragítja fel!
A trombiták kívül aranytörökán
Egkibe zengő beethoveni orkán
S a hangszerek a ködös égbe nének
És este, este a felhő-mezőnek
Széltől gyökörös ládom,
Hogy gúzni a homályon —
Caupa kúd, zene s follegok —
Egy óriási gyászmenet.

Kosztolányi Dezsd.

IRTA:
ZY ISTVÁN

t fővel kezdte
felírásait.

m minden ne-
iselve volt a
társaságában.

akiknek vérei
örténelem lap-
kiket papi pa-
rozott meg ab-
ntsának a haza
tündöklő név,
hazának, egy-
fajtából, mely
lehetett volna,
... A magyar
mzetségei ad-
holt egyházna-
koporsó, mely-
ágyban szüle-
sáját erejéből
pta volna meg
torbotot... A
e a fölírásokat
t magában:

ég is volt, hogy
gyúrnak közé...
ergályos fia...
mi félelmetes
l: ugy rémlert
koporsók födele
padt püspökök,
nátusban, hado-
gamivü pástor-
ndják:

itt, közönséges
menj vissza az
ert ott a he-

és ijedten hát-
felé, de ekkor
benne a pa-
egy a saját ta-
tte föl magát e
ársaságába... A
totta s borotvált,
tt daos, diadal-
meg.

is itt fogok pi-
— susogta elé-
e az András ki-
kereste.

zte igazán, hogy
holt elődök biro-
k olajképei oda-
püspöki reziden-
élő pompa, mely
jóformán hide-
két, de a sirbolt-
n büszkeség fog-
szegény esztergá-
t fog pihenni ez
gban, talán ama-
en, mely valami-
án koronáját vi-
t szét, mintha a
volna s önkénte-
got kereste, ahol
utolsó itéletét be-
ét elfutották a
izzadt az önéret-
megindulva ismé-

ok el, mint ezek,
olyákból származ-
jussom van hozzá,
y talán még náluk

visszanézett a
majd lassan fölfelé
kőn. A templom
únt a büszke püs-
szlőpos erkélyével,
aksorával, a kapu
főzött huszárral. A
se lehetett külön-
t a téli estén eléje
a püspök e pillá-
tott belőle semmit,
enn járt a sirbolt-
elődjei közt, akik
dtek kőkoporsóik-
zéses palástjukba
ondolkozva, lehör-
ment föl a szönye-
; hiszen az élő vi-
rdekelte most, mint
61...

A GYULAI KOFA

A közhit szerint a kofákat az emberszólás hizlalja olyan ijesztő dimenziókban. Ez a fellevés, nézetem szerint, fiziológiai alapon is megáll. Az emberszólás, vagy népszerűbben a pletykázás ugyanis csöndes, nyugodt, az emésztere és hájkiképzésre alkalmas életmódot feltételez. Olyan életmódot például, mint a vidéki kofáé. Kik ugyszólván páholyból nézik az erkölcsök billenését, a hűségek ingadozását és olykor-olykor hasravágódását.

Senki náluk, már mint a kofáknál, gondtalanabban nem él. Lelki szükségletüket teljesen kielégíti, ha hetenként egyszer-kétszer híret vették, hogy ez vagy az a menyecske ezzel meg azzal megcsalta az urát.

Híres kofa volt a maga idejében Gyula városában Franc-Szabóné, gondos, mérlegelés szerint harmadfél mázsára becsült tustulával. A Franc-Szabóné névben ne sejtessen senki valami bántó germanizmust. Ennek a német-magyar összetételű névnek az a magyarázata, hogy a derék kofának első férje német ember volt s a Franc névre hallgatott, a második férjét ellenben Szabónak hitták. Mind a két urát — így mondták a kofák — két-három év alatt elnyitette s az alig ötven éves asszony már huszonöt év óta övegyi állapotot nyitott. Ezt a huszonöt esztendő kofalkodással töltötte be, de az utóbbi időben már nem árult romlandó gyümölcsféléket, pattogatott kukoricát és sült tököket, hanem lacikonyhát tartott, hová előkelő urak is betévedtek vásári alkalmakkor egyik pohár borra és jóféle zsiványpecsenyére.

Egyébként Franc-Szabóné módos asszony volt. Az első ura után házat, szőlőt és egy egész fertály földet jussolt. A második nem hagyott rá vagyont, de ettől született Katica leánya, életének egyetlen gyönyörűsége, szomorúsága, izgalma, elkeseredése, halála és ujjászületése, szóval mindene ezen a keserves pókháló világban.

Szép, szelíd, mosolygó arca volt Katicának. Nagyon is mosolygós. Mindenre mosolygott, de főleg a botoslegényekre. Tizenhat éves korában már olyan kisasszonyosan öltözködött, hogy senki sem hitte volna, hogy az anyja ott ül a sátoros lacikonyhában.

És ha Darwin elmulasztotta volna a majomtól való származásunkat megállapítani biológiai alapon, akkor is meg kellene azt állapítani az anyák tulnyomó részének majomszeretete alapján. A kövér, szájas, durva hajlamu lacikonyhásné ugy elkényeztette leányát, mint a hogy a mesebeli hercegisasszonyokat kényeztetik, etette-itatta, mint pólyásbaba korában akkor is, mikor már hosszú szoknyát viselt. Elfogta minden munkától és csoda, hogy írni, olvasni megtanult az iskolában.

Tizenhat éves korában aztán megszökött egy népszínműnekessel és maga is népszínmű énekesnő lett. Játéka, éneke, minden szava és mozdulata kegyetlenül rációfolt azokra a teóriákra, melyek a színésziskolák szükségességét hangsúlyozták. Máról-holnapra kész színésznő

lett. Azzal a szemtelen nemtörődőséggel állott a közönség elé, mely az elkényeztetett gyermekek speciális tulajdonsága. De nemcsak bokorugró-szoknyás parasztszerepekben állott helyt, hanem sorra játszotta az akkori műsor grófnőit, hercegnőit és királynőit. És mikor a hermelines palást omlott le válláról, szakasztotta azt a modort használta, amelylyel édesanyja lacikonyhájában aratott valamikor sikereket.

Maga a társulat, amelybe került, a legszomorubb, a legzüllöttebb ripacstruppok közé tartozott. Budaynének hitták az igazgatót, ki országosan ismeretes volt arról, hogy üres óráiban viaszfigurákat járt kisorsolni. A rosszájú színészek azt mondták róla, hogy soha senki nem nyert Budayné viaszfiguráiból egyet sem.

Franc-Szabóné leánya gróksékat aránylag elég bölcs flegmával türt. Így nyilatkozott a piacon a lacikonyha elé gyűlt kofák előtt:

— Ha jó dolga lesz annál a komédiáshadnál, hát maradjon; ha rossz dolga lesz, ugy is hazakivánczozik.

Ugy látszik, három évig elég jó dolga lehetett Katicának, mert neaddisten, hogy egy árva sort is irt volna édesanyjának. Erre a szivtelenségre is csak elkényeztetett gyermek képes. A harmadik év vége felé Franc-Szabóné a következő tartalmú táviratot kapta a sopronmegyei Marcaliból: "Halálos beteg vagyok, küldj száz forintot táviratilag."

A lacikonyhásné nyugodtan mérlegelte a sulyos tartalmú táviratot. Nem küldött egy egy krajcárt sem, hanem felült a gőzörsre s egy ménkö nagy pakkal harmadnap reggel beállított leányához, ki akkor közös háztartásban élt a társulat hátszerelemével. (A népszínműépeket, aki megszököttette, már az első szezonban otthagya.)

A lacikonyhásnének ez volt első kérdése a lányához:

— Urad ez neked, vagy nem.

— Még nem — hangzott az ingadozó válasza.

Erre Franc-Szabóné nem tett semmi egyebet, minthogy kifojta a lakásból a hátszerelemet s utána dobta a kofferjét.

— Majd ha megesküszik vele — kiáltotta csöppet se szordínálva hangját — akkor jöjjön ide lakni. Nem csavargóknak, bitangoknak, kurafiaknak neveltem én a leányomat!

Katica nem kifogásolta anyjának radikális intézkedését. Ugy látszik, ő is megelégette már a hőiesen szerető embert, ki pózzal feküdt és pózzal ébredt.

Egyébként pedig az történt, hogy a lacikonyhásné ott maradt a lányánál. Kitünően bevált színházi mamának s olyan energikusan képviselte kifelé és befelé leányának érdekét, hogy mindenki remegett tőle.

Magáról a színpadl mesterségről igen kicsinylően vélekedett:

— Nem volna rossz — mondogatta, — de

IRTA
ZÖLDI MARTON

inkább gyereknek való az az örökös játékszámokázás, egymást bolondítás. Aztán azt is furcsállom nálatok, hogy minden este kifestitek magatokat. Nálunk otthon a kifestett lányoknak az utcára se szabad lépni, mert bekísérik őket. No de hallottam, hogy a grófnők is kifestik magukat. Az első uram beszélt, aki grófi kastélyban inas volt.

És ez a színészek közé szakadt vén kofa igen veszedelmes tant kezdett hirdetni: azt, hogy mindenki addig nyujtózkojon, a meddig a takarója ér. Világosabban szólva, hogy a színésznő éljen meg a saját keresményéből, akármilyen kevés is az.

— Ugy ám, — kiáltotta széles csipőjére illesztve félelmetes öklét, — aki rossz életet akar élni, az menjen oda, ahová való s ne rontsa a mások becsületét, ami ugyis olyan vékonyan van!

— Há thallottak ilyet! méltatlankodtak a színésznők. — Mit akar az a vén csoroszlya. Talán zárdaszüzekké akar bennünket avatni. Abból ugyan nem eszik!

Bizonyos, hogy a sors utjai kifürkészhetetlenek. Katica, miután másfél esztendőig a legdurvább anyai erőszakkal az erényes életre lett szorítva, nagy szerencsét csinált. Egy arad megyei birtokos, valami tutyi-mutyi nemes ember nagy parádéval feleségül vette s hazavitte régi, ócska, de igen kényelmes, boldog életet ígérő falusi kastélyába.

Franc-Szabóné pedig visszament Gyulára s újra megnyitotta a lacikonyháját. Lánya és a veje hitta ugyan magához, de nem hajtott a kérésükre.

— Eleget kospitoltam a színészekkel, most már hazavagyódom a Bárdos partjára, a krumpli-földem után.

Négy esztendő telt el ismét, hogy lányától megvált, mikor egy szomorú őszi napon odaállított a lacikonyha elé a veje, a birtokos nemes ur. Ezeket mondotta:

— Ugy tudja meg, hogy a lánya a múlt héten megszökött tőlem egy tojáskereskedővel. A megrémült anya összecsapta kezét:

— Még hogy tojáskereskedővel! Az nem lehet.

— Linzbe szöktek... ott élnek világukat.

— Még hogy Linzbe! Nem lehet az.

Az elkeseredett férj még csak annyit mondott:

— Maga is jobban nevelhette volna leányát.

— Az már lehet — mondotta nagyon elkeseredetten.

Franc-Szabóné még az este vasutra ült. A kofa-asszonyok élelmes népek, hamar kiismerik magukat mindenütt. Másnap este már Linz városába érkezett s addig járt-kelt, kutatott, kérdezett, míg rá nem talált egy kisebb szállóban a szökevényekre.

A gyulai kofa olyan botrányt csapott a szépséges Linz városában, hogy három utca (Folytatás a 9. oldalon)

A MIKOR A SZÉNSZŰNET KEZDŐDÖTT AZ ISKOLÁKBAN.

BUDAPESTI POSTA

A tisztelt Ház.

Ez az új parlament olyan, mint egy egyenlet, — sok ismeretlennel. Nagyon sok ismeretlennel. Csupa ismeretlennel. Eddig az új képviselőket könnyű volt gusztálni; mi látszik ki belőlük, mi lesz belőlük? Ma azonban csupa szűz-képviselő van, egy nagy szűz haza a parlament, ahol bizony alig egy-egy elaggott politikai szalmaözeveg, egy-egy viharedzett fátyla menyecske gubbaszt. S azoknak is megtépte a szédületesen száguldó idő a fátylukat.

Azért már most is látni lehet, hogy ki ígérkezik veszedelmes embernek, ki nem?

Veszedelmes embernek ígérkeznek a következők.

Az az ifju óriás, aki már az első ülésen, a korelnök megnyitóját után fel akart szólalni.

Az a pitykés-mándlis, rámás-eszmás kiscgazda, aki esténként szmokingban szokott vacsorázni a Ritzben és nyáron hóhérr kamásnit húz a lakkcipőjére.

Az a harmincegy éves Deák Ferenc, aki a legelső padba ült, letegte Andrásyt és karon fogva vonszolta magával Sigray Antal grófot.

Az a dunántuli nagyság, aki a pártkörében ugyan még nem volt, de a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, Magyar Jelzáloghitelbank és Általános Hazai Takarékpénztár igazgatójánál és titkáranál már levizitelt.

Aki bemutatkozott minden hírlapíróknak és kijelentette, hogy imádja a hírlapírókat.

Aki, amikor szenvedélyesen tapsolt Friedrichnek a Huszár háta mögé ült (hogy Friedrich ne lássa), amikor vadul ovációzott Huszárnak a Rubinek háta mögé ült (hogy Huszár ne lássa) és amikor Rubineknek beszéde alatt véresre tapsolta a tenyerét a Pallavicini háta mögé ült, nehogy az örgróf észrevegye.

Aki bement az orvosi szobába és felkérte a Ház orvosát, hogy plombirozza be a fogait. De arannyal.

Aki minden képviselőnek így mutatkozott be: — Ugyan édes cimborá nem főznél le egy cigarettával?!

Ellenben nem veszedelmesek a következők:

Aki szivarral a szájában akart az ülésterembe menni.

Aki tarisznyában hozta az ebédjét.

Aki a könyvtár iránt érdeklődött.

Aki azt kérdezte, hogy vajjon nem-e sokorópátkai Szabó István lesz a miniszterelnök?

Aki az egyik gépirőkisasszonynak házasságot ígért.

Aki oly rajongó bámulattal nézett fel Oláh Dánielre, mint valamikor visontai Kovács László Deák Ferencere.

Aki azt ambicionálta, hogy a naplóbiráló bizottság tagja legyen.

És a legkevésbé veszedelmes minden esetre az a derék honatya volt, aki még e sorok igen szerény íróját is képviselőnek nézte.

Hugenották.

A Ház első ülésén már majd egymás hájának estek a keresztény nemzeti egyesülés pártjának és a kiscgazdapártnak ifjai.

— No most már jól állunk, — mondta nevetve Rakovszky István. — Ha a két keresztény párt össze marakodik egymással, akkor igazán beteljesedik a régi vice a Hugenották opera előadásáról, ahol a színpadon a keresztények ölik egymást és a páholyból a zsidók mulatnak rajta.

Megfizették a zsidók.

Egy újdonsült keresztény párti képviselő beszélt el ezt a jellemző, kis esetet.

— A kis fiam iskolából jövet összevesztett egy zsidó iskolatársával és jól elagyabugyálta. Amikor megtudtam, alaposan megfenyítettem érte a kis keresztény hőst. Már pedig én a testi fenyték híve vagyok.

A kiesi szepegeve ment panasza a feleségemhez:

— Anyuka — szipogta sirva a gyerek, — hidje el nekem, hogy a zsidók már apukát is megvették.

Elfelt kölcsön kéri.

Egyik olyan klubunkban történt, ahol sok klubtag foglalkozik azzal, hogy végigkibiceli a nagy kártyacsatákat s aztán kölcsönkér a nyerőktől. Egyik ilyen klubunkban történt, — de vajjon van-e olyan klub, ahol nagyon el ne szaporodott volna e kedves "klímerek", "mellbevágók", "nyerőgratulálók" csoportja?

Egy ily állandó pumpoló klubtag mulatott gavallér barátai társaságában. Uri módon traktálták. Nagyszerű vacsora és utána előkerült a dugva rejtegetett francia pezsgő. A kitűnő mellbevágó vendég nagyszerien be is vacsorázott, amikor azonban italt töltötte poharába, visszautasította.

- Köszönöm, nem iszom.
- Miért?
- Mert akkor berugok.
- És ha berugsz?
- Akkor elfelejték — kölcsönkérni.

A szakácsnéhez.

— Juci. Mától kezdve megint otthon kosztolhatok, ugye? Mezkezd ismét a sütést-főzést, ugye? Rá fog érni ebédet, vacsorát csinálni? Hiszen már vége a választásnak, szerencsésen tustelünk a pótválasztáson is?

— Ej, dehogy, nagyságos ur, nemsokára kezdődnek — a törvényhatósági választások.

A kor gyermeke.

A napokban, amikor az irodából hazamentem, fiamat az íróasztalnál találtam. Főléje hajoltam és néztem, hogy mit ír. Egy füzetben statisztikát csinált arról, hol volt és hányszor volt az idén itt még ott. És olvastam, amint következik:

- Huszsor moziban.
- Tizszer színházban.
- Ötször hangversenyen.
- Hatször sportversenyen.
- Kétszer iskolában.

VÉGRE MEGNYÍLTAK AZ ISKOLÁK!

AZ ÉSZAKI SARKVIDÉKRŐL

Jégország titkaiból. — Kik vállalkoztak eddig az északi sark felfedezésére. Sikertelen és kevésbé sikeres expedíciók.

Ilyenformán folyt az utazás a befagyott tengeren át, mely a Ferencz József föld és a Novaja-Semlja közt elterül. Sokszor kétségbeeskedtek felette, hogy sikerül-e megszabadulniok és folyton aggódtak amiatt, hogy vajjon fognak-e Novaja-Semljánál valami hajót találni, mely őket haza szállítandja?

Augusztus 15-ikén rendkívüli örömréve lett a jégnek s ott kékellett előttük a nyílt tenger! Most tehát már legalább nem kell a csónakokat huzálni s gyorsabban haladhatnak céljuk felé! Behordtak hát minden szükségeset a csónakokba s nagy örömkialítások közt tengerre szállottak, mintha már avval egészen biztos lett volna a szabadulás.

A szegény kutyáknak azonban vesztükre szolgált a tenger, ami gazdáiknak olyan nagy örömet okozott. A csónakok ugyanis nagyon szűkek voltak, a kutyák pedig rendkívül nyugtalanul viselték magukat bennük, úgy, hogy olykor egyik-másik csónak csaknem elsüllyedt emiatt, elhatározták tehát, hogy a kutyákat agyonlövik. S ezt meg is tették, bár fájó szívvel, mert nagyon sajnálták hűséges utitársaikat megölni, de hát nem tehettek egyebet.

A tengeri út különben szerencsés volt, vihar nem támadt, mert különben az apró csónakok biztosan elmerültek volna. Augusztus 18-ikán már kikötöttek Novaja-Semlja partjain, hol emitt-amott szép buja fű mutatkozott a völgyekben, melyre hajósaink kéjesen leheverésztve, annyi idő óta először aludták magukat ki nyugodtan.

Hanem az öröm után, hogy partot értek, csakhamar feltámadt megint az aggodalom, mert sem közelben, sem távolban, sehol egyetlen hajót sem pillantottak meg. Mi történik már most? E szigeten maradni s ott nyomorultul elpusztulni, vagy pedig a parányi csónakokon nekimerészkedni a roppant tengeri utnak, mely e szigetet Európától elválasztja? Hiszen ez szinte egy lett volna a bizonyos halállal!

Még csak egy reményük maradt: hátha a sziget tulsó részén lehet hajó? Nagy aggodalmak közt elkezdtek tehát a partokat körül csónakázni, de sokáig hiába. Midőn egyszerre egy sziklacsucot megkerülve, kimondhatatlan örömréve nem is egy, hanem két hajót pillantottak meg. Orosz hajók voltak ezek, melyeknek legénysége iramszarvas vadászat és halászat végett tartózkodott ott.

Az oroszok szívesen fogadták elárvasodott s már végkép kimerült utasainkat s nem sokára el is szállították őket az európai partokra, hova szerencsésen elérték, miután 812 napig bolyongottak az elbeszített roppant szenvedések és nélkülözések között.

Nordenskiöld utazásai.

Nordenskiöld svéd tudós már két ízben tett utazást az észak-ázsiai partokon, s ez alkalmakkor nagyon sok becses tapasztalatot szerzett, amelyek segítségével 1878-ban szervezett nagy utazásán, csakugyan sikerült is célját elérni, hogy t. i. Svéd-Norvég országból kiindulva, Ázsia északi partjai mentén, a Bering-szoroson áthaladva, valamelyik japáni kikötőbe elérjen, onnan pedig Ázsia többi részét és Európát körülhajózva, megint hazájába térjen.

A mondott év június 4-én indult el "Vega" nevű hajóján, 18 válogatott legény-

nyel, követe a kis "Lena" hajó által, mely a Lena folyó torkolatáig követte.

Az utazás elé nem csekély akadályok gördültek, a kőd, az uszkáló jég sokat hátráltatták, sőt nagy veszedelmekkel fenyegették a bátor hajósokat. De ezek minden akadályt leküzdve áthatoltak a jég közt s céljuk felé mindinkább közeledtek.

Augusztus közepén elérték a Cseljuszkin-csucsot, mely legészakibb fekvésű pontja Ázsiának. Ez a csucs alacsony földnyelv, kietlen, sivar, gyér növényzettel. Hóbolha volt az egyetlen rovarféle, amit láttak, meg néhány légy és rovar. A madarak közül néhány szalonka szalagált a parton, míg az örvös lud nagy csapatokban tanyázott, nyilván költözésben délibb vidékekre.

Midőn Nordenskiöldék ezen nevezetes csucsot elérték, a régi sarkutazók szokása szerint, nagy darab kővekből hatalmas kömleket emeltek itt.

A mint a hajó tovább vitorlázott innen, sokszor akadályozták hirtelen le-le szálló ködfellegek.

Különös dolgokat beszélnek el az utazók az ilyen sarkvidéki ködről. Ugyanis ilyen ködös időkben, rendkívül családiasoknak van kitéve az ember szeme. Valamely tárgyának a nagyságát, távolságát teljességgel képtelen helyesen felismerni. Így többek közt egyszer csónakon kiveztek a tengerre, hogy a jégzajlás közt egy néhány kilométernyire fekvő szigetre menjenek. Elinduláskor tiszta idő volt, de egyszerre csak nagy hirtelen sűrű köd ereszkedett le s csak találmorra éveztek idestova. Egyszerre távolról valami fekete-séget pillantottak meg, a mit a szigetnek vélve, elkezdtek felé tartani. Hanem a mi csodálatos volt, a vélt sziget elkezdett roppant gyorsasággal növekedni, majd a szelein két, eddig nem látott hómező tánt fel, míg a másik pillanatban az egész egy óriási nagyságu tengeri szörnyre változott át, melynek feje olyan volt, mint egy hegy. És ez a félelmes alak elkezdett mozogni. Végre azonban egy közönséges rozsmár lett belőle, mely egy közeli jégdarabon hevert. Fekete feje látszott a ködben szigetnek, fehér agyarái pedig hómezőnek.

Alig mult el ez a tünemény, már az egyik hajólegény elkialította magát: "föld látunk előttünk, föld!" S csakugyan hegyes vidék tánt fel, hatalmas csucsokkal, és pedig nem volt egyéb, mint egy földes jégdarab.

Egyszer meg, más alkalommal, világosan látták, hogy egy jegesmedve közeleg feléjük, hamarjában puskára kaptak és már éppen löni akartak midőn a medvének vélt állat óriási madárrá változott s elrepült. Hát bizony nem volt egyéb, mint egy kis sirály. Más-

getek felé vette a "Vega" utját, melyeket szerencsésen el is ért.

Ezek a szigetek régóta híresek már az oroszok előtt azon tömérdek elefánt agyarról és egyéb csontokról, melyeket itt találnak és a melyek egy rég kihalt elefánthoz hasonló állatnak, a mamuth-nak maradványait képezik.

A tudósok buvárkodásaiból kiderült, hogy a mamuth tulajdonképen északi, szőrös elefánt-féle állat volt, mely a nagy hidegeket kibírta, s hajdanában nagy csordákban élt Európa, Ázsia és Amerika északi részein.

Az első mamuth agyart 1611-ben hozták Angolországba, hol általános csodálkozást keltett.

Ennek az óriási állatnak a maradványai nemcsak a tudós világ figyelmét, hanem még a bensülöttek érdeklődését és képzelő tehettségét is felkeltették s iparkodtak a csodálatos dolgot megfeytteni. Így a jakutok, tunguzok, osztyákok azt tartják, hogy mamuth a földben él, ott jár-kél, ha azonban olyan magasra talál jönni, hogy a levegő megérinti, akkor elhal.

Mamuth-agyart igen sokat találnak s évenként egyre-másra vagy 100 pár jön a kereskedelembe s mióta Szibériát az oroszok elfoglalták, azóta már legalább is 20,000 mamuthnak az agyart gyűjtötték össze.

A bensülöttektől vezetettve, maga Nordenskiöld is gyűjtött 1786-ban ilyen mamuth-maradványokat.

Annyi mamuthcsont sehol sincs, mint az ujszibériai szigeteken. A hullámcsapás ki-mossa azokat a homokrétég alól s mikor aztán alább száll a tenger vize, könnyen összedeshetők.

Nagyon érdekesek még ezen szigetekben az ugynevezett "fahegyek", melyek vízszintesen fekvő faderekekkel s homokkő rétegekkel állanak, mely fák, hogy mikor és mikép kerülhettek oda, arra a tudomány megfeyteni képtelen.

Az óriási területen, melyet Nordenskiöldék meghaladtak, sehol egyetlen emberrel sem találkoztak, egész szeptember 6-ikáig, midőn is a Salguszkoj fokig érve, nagy örömréve és csodálkozásukra két bőrcsónak jött feléjük, melyek telestele voltak nevetgélő, csacsogó férfiakkal, nőkel, gyermekekkel, kik ugyan csak integettek, hogy álljon meg a hajó, szeretnének a fedélzetre felmenni. A hajót csakugyan meg is állították s a különös vendégek, akik a csukcs nevű néphez tartoztak; nagy ügyességgel macskamódra másztak fel a fedélzetre. A hajósnép, mely már oly rég nem látott embert, szívesen fogadta a látogatást s holmi apró csecsebecsé-

vel megajándékozta a vendégeket, kikkel nem tudtak ugyan beszélni, de azért mégis mindkét fél nagyon meg volt egymással elfogvedve s a csukcsok igen vidáman távoztak megint partjaikra.

Ezután pár nap mulva annyi jég és sűrű köd vette körül hajósainkat, hogy kénytelenek voltak megállapodni. A mint kissé feltisztult, megint csukcs látogatók érkeztek, akik kézzel-lábbal magyarázva, meghívták őket magukhoz a szárazföldre, a mely hívtást, mivel ugy sem tudtak volna tovább menni, szívesen fogadták, hogy legalább se-ját otthonában tanulják megismerni ezt a különös népet. (Folytatjuk)

DÖRZSÖLÉS NEVEZET MOSHATJA A RUHÁJÁT

Ha a Mitchell Magic márvali mosó port használja. Ebben csak kifőzi s annyi az egész, s egy heti mosása nem kerül egy centnél többbe, s megmenekül nehéz munkától. A ruhája hóhéhré lesz, nincs benne semmi féle mérges anyag, s nem ártalmas sem a kézre, sem a ruhára. Mégér-e a felesége egészsége hetenkint egy centet? A legkeményebb vizet is megpuhítja. Egy hat óra való csomag ára egy dollár és 10 cent a posta költség. Ne vegyen utasokat. Mi egy dollárért adunk háromszor annyit, s 10 anyagot mint más társaságok. Gyűnjék karavánok s turistabereknek áronként. Irjon magyarálat, mert magyarak vagyunk.

MAIL ORDER HOUSE,
GLENFIELD, N. Y.

kor meg rálöttek egy állatra, mely előbb medvének, majd meg iramszarvasnak látszott, a lövés talált s ime felbukfenezett egy kis sovány róka!

Ezen vidéket elhagyva, az ujszibériai szí-

hívták őket magukhoz a szárazföldre, a mely hívtást, mivel ugy sem tudtak volna tovább menni, szívesen fogadták, hogy legalább se-ját otthonában tanulják megismerni ezt a különös népet.

IRTA
CROKER M. B.

JASRA GYÖNGYÖK

(Folytatás.)

FORDITOTTA
NOVELLY-RIZA

— Ön tehát nem fogadja meg tanácsomat, az idősebb nővér jóindulatú intését? — kérdezte Tizzie remegő hangon.

— Nem, nem hallgatók többé senkire! Hiszen ön maga mondta, hogy Watty gyöngye, alattomos és gyáva. Lehet-e becsülni az ilyen férfit?

— Persze ön magasabba tör; más eszménykép lebeg a szeméi előtt... hanem tudja meg, hogy ezt lehetetlen elérnie.

— Wattyhoz férjhez menni ép oly lehetetlen, — válaszoltam égő arccal.

— Nos, édes Farrars kisasszony, remélni akarom, hogy nem cseleki szik elhamarkodottan. Szabadna tudnom, mit tervez a jövőre nézve?

— Az én tervem? Hiszen még gondolkozni sem volt időm. Jövöm nagy fekete-kérdőjel módjára lebeg előttem.

— Önre egy jó családból származó férj vár, akinek biztos jövedelme van s aki önnek esinos, kellemes otthont nyújthat, — folytatta nagy ékesszólással Hassalné, be sem várva feleletemet. — Csak öntől függ, hogy ez az ember ismét a becsület útjára lépjen. De mi lesz akkor, ha visszautasítja ezt a megoldást? Önre is azoknak a szegény hontalan leányoknak sorsa vár, akik Indiában a legnagyobb nélkülözések és nyomor közepett tengődnek.

A gyulai kofa

(Folytatás a 6. oldalról)

hangos lett tőle. Három utcán kergette ugyanis egy erre a célra Gyuláról magával hozott somfa-bottal a csábító tojáskereskedőt. Ha annak a szerencsétlen der Juannak véletlenül tojás volt a zsebében, akkor az bizonyosan összetörtött a nagy attackban. Mert az elkeseredett apya ott ütötte, ahol érte s ki tudja, hogy és hol végződött volna az igazalmas kaland, ha a rendőrök le nem fűlelik — a tojáskereskedőt. Mert Franc-Szabóné megugrott előlük és sietett vissza lányához, kit addig ütött-vert, míg szájaorrán el nem indult a vér... Akkor aztán gyöngyöden megmosta, megtörölte és lefektette.

Másnap a rendőrség maga elé citálta a magyar asszonyt nyilvános botrányainálért. Kerítették magyar tolmácsot is, egy rendőrtisztviselőt, ki valamikor kereskedősegéd volt Budapesten.

A tolmács feltette a kérdést:

— Hogy hinak magadat?

Erre Franc-Szabóné összecsapta a kezét és így kiáltott fel:

— Der Mann kann ja nit ungarisch!

(Hisz ez az ember nem tud magyarul.)

— Hát maga tud németül? — kérdezte a rendőrkapitány.

— Hogyne tudnék! Hisz az első uram német volt, Johann Franc. Szégyelmim magamat, ha még németül se tanultam volna meg tőle.

— Talán a kapitány ur — kérdezte — megcirógatná azt a himpellért, ki a lányát csuffá akarja tenni?

— Cirógatná ám az ördög! — mondta a rendőrkapitány az asztalra csapva — nagyon okosan tette, hogy elpáholta. Dicsérem érte. De hát a törvénynek is eleget kell tenni. Elítélem egy forintra.

A laci-konyhásmé diadalmasan leiszorta a forintot s még aznap elutazott lányával Arad megyébe. Adatta a férjének a következő szavakkal:

— Ehun van, tessék, elláttam a baját. Isten áldja meg!

Elindult, de az ajtóból visszafordult:

— Amiat a tojás-gavallér miatt ne tessék aggodni, három fogát vertem ki. Hármát!

— Rögtön állás után látok. — Ezt könnyű mondani. Legjobb esetben valami gyermekkeresztésznői állást kaphat, husz rupia havifizetéssel.

— Mindenesetre megkísérlem, talán sikerül valami álláshoz jutnom, — feleletet elszántan.

— Ön tehát végleg felbontja eljegyzését?

— Igen, a szándékom megmáshathatatlant.

— Jó, — kiáltotta felugorva s hangja remegett a visszafojtott dühtől, — akkor vége közöttünk mindennek. Ön egyszerűen betoppan ide a házamba, meghusítja a terveimet, kiszolgáltat az emberek gonyolódásának, költségeket okoz... óh, ez igazán nem járja. Mit mondjak most az embereknek? Nézzék ezeket a ruhákat... Mivel mentsem ki magamat az ösmerőseim előtt?

— Mondjon, amit akar. Mondja, hogy én vagyok az oka mindennek.

— Természetes, hogy azt mondom. Ma esütörtök van. Nem marad más hátra, el kell utaznom néhány hétre a férjemmel együtt, így talán még kikerülöm a pletykákat. Tehát nem is marasztalhatom tovább.

— Már az is nagy szíveség volt öntől, hogy egyáltalán befogadott a házába s én holnapnál tovább nem is veszem igénybe a vendégszeretét. Van egy ismerősöm, akivel majdnem idáig együtt tettem meg az utat. Ő hozzá megyek majd s az ő segítségével talán sikerül kenyérkeresethez jutnom.

— Ki ez a nő? — kérdezte Tizzie hirtelen.

— Evansnénak hívják. A férje erdőmester Loharában.

— Száz meg száz mértföldre innét, ahol még a madár sem jár! Legjobb, ha rögtön sürgönyöz neki. Az ajajt pedig mindjárt küldöm, hogy segítsen önnek csomagolni.

Ezzel kiment a szobából.

Alig öt pere múlva megjelent Dulia s kelletlen modorán észrevettem, hogy épen az étkezéstől küldték el. Értelmes, okos arcáról leolvastam, hogy mindent tud. Egyik kezében egy kitöltetlen sürgönylapot és ceruzát tartott, a másikban a felütött menetrendet. Igaza volt Tizzienek, amikor azt

állította, hogy ő semmit sem tesz félig. Egy alkalmatlan vendégen nem is lehetett volna gyorsabbar tudadni.

Nekem tehát kiadták az utat. Hamarosan kikerestem az alkalmas vonatot, amely reggeli hét órakor indult, azután rövid sürgönyt fogalmaztam Evansné címére s néhány rupiával együtt átadtam az ajahnak, aki rögtön kisetett vele. Ki tudja, nem várakozott-e már az ajtó előtt egy szolgál, aki iziben tovább szállítsa. Lázás tevékenység vett rajtam erőt. — Csak távozni innét és pedig minél hamarabb — ebben a vágyban összpontosult minden igyekezetem. Gondolkodni lesz még időm a harmehat órai ut alatt is.

Hozzáálltam tehát az ajah segítségével a csomagoláshoz s a holmik, amelyek még alig egy óraja kerültek elő, ismét visszavándoroltak ládáikba. Két órai munka után mindent elvégeztünk s csomagjaim lezárva, utrakészen álltak, ezuttal azonban Mirpurba címelve. Dulia udvariasan felajánlotta, hogy behozza a villásreggelit, de én ezt visszautasítottam; ellenben köszönettel fogadtam egy pohár tejet, amelyet az utitáskámban maradt kétszersültelettel együtt azzal a jóleső tudattal fogyasztottam el, hogy a lehető legkevesebbet veszem igénybe Tizzie vendégszeretét.

Alig távozott Dulia az egyszerű kis reggeli maradványaival, leültem az íróasztalhoz s mély felháborodással teli levelet írtam Thoroldnénak. A magam kárán kellett arra a meggyőződésre jutnom, hogy ez az asszony sohasem tesz semmit érdek nélkül. Ravaszsgal, alattomos rábeszéléssel csikarta ki belőlem az ígéretet, hogy a menyem leszek s könyörület nélkül vetted oda áldozatul a fiának. Szerencsére még idejekorán észrevettem, hogy törbe akarnak csalni.

Nagynénémnek is írtam még sietve egy éles hangú levelet, melyben leplezetlenül feltártam a helyzetet, nem takarékoskodva a szemrehányásokkal, amiért rábeszélésével elősegítette Thoroldné önző céljait. Kijelentettem, hogy a világon semmi sem bírhatna rá, hogy Walter felesége legyek, de egyáltalán megnyugtattam, hogy nem le-

szek többé terhére s mint nevelőnő vagy társalkodónő, keresem meg a mindennapi kenyeremet. Indiában szerény igényekkel olcsón meg lehet élni s szerencsémre még harminc font készpénzem van; egészen elhagyott sem vagyok, mert Evansné jóindulatára mindig számíthatok. A magammal hozott nászajándékokat nagynéném nevére címezve utnak indítottam s kértem, szolgáltassa vissza azokat ajándékozóiknak. Biztosíthatom, hogy ez az utolsó szívesesség, amelyre őt kérem.

Kimondhatatlannal megkönnyebhültem keltem fel az íróasztaltól s miután könnyű regeli öltöttem, kényelmes karosszéket toltam az ajtóhoz, amelynek bambuszpad pálcikákból készült függönyén ki láthattam a szabadba anélkül, hogy engem kívülről láthattak volna. Milyen nehéz és reménytelen is az én helyzetem! De szívesen elviselek mindent, csak Thorold Wattytól szabaduljak meg. Nem, inkább éhen halok, minthogy odaláncoljam életemet ehhez az emberhez, akiből lassankint kihalt minden nemesebb érzés.

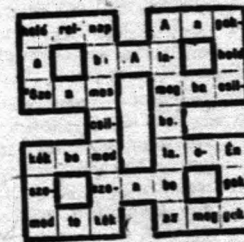
(Folytatjuk)

Rejtvények

1. KÉPREJTVÉNY.

2. SAKKREJTVÉNY.

(Megfejtendő logóris szerint.)

Április hó 3-án megjelent számunkban között rejtvényeink megfejtése: 1) Kacskaringó; 2) Washington; 3) Világképe.

Helyesen fejtették meg: Belfy András, Murray, O.; Kosztik Ilonka, Murray, O.; Magyar Károly, Glenfield, N. Y.; Kóbor Miklós, Throop, Pa. Obrofta Erzsike, N. Tonawanda, N. Y.; Gliba Györgyné, Canton, O.; Motto J. József, Frontier, Wy.; Mrs. Szabics, Martins Ferry, O.; Fr. Horváth, Akron, O.; L. Vécsey Elisabeth, port, N. J.; Kósik Balázs, Canton, O.

MÜKEDVELŐK!

Most érkezett egy nagy küldemény szindarab és zenemű. Népszínművek, Színművek, Drámák, Bohozatok, Vigjátékok 1, 3 és több felvonásban.

Hegedűk, cimbalmok, citerák, Harmonikák, Clarionetok, nagy választékban.

Kérjen nagy képes árjegyzéket.

EMIL NYITRAY

224 E. 19th St.
New York, N. Y.

Vasárnap és mindennap gondoljon arra, hogy a bankbetét a legbiztosabb.

MEGTAKARITOTT PÉNZÉT KÜLDJE BE HOZZÁNK MINT BANKBETÉTET.

Mi nemcsak megőrizzük, de kamatot is fizetünk. Anyagilag független csak úgy lehet, ha van megtakarított pénze. Meg van védve minden eshetőség ellen és soha sem szorul másokra.

BANKUNK SZIKLASZILÁRD.

Alapítke, tartalék és belételek összege \$2,124,426.00

Általunk kiállított betétkönyv mindig készpénz, mert betétjét bármikor kamattal visszafizetjük. Pénzküldés Magyarország minden részébe a legolcsóbb napi árfolyam mellett.

NÉMETH JÁNOS ÁLLAMI BANK

FŐZLET: A Bankpalotában 10 EAST 22nd STREET, NEW YORK, N. Y.
FIKÓZLET: 1597 Second Avenue, Corner 83rd Street

KIS LÁNYOKNAK KIS FIUKNAK

GULLIVER UTAZÁSA

FORDITOTTA:
DAVID MARGIT

ÖTÖDIK FEJEZET.

Hjazakai látogatás. A liliputi király hálátlansága Gulliverrel szemben. Gulliver a blefusciakhoz menekül és barátságos fogadtatásban részesül. Csónakra lel és szerencsésen hazatér övéihez.

Hetek multak s még mindig nem kaptam meg a liliputi király elbocsátó levelét. Egy este, miután szokás szerint hiába vártam a megígért utlevelet, bosszusan vonultam vissza a lakásomba.

Csitt! ebben a pillanatban kopogás hallatszott kis kapumon. Apró barátaim rendszerint egy picinykőn másztak be hozzám, amely egy apró csapóajtóval volt ellátva. A legutóbbi esetben történt csak meg, hogy estélyi vendégem is akadt s ezért ugyancsak elcsúszkoltam a szokatlan látogatáson. Mondom, csodálkozva húztam fel a csapóajtót s még jobban elámultam, amikor egy apró emberke suttogva beszélt hozzám. — Hurgó beszélni óhajtl veled, Quibus Flestrin! A váratlan látogatás nagyon meglepett. — Mondd meg Hurgónak, hogy sajnálatosan látom! feleltem az apró emberke jelentésére. Aztán eltojtam a csapóajtót és beemeltem a nyíláson Hurgót, gyaloghintájával egyetemben. Hurgó megparancsolta a szolgáltnak, hogy az ajtó előtt várják be távozását. Aztán bezártam a csapóajtót és az asztalra helyeztem apró vendégemet. Hurgó alig várta, hogy följön hajoljak s így szólt. — Tudd meg kedves barátom, hogy nem a magam ügyében kereslek fel, hanem azon egyszerű okból, mert te, kedves barátom, életveszélyben forogsz. Kicsi jóakaróm ezután sorra elmondogatta nekem, hogy egy titkos ülésben elhatározták az ellenfeleim, hogy mérgezett nyilakkal kioltják a szemem világát s aztán éhen hagyják veszni. Dühösen felugrottam a gonosz hír hallatára, ám Hurgó eszre intett s tovább beszélt. — Emlékszel még, amikor a tengerparton bilinesékbe verve hevertél és jelekkel értésünkre adtad, hogy békeszerető ember vagy? Azóta többször bizonyítottad, hogy hűséges szövetségársunk vagy s én egyszer kérleltem királyunkat, hogy adja vissza szabadságodat. Redreztat is a te pártodon volt.

— Nos, hát akkor miért nem állítja ki a király az utleveletem? kérdeztem haragosan.

Hurgó szánakozó mosollyal pillantott reám. — Hatalmas ellenségeid vannak s a király sem oly jóakaró, mint ezelőtt, hangzott az aggódó válasz.

— Az ám, mondtam dühösen, a király sem jóakaró! De mit gondolsz, miért? Mert nem akartam segítséget nyújtani a blefusciak elpusztításához, mert nem akartam tönkretenni az apró népeget. Inkább száz halált halok, sem hogy ily aljaságra vetemedjem.

Hurgó fájdalmas pillantást vetett reám. — Ó hiszen én tudom, hogy mily nemes lélek lakozik benned s a király is a te pártodon volt, amíg ellenfeleid gonosz cselészövéssel el nem terelték a helyes útról. Ugy-e csodálkozol, hogy miként tettél azért ennyi elkeseredett ellenségre? Megmondjam, miért gyűlölnék! Azért, mert urunk

királyunk, a nardaki méltóságra emelt téged, idegen létedre s mert a blefusciakkal barátságosan bántál. Sőt mi több, felajánlottad a szolgálataidat a királyuknak s ezzel helyrehozhatatlan hibát követtél el. Amikor királyunk erről az árulásodról értesült, néhány pillanatnyi habozás után beleegyezett abba is, hogy a szemed világától megfossszanak.

— Ó hát oly ostobának tartatok engem, hogy erőtlén báb gyanánt békén tűröm, hogy legdrágább kincsemtől megfossszanak! Kiáltottam dühösen.

— Nekem mennem kell. Baráti kötelességemet teljesítettem, midőn életem veszélyeztetésével figyelmeztetlek a halálos veszedelmre, amelyben forogsz! szólt Hurgó s felém nyújtotta apró kezecskéjét. A szolgálk nesztelen léptekkel elvitték kicsi életmentőmet, gyaloghintójában, még mielőtt ámulatomból magamhoz térhettem volna.

— Talán a legjobb volna, ha megmondanám királyomnak, hogy rut celszövésemnek estem áldozatú! De nem, nem, feldulom

egész Mildendót, s a tengerbe vetem a gonosz liliputiakat. Hadd fuljanak bele a habokba, mint a haszontalan egerek.

A haragom azonban csakhamar eloszlott s a mikor lebeveredtem nyugvóhelyemre, elhatároztam, hogy másnap kora reggel elmene-külök, ebből az országból, ahol ily gonosz merényletet terveznek ellenem. Kora reggel összeszedtem minden cökmököt és kisettem a tengerpartra. Itt hamarosan megragadtam egy hadihajót és hol uszva, hol gyalogolva elérkeztem a blefusci kikötőbe.

A derék blefusciak már mesziről látták érkezésemet és leirhatatlan örömrivalgással fogadtak. Hirül vitték a királyuknak a "magas" vendég érkezését s a felséges ur családjaival és kíséretével azonnal elem jött. A király leszállt a lováról, a királyné és hölgyei elhagyták hintójukat, én meg a földre vettem magam és megcsókoltam apró kezüket. Közben sok bókot mondtam nekik országuk szépségéről. A király nagyon kedvesen válaszolt szavaimra s csak azt sajnálta, hogy nem

ajánlhatott fel nekem egy palotát, helyszüke miatt. A fogadtatási ünnepélyek lezajlása után engedélyt nyertem a főváros megtekintésére. Három napig kóboroltam a városban.

A hónap végén még az éhség is emésztett Blefusciában, mert a kapusi pénzügyminiszter (noha alig kaptam feleannyi táplálékot mint Liliputiában), irigy szemmel nézte "falásomat" s egyre azt duruzsolta a király fülébe, hogy óriási étvágyammal a tönk szélére juttatom országukat. Ezért a legokosabbnak véltem, ha mielőbb elhagyom ezt a cseppet sem vendégszerető tájat. Blefusci tartózkodásom harmadik napján busan álldogáltam a tengerparton, midőn kimondhatatlan örömmre megpillantottam egy csónakot.

— Ó hisz az Uristen küldte ezt nekem! kiáltottam örömteljesen. Azonnal fölkerestem a királyt, a ki legnagyobb készséggel a rendelkezésemre bocsátott husz hadihajót s a tenger nagy vezénylete alatt háromszáz tengerest. A hatalmas sereg legnagyobb erőfeszítéssel sem bírta elfogni a szökevény csónakot, úgy hogy magamnak kellett munkához látnom. Dacára annak, hogy a víz az ajkaimig ért, elkezdtem tölteni a csónakot s csakugyan sikerült kivontatnom.

Egy teljes hónapig tartott, míg a csónakot annyira kijavítottam, hogy utra készen állhatam a fejedelem elé. Ekkor értesültem csak arról, hogy a liliputi király megüzente blefusci szomszédjuknak, hogy szolgáltatassanak ki nekik, még pedig erős bilincsekbe verve.

Blefusci királya azonban ünnepélyesen kijelentette nekem, hogy felajánlja vendégszerető hajlékát és védelmét időtlen idő-kig. Mindazonáltal jól tudtam, hogy ez csak aféle szökevény név, igen káros a jelenlétem! Ezért megköszöntem a további vendégszeretetet és hozzáálltam az uti előkészületekhez. Száz ökör és háromszáz juh nyershúsát, számtalan kenyert s annyi sültet halmoztam fel hajómban, a mennyit négyszáz szakács hamarjában elkészíthetett. Hat ellőtehenet, bikát, s néhány élőjuhót azért vittem magammal, mert meg akartam honosítani odahaza is ezt a ritka állatfajt.

1701 szeptember 24-én, reggeli hat órakor kifeszítettem a vitorláimat és bucsut vettem a királyi pártól, meg kíséretétől. Lefeküdtem a földre s a királyné apró jobbát megcsókoltam. Majd a hercegkisasszonyok nyújtották felém parányi jobbukat. A király ötven erszény aranypénzzel és életragságu arcképeivel ajándékozott meg. A becses festményt azonnal beledugtam egyik keztyembe, nehogy hiába essék bennem! Aztán felszálltam a csónakomra, s az egybegyűlt tömeg bucsukialtása közben elvitorláztam.

(Folytatjuk)

Játék—Tudomány

A furcsa mérleg

HA jó a mérleg, akkor egyszerűen a jobb serpenyőjébe kellene öntenünk annyi porzót, hogy a félrebillent mérleg egyen sulyba jusson s elvégeztük a mérést, azonban hátha nem jó a mérleg? Könnyű lenne eldönteni, hogy jó-e vagy nem, de ebből még nem sokat nyerünk, mert ha ki is tűnnék, hogy a mérleg rossz, még mindig nem tudnánk vele jól mérni. Mit csináljunk?

Sanyi tanácsalanul nézett Kovács doktorra s nem tudta elképzelni, hogy hogyan lehetne egy rossz mérleggel is pontosan mérni, habár a dolog nagyon egyszerű volt.

— Figyeljen ide, — folytatta Kovács doktor. — A bal serpenyőben van tíz ounce, ezt most ellensúlyozom azzal, hogy a jobb serpenyőbe annyi porzót teszok, hogy a mutató függőleges helyzetbe kerüljön. Nem tudjuk, hogy ez pontosan tíz ounce porzó-e, de annyit tudunk, hogy ez a porzó a jobb serpenyőben egyensúlyban tartja a bal serpenyőben lévő tíz ounceot s ez elég már.

— Vegyük ki a három kétfüllérest s a helyébe töltsünk annyi porzót, hogy az egyensúly ismét helyreálljon. — Így ni... a mérleg nyelve megint függőlegesen áll. Mi következik ebből? Az, hogy a bal serpenyőben pontosan tíz ouncenyi porzó van, akár jó a mérleg, akár rossz, tehát sikerült pontosan mérni a mérleggel, pedig nem is tudtuk, hogy jó-e.

— Ez a mérés eljárás az ugynevezett tarázás és minden fizikus mindig így mér, mert ilyen módon ki van zárva az, hogy a mérlegnek valamilyen ismeretlen hibája miatt az eredmény is hibás legyen.

Sanyi meglepődött, hogy ilyen egyszerű módon ki lehet kerülni a mérleg esetleges hibáit. Kovács doktor pedig így szólt:

— Ne gondolja azonban, hogy csak

egyenlő karu mérleg van. Ha nagy sulyokat kell mérni, akkor nem ilyen mérleget használnak, hanem az ugynevezett tízedes mérleget, melynek lényege nem más, minthogy az az egyik karja tiszteleg olyan hosszúra van véve, mint a másik.

— Nem kell sokat magyarázni, hogy egy ilyen mérlegen egy fontnyi sulyt, a rövidebbre tízszer annyit kell tennünk, hogy az egyensúly helyreálljon, tehát az igazi suly tízszer akkora lesz.

— Más részről pedig, — folytatta Kovács doktor, — a kisebb sulyt testek megmérésére is szokták használni az egyenlőtlen karu mérleget, sőt olyan mérleget is csinálhatunk, amelyben nem kellene külön sulyok, hanem a mutatója közvetlenül megmutatja a megmértendő tárgy sulyát.

— Itt van ez a drót — ebből, meg egy kis pecsétviaszból egy-kettőre csinálhatunk egy ilyen mutató mérleget, amellyel például leveleket mérhetünk meg.

Kovács tanár a puha vasdrótot körülbelül harmadában meghajlította s az így képződött hajlásnál egy hurkot csinált rajta, úgy hogy itt egy kis kerek lyuk lett a drótnál. A lyukon keresztül dugott egy szegret s azt beverte a falba, úgy hogy a drót könnyen forgott a szeg körül. A rövidebb szára egy papirosból készült tartó kötött fel, a hosszabbra pedig a pecsétviaszból egy kis golyót formált rá s mikor ez megvolt, a falon egy félkör alakú osztályzatot rajzolt fel.

— Ime, itt van egy egyszerű levél-mérleg. A mutató itt közvetlenül megmutatja, hogy mekkora a mérlegre tett levél sulya, természetesen, ha az osztályzatot előbb igazi sulyokkal megállapítottuk s megjelöltük, hogy 10—20—30 ouncenyi sulynál a mutató mennyire mozdul ki. Itt a suly ugyanaz marad s a kimozdulás méri a levél sulyát.

Egy újabb levél-mérleg.

ASSZONYOK LÁNYOK

ASSZONYOK

Rögtön itt lesz — mondotta a három barát közül a legfiatalabbik s türelmetlenül nézett a kávéház szürke márványasztalára kitett ezüstóra mutatójára. Háromnegyed három volt.

A másik kettő letette az újságot, a melybe már félórával előbb beletemetkeztek s ugyszólván megszűntek a külső, lármás világ számára létezni s kíváncsian, várakozó arccal tekintettek ki a kávéház magas tükörelakából az utcára.

— Amott jön már, a sarkon túl — mondja megint a legfiatalabbik s idegesen nyújtotta nagy szőke fejét, hogy minél jobban lássa.

Jött.

Apró, fúrge lépésekkel; kiesi, keztyűs balkezevel ruháját fogta össze ügyesen, diszkrétan. Azt a bizonyos rózsaszínű olcsó perkálruháskát; ami olyan jólesően üt ki a sok divatos, selemmel, bársonnyal fölcírázott ruha közül, mint az üvegázi, kimondhatatlan nevű, meghatározhatatlan színű virágok közül a buzavirág. Fehér bébiszalmakalapja nem takarta el eléggé a haját; néhány apró csintalan szőke tics kibújt a szalmabörtön alól s vígan repkedett a levegőben. Sötétkék szemét a földre szegezte szigorúan, komolyan, mikor tündéralakja mint valami mozgó fénykép, ellibeggett az ablak előtt.

— Gyönyörű, elragadó és milyen tisztességes! — mondta a lelkes fiatal, a másik kettő pedig komolyan és szakértelemmel bölögtött rája.

— Csak el ne késsen — mondta még ez egyik s aggódva nézett a percegő órára.

Szerelmesek voltak belé mindhármán. Már többször elhatározták, hogy valamelyiküknek feltétlenül el kell

vennie feleségül, mert ez a leány nem arra való, hogy hivatalban hervadjon el, a gázvilág sorvasztó, lélekzsbasztó sustorgása mellett. Ennek a leánynak napfény kell, melegség, szerelem. Olyan leány, aki boldoggá tenne egy embert.

A családi körülményeivel is tisztában voltak. Egyszerű, valószínűleg iparos szülők gyermeke, akik egyetlen (föltétlenül egyetlen) leányuknak jó nevelést adtak. Négy polgárit végzett, egy éve, épen egy éve, valami bankban dolgozik, délelőtt kilenctől tizenkettőig, és délután háromtól hatig. Józan, szorgalmas, takarékos s föltétlenül tisztességes leány.

Ezeket az adatokat nem hallották senkitől. Ők maguk döntöttek el innen az ablakból, ahonnan már évek óta figyelték a kívül nyüzsgő világot, a sűrű-forgó, lassan baktató, rohanó, nevetgélő, fásult arcu embereket, a kik reggeltől estig lótnak-futnak kenyér

vagy mulatság után s a kiknek arcára, ruhájára, mozdulataira rá van írva a származásuk, állásuk, jellemük, néha a gondolatuk.

Igy ismerték s szerették meg a kis kenyérvélő-kisasszonyt, innen lettek szerelmesei belé s egyikük föltétlenül el fogja venni feleségül, csak az nincs még eldöntve, hogy melyikük.

Képeletükben már előre látták ennek az egyiknek a csendes családi boldogságát. A férj hivatalát fog vállalni (itt hagyja ezt a csuf, léha bohémélet) s reggel együtt indulnak karonfogva a többi rohanó kenyérkereső, szorgalmas ember között a hivatalba. Így tisztességes keresetre tesznek majd szert s állásuknak megfelelő kis lakást is tarthatnak. Valami háromszobás kis lakást olcsó butorral, egypár izléses képecskével vagy szobrocskával díszítve. Lesz dohányzószoba is. Itt fogják néha megvendégszolgálni a másik kettőt teával s a csendes családi boldogság láthatásával. Komoly, bölcs prédikáció lesz a tea mellé a két másik számára. Ezt az asszony fogja szolgáltatni (kitűnően ért majd hozzá). Hogy hagyják ott azt a füstös kávéházat, ezt a sima, képmutató ablakot, mert hamisan mutatja a világot. Az emberek nem gonoszak, nem gázolják a másikat a kenyér utáni túlekedésben, a ruhájuk nem sáros s az arcuk nem sápadt vagy mogorva. Csak az a sima tükörelak torzítja el annyira őket. Aztán az asszony majd az ő ablakából mutatja az embereket és könnyen lehet, hogy onnan csupa mosolygó arcu, ünnepi ruhába öltözött népet fognak látni. Szóval kellemes eseményeket fognak látni a bizonyos lakásban eltöltött négyen.

Ilyenekről beszélgettek naponta háromnegyed három után s már-már elhatározták, hogy véglegesen döntenek hogy melyikük vegye el a leányt, mikor egy tavaszi délutánon némi akadályok merültek föl.

Ezen a napon amolyan kisvihar keletkezett. Sötét sűrű felhők, mennydörgés, aztán zápor, mintha désből öntenék. Épen háromnegyed három volt, amikor ő jött. Apró, keetyűs kezével ijedten fogta össze a ruháját s szapora léptekkel menekült az eső elől.

— Itt a pillanat, — mondta a legfiatalabbik, a leghevesebbek s már emelkedni akart, de késő volt, mert egy szemkötőt jött ur, szőke bajusza volt s kifogástalan szabású raglánkabátja, elébe állt, megkínálta az esernyővel, ő elfogadta (hálás mosolylyal) s együtt indultak tovább.

A nagy fekete esernyő eltakarta őket, csak a lábukat látták, a mint sietve tovább haladtak a piszkos sáros aszfalton.

(Folytatjuk)

Jó emberek

(Folytatás az 5-ik oldalról.)

A kertész szeme megcsillant. Melegben, örömmel eltelt hangon mondta:

— Hát ezt jól tette a nagyságos ur. Nem is bánja meg a nagyságos ur. Vidámabban megy a munka. Mert olyan izés ember ám az öreg... Olyan mesélgetős... Ha nem is dolgozik sokat, de kedvet csinál... Olyan, mint a jó pipa... Könnyebb mellette a dolog... Aztán olyan jó emlékezetes lelke van... Sokszor elhajtogatta, hogy a tavasszal egy gróf, vagy mi-féle, egy üveg bort küldött neki. Amíg iszogatta, a könyve is mellé csuszott, mert eszibe jutott a fiatalasága, a régi-régi babája, mikor hetyeke legény volt, árvalányhajás, vírágos kalappal fején... A kezit is megcsókolták annak a gróf urnak, ha megtalálna.

— Hát csak hadd maradjon itt, — szólt Bóni csendesen.

Sokszor tett apró, kicsike jót életében, de nem gondolt rá, a rosszra sem, ami önkéntelenül kilobbant a lelkéből. De most gondolkodott, amíg hazaért.

— Kidobtatd? — kérdezte otthon a felesége várakozással.

Bóni szeme csodálkozva, szomorúan kinyílván meredt az asszonyra.

— Nem, — felelte csendesen.

Akart még valamit mondani, ami a dolgot megvilágítja, de mégse mondta ki. Megőrizte a lelkében azok között az apró titkok között, amelyek az embert elcsúsztatják, emberibbé teszik, s csak ennyit mondott az asszonynak szeliden:

— Összeszedte magát... Mától kezdve többet dolgozik.

A. D. — Egészen bizonyos, hogy az orvosnak igaza van és minden baj onnan származik, hogy vérszegény. Ebben kételkedni, miután ő is éri ezt, nem szabad és nem is lehet. A tüdejé, a veséje valószínűleg rendben van, hiszen az orvos nem találta ezekben a szervekben elváltozást és így semmiféle oka sincs a kétségbeesésnek.

Terka néni azt hiszi, hogy nagyon könnyen segíthet az állapotokon, ha akar. Pihenjen egy kicsit, erősödjön meg egy kicsit, éljen úgy, hogy egy kis vért szerezzen s akkor az idegei is lecsillapulnak és sem önmagát, sem a férjét nem fogja szomorítani önkényes elkeseredésével. Legyen nyugodt, egészen biztosan javulni fog az egészségi állapota, ha bízni fog orvosában, a tanácsait követi és elhízi Terka nénié, hogy a nyugtalanságán és az azt okozó vérszegénységen kívül egyéb baja nincs. Idegességét le kell küzdenie. Legyen vig és ne gondoljon a betegségére, hiszen nem tart sokáig, ha az orvosi rendelet szerint él. Fogadja az urát mindig mosolygva, ha hazajön és meglátja, hogy a nyugalommal, a békével minden jó megjön amit annyira vár. — Terka néni nagyon szívólyosan üdvözli önt. Irjon máskor is egy-két sort.

MRS. BOGAR. — Szakértőhöz fordultunk; ha választ kapunk, én is válaszolok a kérdésére.
SZABÓ M.-NÉ. Orvosi tanács nélkül semmire. Tessék orvoshoz fordulni.

PROFESSOR METCHNIKOV

aki az egész világon híre, megállapította, hogyan lehet száz éves kort elérni, jó egészségben maradni és fiatalosan érezni mindvégig.

Intézetünk több ismert európai orvos vezetése alatt áll. Azon célból lett megalapítva, hogy a magyarok szenvedésén segítsen.

Alapos vizsgálat alá vetjük mindama betegségeket, melyben honfitársaink szenvednek. Több évi tanulmányozás és munka után megalapítottuk ezt az INTÉZETET a patent orvosságok előállítására, hogy sikerrel megküzdhesünk a betegségekkel.

Feltaláltuk a megfelelő gyógyszereket testvéreink gyógyítására minden betegségknél, bármennyire elhanyagoltak is. Eme gyógyszerek értékét elismerik kiváló SPECIALISTÁK is. Össze lettek gyűjtve eme orvosságok alkotórészei az egész föld kerekéről. Egy része Magyarországról, más része Németországból, Olaszországból, Afrikából és Dél-Amerikából és irásbeli JÓTLLAST adunk, hogy megfeleljenek az Egyesült Államok törvényeinek.

NE LEGYEN ELKEDVETLENITVE

ha az orvosok fel is adták a reményt önt kigyógyítani. — Ha bármikor szüksége van az alant felsorolt gyógyszerekre, vágja ki ezt a hirdetést, tegyen keresztet a kívánt gyógyszer neve után, írja alá nevét és címét és küldje be nekünk. Mindenkor INGYEN állunk szolgálatára és őszinte tanácsot adunk Önnek.

- A gyógyszerek neve:
1. Férfi betegségek: — Bármely korban és állapotban.
  2. Kőszívny: — Ison- és csuklótájélmak ellen a test bármely részében.
  3. Vérméregzés: — Kifűzők és bőrbetegségek.
  4. Gyengeség: — Ifjúkori ballépések.
  5. Tüdőbajok: — Köhögés, Asthma, Bronchitis és Meghülés.
  6. Gyomor: — A belek és a gyomor rendbekerítésére.
  7. Vese bajok: — A vese és vizelet bajok.
  8. Bőrbetegségek: — Eczema, nyit sebek és var.
  9. Erősítő szer: — Gyenge szervezet, vérhány és étvágytalanság.
  10. Női betegségek: — Havi rendeltlenségek, tisztulások és vérzések.

Minden levelezés titoktartás mellett történik.
THE ROMAN MEDICINE COMPANY
PHILADELPHIA, PA.
STATION 5.

Erdély

(Folytatás a 2-ik oldalról.)

mint hazátlan menekülő. A védekezésben, örökös harcokban megrikult magyarság helyét elfoglalta s megkezdődött Erdély hanyatlása. A halasztásokat elpusztították. Csak a rékesztő töltések, az u. n. dugások maradványai tanuskodnak róla, meg sok oklevelünk, hogy ezer és ezer halast volt Erdélyben. Most mindnek helyén mocsaras rét van, semmire sem való.

A terraszokat tönkretették, legelőt csináltak belőlük, de mivel a tavak tönkrementek, a marhát nem lehet itatni. Ezért ma már legelőnek sem jók a kopár, napégette, suvadásokkal éktelenkedő domboldalak. A Bethlenek hajdani fénykorát, az erdélyi művészet, műveltség helyét durva, babonás, majdnem kőkorszakát élő nép nyomorusága foglalta el. Prága egyik terét olyan Szent-György szobor díszíti, amely a XIV. században kolozsvári mesterek kezéből került ki. Az erdélyi ötvös-művészet világhírű volt. Ma fakanalakat, faszobrokat és favillákat készítenek, faekével szántanak, kőlepénysütőket látni! Hova lett a Hunyadiak dicső kora!

Megint felcsapott a keleti, határtalan nép-óceán egyik hulláma, megint végigsöpört Erdélyen. De ez a hullám, amely sok szegény magyar családot kivetett fészkeiből és valóságos kulturális zuhanást okozott a havasok és zúgó cserdők koszorújában rejló medence lesóványodott földjén, ez csak kisebb hullám!

AKC

FORDITOTTA: DAVID MARGIT

fel nekem egy palot...
miatt. A fogadtatá...
ek lezajlása után en...
tem a főváros megte...
lárom napig kóborol...
ban.

y mellett még az éh...
pésztett Biefuscuban,
si pénzügyminiszter
kaptam feleannyi táp...
t (Laliputiban), irigy
te "falásomat" s egy...
solta a király fülebe,
étvágyammal a tönk...
tom országukat. Ezért
onak véltém, ha mi...
om ezt a cseppet sem
ő tájat. Biefuscui
m harmadik napján
gáltam a tengerpar...
kimondhatatlan örö...
pillantottam egy eső...

az Uristen küldte ezt
tottam örömteljesen.
kerestem a királyt, a
bb készséggel a ren...
bocsátott husz hadi...
engernagy vezénylete
száz tengerészt. A ha...
legnagyobb erőfeszí...
irta elfogni a szöke...
ot, úgy hogy magam...
munkához látnom.
ak, hogy a víz az aj...
lkezdetem tölmi a csö...
ugyan sikerült kivon...

és hónapig tartott,
akot annyira kijavít...
ura kézen állhat...
elem elé. Ekkor érte...
arról, hogy a liliputi...
zente biefuscui szom...
hogy szolgáltságunk...
ég pedig erős bilin...

királya azonban ün...
kijelentette nekem,
anlja vendégszerető
védelmét időtlen idő...
onáltál jól tudtam,
k afféle szőlősmód, s
uscui pénzvizonyokra
káros a jelenlétem!
szóntem a további
etet és hozzáálltam
zületekhez. Száz ökör
áz juh nyershúsát,
nyeret s annyi sültet
el hajómban, a meny...
szakács hamarjában
Hat ellőtehenet, bi...
y élőjuhot azért vit...
nal, mert meg akar...
ani odahaza is ezt, a
it.

ember 24-én, reggeli
kifeszítettem a vitor...
esut vettem a királyi
kiseretőtől. Lefeküd...
re s a királyné apró
resókoitam. Majd a
onyok nyújtották fe...
jobbukat. A király
y aranypénzzel és
areképeivel ajándé...
A beeses festményt
lgtam egyik kez...
gy hiba essek benné!
ltam a csónakomra,
ült tömeg bucsukái...
elvitóriztam.

olytatjuk)

UTOLSÓ HÉT! FIGYELEM!

Olvassa el a Partos Patika rendkívül kedvezményes ajánlatát.
Csak még április 25-ig érvényes! Csak még április 25-ig érvényes!

Mit kaphat ön mostan öt dollárért?

ELSŐ SZÁMU CSOPORT. A "kis házi-patika" szerekből:		} ÖT DOLLARÉRT TEHÁT HAT DOLLAR 45 CENT ÁRA SZERT KAPHAT!
1 doboz PARTOLÁT, melynek ára	\$1.00	
1 üveg PARTOGLORYT, melynek ára	\$1.25	
1 üveg HERKULEST, valódi Partos-féle legfinomabb gyomorerősítőt, melynek ára	\$2.00	
1 adag LIRÓT, melynek ára	—50	
1 doboz PARTOWILLT, melynek ára	\$1.00	
2 darab PARTOS-féle KITUNÓ SZAPPANT, melynek ára	—70	

Mit kaphat ön mostan tíz dollárért?

MÁSODIK SZÁMU CSOPORT. A "rendes házi-patika" szerekből:		} TIZ DOLLARÉRT TEHÁT 13 DOLLAR ÉS 25 CENT ÁRA SZERT KAPHAT!
1 doboz PARTOLÁT, melynek ára	\$1.00	
1 üveg PARTOGLORYT, melynek ára	\$1.25	
1 üveg HERKULEST, melynek ára	\$2.00	
1 adag LIRÓT, melynek ára	—50	
1 doboz PARTOWILLT, melynek ára	\$1.00	
4 doboz PEMETE CUKORKÁT, melynek ára	\$1.00	
1 doboz PARTOHERBET, melynek ára	\$1.00	
1 üveg SÓSBORSZESZT, melynek ára	\$1.00	
1 üveg ELSA VIZET, melynek ára	\$1.00	
1 üveg PARTOLINT, melynek ára	\$1.00	
1 doboz PARTONET, melynek ára	—50	
2 adag PARTOPASTÁT, melynek ára	\$1.00	
3 darab PARTOS-féle KITUNÓ SZAPPANT, melynek ára	\$1.00	

Mit kaphat ön mostan tizenöt dollárért?

HARMADIK SZÁMU CSOPORT. A "családi-patika" szerekből:		} TIZENÖT DOLLARÉRT TEHÁT 19 DOLLAR ÉS 50 CENT ÁRA SZERT KAPHAT!
2 doboz PARTOLÁT, melynek ára	\$2.00	
2 üveg PARTOGLORYT, melynek ára	\$2.50	
1 üveg HERKULEST, melynek ára	\$2.00	
1 adag LIRÓT, melynek ára	—50	
1 doboz PARTOWILLT, melynek ára	\$1.00	
5 doboz PEMETE CUKORKÁT, melynek ára	\$2.00	
2 doboz PARTOHERBET, melynek ára	\$1.00	
1 üveg SÓSBORSZESZT, melynek ára	\$1.00	
1 üveg ELSA VIZET, melynek ára	\$1.00	
1 üveg PARTOLINT, melynek ára	\$1.00	
1 doboz PARTONET, melynek ára	—50	
2 adag PARTOPASTÁT, melynek ára	\$2.00	
2 téglő PARTOCREMÉT, éjjelre és nappalra	—50	
1 doboz PUDERT, melynek ára	—50	
1 üveg PARFUMÓT, melynek ára	\$1.00	
3 darab PARTOS-féle KITUNÓ SZAPPANT, melynek ára	\$1.00	

Megmagyarázom, hogy mi a céloom e rendkívül kedvezményes ajánlattal:

Azt akarom, hogy világhírnévként örvendő egészségvédő szereim eljussanak minden jóvaló magyar ember házába.—Akár családos, akár pedig egyedülálló valaki, szüksége van és lehet rájuk mindenkinek.—De meg arra is gondoljon, hogy az ó-hazába is küldhet belőlük egyet-mást.—Küldhet, vagy küldethet.—Manapság majd minden településsel megvalósul a háza; alig van olyan, akinek nem volna odaát hozzátartozója: szülője, testvére, közeli rokona, jóbarátja.—Odaát az egészségügyi viszonyok jelenleg nagyon rendezetlenek, az egészségvédő szerekekben óriási a hiány és így méregdrágák.—Vigyem, küldjön, vagy küldessen tehát a nélkülözöknek, hiszen itt oly olcsón beszerezhetik!

Az egyes csoportok úgy vannak összeállítva, hogy a legkényesebb izlést is kielégítik; a leggyakoribb esetökre számítva, azok a leghasznosabb egészségvédő szereket tartalmazzák!

Itt van tehát a rendkívüli kedvező alkalom, szerezz be az Önnek legmegfelelőbb csoportot. — Nyomatékosan figyelmeztetnem kell azonban, hogy már csak

1920 APRILIS HÓ 25-IG BEZÁRÓLAG NYUJTOM E PÁRATLAN KEDVEZMÉNYT.

KÜLDJE BE RENDELÉSÉT TEHÁT MOST, AZONNAL, DE MÉG MA!

FONTOS TUDNIVALÓ!

Töltse ki és vágja ki az alanti "KEDVEZMÉNY-SZELVÉNY"-t. Irja be egyszerűen, hogy melyik számú csoportot rendel és a SZELVÉNYT a pénzzel együtt juttassa azután hozzám, én pedig tudni fogom, hogy Ön mely szereket óhajtja megküldetni magának.

PARTOS C. MIKLÓS

160 SECOND AVENUE,

GYÓGYSZERÉSZ ÉS VEGYÉSZ,

NEW YORK, N. Y.

Vágja ki!

KEDVEZMÉNY-SZELVÉNY

Vágja ki!

T. PARTOS PATIKA, 160 SECOND AVE., NEW YORK, N. Y.

Esennel megrendelem a ..... számú csoportban foglalt gyógyszer-különlegességeket és mellékelem az érték járó ..... dollárt. Kérem azok azonnali megküldését.

A rendelő neve és pontos címe: .....